

תקן חשבונאות מספר 24

תשלום מבוסס מניות

ספטמבר, 2005

The Israel Accounting Standards issued by the Israel Accounting Standards Board are often based on and may include parts of the text of the International Accounting Standards published by the International Accounting Standards Board (IASB).

International Accounting Standards, Exposure Drafts, and other IASB publications are copyright of the International Accounting Standards Board, 166 Fleet Street, London EC4A 2DY, United Kingdom, Telephone: +44 (020) 7353-0565, FAX: +44 (020) 7353-0562, E-mail: publications@iasc.org.uk, Internet: <http://www.iasc.org.uk>.

All rights reserved. No part of the text of IASB's publications may be translated, reprinted or reproduced or utilized in any form either in whole or in part by any electronic, mechanical or other means, now known or hereafter invented, including photocopying and recording, or in any information storage and retrieval system, without prior permission in writing from the International Accounting Standards Board.

The International Accounting Standards have been translated to Hebrew and are published by Israel Accounting Standards Board with the permission of IASB.

The approved text of the International Accounting Standards is that published by the IASB in the English language and copies may be obtained direct from IASB.

International
Accounting Standards
Committee

® The "Hexagon Device", "IAS", "IASB" and "International Accounting Standards" are registered Trade Marks of the International Accounting Standards Board and should not be used without the approval of the International Accounting Standards Board.

תקני חשבונאות ישראליים המתפרסמים על ידי המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות מתבססים לעיתים או עשויים לכלול חלקים מנוסח תקני חשבונאות בינלאומיים המתפרסמים על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים.

לוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים זכויות יוצרים בתקני חשבונאות בינלאומיים, הצעות לתקני חשבונאות בינלאומיים, וחומר אחר המתפרסם על ידה. כתובתה של הוועדה: United Kingdom, London, 166 Fleet Street, EC4A 2DY. טלפון: +44 (020) 7353-0565, פקס: +44 (020) 7353-0562, דואר אלקטרוני: publications@iasc.org.uk, אינטרנט: <http://www.iasc.org.uk>.

כל הזכויות שמורות. אין לתרגם, להעתיק, לשכפל, או לעשות שימוש בחלק כלשהו של פרסומי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים, אם באמצעים אלקטרוניים או מכניים או בכל אמצעי אחר, הקיים היום, או שיהיה קיים בעתיד, לרבות צילום, הקלטה או שימוש בכל שיטת אחסון ואחזור מידע, ללא הסכמה מוקדמת בכתב מהוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים.

תרגום תקני חשבונאות בינלאומיים ופרסומם בשפה העברית בידי המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות נעשה בהסכמת הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים.

הנוסח המחייב של תקני חשבונאות בינלאומיים הוא זה המפורסם על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים בשפה האנגלית ואשר עותקים ממנו ניתן להשיג ישירות מהוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים.

International
Accounting Standards
Committee

תצורת המשושה, "IAS", "IASB", ו-"International Accounting Standards" הם סימני מסחר רשומים של הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים ואין לעשות בהם שימוש ללא אישורה.

תקן חשבונאות מספר 24

תשלום מבוסס מניות

ספטמבר 2005

תוכן עניינים

סעיפים

מבוא

סיבות לפרסום התקן
המאפיינים העיקריים של התקן

תקן חשבונאות מספר 24 - תשלום מבוסס מניות

1	מטרת התקן
2-6	תחולה
7-9	הכרה
10-29	עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הונניים
10-13	סקירה כללית
14-15	עסקאות בהן מתקבלים שירותים
16-25	עסקאות הנמדדות בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים ההונניים המוענקים
16-18	קביעת השווי ההוגן של מכשירים הונניים מוענקים
19-21	הטיפול בתנאי הבשלה
22	הטיפול במאפיין הענקה מחדש (reload feature)
23	לאחר מועד ההבשלה
25-24	מקרים שבהם לא ניתן לאמוד באופן מהימן את השווי ההוגן של מכשירים הונניים שינויים לתנאים לפיהם הוענקו מכשירים הונניים,
26-29	כולל ביטולים וסילוקים
30-33	עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במזומן
34-43	עסקאות תשלום מבוסס מניות עם חלופת תשלום במזומן

תוכן עניינים (המשך)

סעיפים

35-40	עסקאות תשלום מבוסס מניות בהן תנאי ההסדר מאפשרים לצד שכנגד בחירת אופן הסילוק
41-43	עסקאות תשלום מבוסס מניות בהן תנאי ההסדר מאפשרים לישות בחירת אופן הסילוק
44-52	גילוי
53-59	הוראות מעבר
60	תחילה

נספחים:

- א. הגדרה של מונחים
- ב. הנחיות יישום
- ג. שינויים בתקני חשבונאות אחרים
- ד. הדגמות
- ה. הבדלים בין תקן חשבונאות מספר 24, תשלום מבוסס מניות לבין תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 2, תשלום מבוסס מניות

תקן חשבונאות מספר 24

תשלום מבוסס מניות

ספטמבר 2005

© כל הזכויות שמורות למוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות. אין להעתיק, לשכפל, לתרגם, להציג, לפרסם, להפיץ, להוציא לאור או לעשות שימוש מסחרי כלשהו בפרסום זה או בחלק ממנו, בכל דרך שהיא ובכל אמצעי מכני, אלקטרוני או אחר, ללא הסכמה מפורשת בכתב ומראש מאת המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות.

תקני חשבונאות בינלאומיים או חלקים מהם תורגמו לעברית ונכללו במסגרת תקני חשבונאות בישראל באישור הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים. הנוסח המחייב של תקני חשבונאות בישראל הוא זה המפורסם על ידי המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בשפה העברית.

כל התייחסות לתקינה בינלאומית המובאת בגוף התקן, או בהערות השוליים לתקן, או בנספחים, אין בה כשלעצמה כדי קביעה כי אותו תקן חשבונאות בינלאומי או חלקים ממנו אומצו על ידי המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות ככלל חשבונאי בישראל.

תקן זה מובא בסעיפים 1-60 ובנספחים א'-ג'. כל הסעיפים בתקן מחייבים באותה מידה. הוראות התקן, המובאות באותיות מודגשות, מייצגות את העקרונות העיקריים של התקן. מונחים שהוגדרו בנספח א' מופיעים באותיות נטויות (*italics*) בפעם הראשונה שהם מופיעים בתקן. תקן זה יש לקרוא בהקשר למטרת התקן. תקני החשבונאות וההבהרות המפורסמים על ידי המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות אינם חלים על פריטים לא מהותיים.

מבוא

סיבות לפרסום התקן

- א. ישויות מעניקות, לעתים קרובות, לעובדים או לצדדים אחרים מניות או אופציות למניות. הענקות של מניות או אופציות למניות לעובדים מהוות דרך מקובלת לתגמול עובדים, דירקטורים, מנהלים בכירים ועובדים רבים אחרים. ישויות מסוימות מנפיקות מניות או אופציות למניות לצורך תשלום לספקים, כגון ספקי שירותים מקצועיים.
- ב. עד לפרסום תקן זה, לא היה קיים תקן, העוסק בהכרה ובמדידה של עסקאות אלה. בהתחשב בשכיחות העולה וגוברת של עסקאות בדרך של תשלום מבוסס מניות, עלה הצורך בפרסום תקן, אשר יסדיר את הטיפול החשבונאי בעסקאות אלה.

המאפיינים העיקריים של התקן

- ג. תקן זה מחייב ישות להכיר בדוחותיה הכספיים בעסקאות תשלום מבוסס מניות, כולל עסקאות עם עובדים או צדדים אחרים שיש לסלקן במזומן, בנכסים אחרים, או במכשירים הוניים של הישות. תקן זה ייושם לכל עסקאות תשלום מבוסס מניות, פרט לעסקאות שלגביהן חלים תקנים אחרים.

ד. תקן זה קובע כללי מדידה ודרישות ספציפיות לשלושה סוגים של עסקאות תשלום מבוסס מניות:

(1) עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים, שבהן הישות מקבלת סחורות או שירותים תמורת מכשירים הוניים של הישות (כולל מניות או אופציות למניות);

(2) עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במזומן, שבהן הישות רוכשת סחורות או שירותים על ידי נטילת התחייבויות להעביר מזומן או נכסים אחרים לספק של אותם סחורות או שירותים בסכומים המבוססים על המחיר (או השווי) של מניות הישות או מכשירים הוניים אחרים שלה; וכן

(3) עסקאות שבהן הישות מקבלת או רוכשת סחורות או שירותים ואשר תנאי ההסדר מאפשרים לישות או לספק של אותם סחורות או שירותים בחירה בין סילוק העסקה על ידי הישות במזומן לבין סילוקה באמצעות הנפקת מכשירים הוניים שלה.

ה. באשר לעסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים, תקן זה דורש מישות למדוד את הסחורות או השירותים שהתקבלו, ואת הגידול המקביל בהון העצמי, במישרין, לפי השווי ההוגן של הסחורות או השירותים שהתקבלו, אלא אם כן לא ניתן לאמוד באופן מהימן את שוויים ההוגן. אם הישות אינה מסוגלת לאמוד באופן מהימן את השווי ההוגן של הסחורות או השירותים שהתקבלו, הישות נדרשת למדוד את שוויים, ואת הגידול המקביל בהון העצמי, בעקיפין, בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים.
יתר על כן:

(1) באשר לעסקאות עם עובדים ואחרים המספקים שירותים דומים, הישות נדרשת למדוד את השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים, משום שבדרך כלל אין זה אפשרי לאמוד באופן מהימן את השווי ההוגן של השירותים שהתקבלו מהעובדים. השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים ימדד במועד ההענקה (grant date).

(2) באשר לעסקאות עם צדדים שאינם עובדים (ואלה המספקים שירותים דומים), קיימת הנחה לכאורה, שניתן לאמוד את השווי ההוגן של הסחורות או השירותים שהתקבלו באופן מהימן. שווי הוגן זה נמדד במועד שבו הישות מקבלת את הסחורות או שהצד שכנגד מספק את השירותים. במקרים נדירים, אם ההנחה מופרכת, העסקה תימדד בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים, אשר נמדד במועד שבו הישות מקבלת את הסחורות או שהצד שכנגד מספק את השירותים.

(3) באשר לסחורות או שירותים הנמדדים בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים, קובע תקן זה שתנאי ההבשלה (vesting conditions), למעט תנאי שוק, אינם מובאים בחשבון באמידת השווי ההוגן של המניות או של האופציות למניות במועד המדידה הרלוונטי (כפי שצוין לעיל). במקום זאת, תנאי הבשלה מובאים בחשבון על ידי התאמת מספר המכשירים ההוניים הכלול במדידת סכום העסקה. בעקבות התאמה זו, הסכום שיוכר

בגין סחורות או שירותים שהתקבלו תמורת המכשירים ההוניים המוענקים יתבסס על מספר המכשירים ההוניים, אשר יבשילו (vest), בסופו של דבר. מכאן, שעל בסיס מצטבר, לא יוכר סכום כלשהו בגין סחורות או שירותים שהתקבלו אם המכשירים ההוניים המוענקים אינם מבשילים עקב אי עמידה בתנאי ההבשלה (למעט תנאי שוק).

(4) תקן זה דורש שהשווי ההוגן של מכשירים הוניים מוענקים יהיה מבוסס על מחירי שוק, אם הם זמינים, תוך הבאה בחשבון של התנאים לפיהם הוענקו מכשירים הוניים אלה. בהעדר מחירי שוק, השווי ההוגן נאמד תוך שימוש בטכניקת הערכה שנועדה לאמוד את המחיר של אותם מכשירים הוניים במועד המדידה בעסקה בתום לב בין מוכר מרצון לבין קונה מרצון, הפועלים בצורה מושכלת.

(5) תקן זה קובע גם דרישות למקרה שחלים שינויים בתנאים של הענקת אופציה או הענקת מניה (כגון, אופציה מתומחרת מחדש - repriced) או אם הענקה מבוטלת, נרכשת חזרה או מוחלפת בהענקה אחרת של מכשירים הוניים. לדוגמה, ללא קשר לשינוי, ביטול או סילוק כלשהו של הענקת מכשירים הוניים לעובדים, תקן זה מחייב, בדרך כלל, את הישות להמשיך להכיר בשירותים שהתקבלו כשהם נמדדים לפי השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים במועד ההענקה.

ו. באשר לעסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במזומן, תקן זה מחייב את הישות למדוד את הסחורות או השירותים שנרכשו ואת ההתחייבות שהתהוותה לישות לפי השווי ההוגן של ההתחייבות. עד לסילוק ההתחייבות, נדרשת הישות למדוד מחדש את השווי ההוגן של ההתחייבות בכל מועד דיווח ובמועד הסילוק, כאשר שינויים כלשהם בשווי ההוגן מוכרים ברווח או בהפסד לתקופה.

ז. באשר לעסקאות תשלום מבוסס מניות שבהן תנאי ההסדר מאפשרים לישות או לספק הסחורות או השירותים בחירה בין סילוק העסקה על ידי הישות במזומן לבין סילוק באמצעות הנפקת מכשירים הוניים שלה, הישות נדרשת לטפל באותה עסקה, או במרכיביה, כעסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במזומן אם, ועד למידה שבה, התהוותה לישות התחייבות לסלק את העסקה במזומן (או בנכסים אחרים), או כעסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במכשירים הוניים אם, ועד למידה שבה, לישות לא התהוותה התחייבות כזאת.

ח. תקן זה קובע דרישות גילוי שונות כדי לאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים להבין את הדברים הבאים:

(1) המהות וההיקף של הסדרי תשלום מבוסס מניות שהיו קיימים במהלך התקופה;

(2) כיצד נקבע השווי ההוגן של הסחורות או השירותים שהתקבלו, או השווי ההוגן של המכשירים ההוניים שהוענקו, במהלך התקופה; וכן

(3) השפעת עסקאות תשלום מבוסס מניות על הרווח או ההפסד של הישות לתקופה ועל מצבה הכספי.

ט. הוראות המעבר בתקן זה מתייחסות לשני סוגי עסקאות: עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים (סעיפים 53-57) והתחייבויות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות (סעיפים 58-59).

י. הוראות המעבר לגבי עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים, קובעות שיש ליישם את הוראות התקן לגבי כל הענקה שבוצעה לאחר ה-15 במרס, 2005 ואשר טרם הבשילה עד 1 בינואר, 2006 (מועד התחילה). מאחר והתקן ייושם לגבי תקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2006, לא תיזקף הוצאה בדוחות הכספיים לשנת 2005 בגין הענקות שבוצעו לאחר ה-15 במרס 2005. אולם בדוחות הכספיים לשנת 2006 יוצגו מחדש הדוחות הכספיים לשנת 2005 לצורך הכללת ההוצאה המתייחסת לתקופה זו.

יא. הוראות המעבר לגבי התחייבויות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות והקיימות במועד התחילה קובעות כי הישות תיישם את הוראות התקן למפרע. באשר להתחייבויות אלה, על הישות להציג מחדש מידע השוואתי, כולל התאמה של יתרת הפתיחה של יתרת הרווח שלא יועד לתקופה המוקדמת ביותר המוצגת שלגביה הוצג מחדש מידע השוואתי, כאשר הדבר רלוונטי. התקן מעודד ליישם את הוראותיו למפרע לגבי התחייבויות אחרות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות.

יב. לגבי כל עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים, שלגביהן תקן זה לא מיושם, הישות נדרשת לתת גילוי בהתאם לסעיפים 44 ו-45 לתקן.

יג. הוראות המעבר קובעות כי שינויים בתנאים של עסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במכשירים הוניים, אשר בוצעו לאחר ה-15 במרס, 2005 יטופלו בהתאם להוראות התקן, למרות שהשינויים מתייחסים להענקה הנמצאת מחוץ לתחולת התקן. לדוגמה, הענקה שבוצעה בשנת 2003 ותקופת ההבשלה מסתיימת לאחר 31 בדצמבר 2005, שנעשו בה שינויים במאי 2005. התקן לא יחול על ההענקה, אך יחול על השינויים שבוצעו בה במאי 2005.

יד. תקן זה ייושם לגבי תקופות המתחילות ביום 1 בינואר, 2006 או לאחר מכן.

תקן חשבונאות מספר 24, תשלום מבוסס מניות

מטרת התקן

1. מטרת תקן זה היא לקבוע את הדיווח הכספי על ידי ישות כאשר היא מתקשרת בעסקת תשלום מבוסס מניות. במיוחד, מחייב התקן ישות לשקף ברווח או בהפסד שלה ובמצבה הכספי את ההשפעות של עסקאות תשלום מבוסס מניות, כולל הוצאות הקשורות עם עסקאות שבהן מוענקות אופציות למניות לעובדים.

תחולה

2. ישות תיישם תקן זה בטיפול החשבונאי לכל עסקאות תשלום מבוסס מניות, הכוללות:

(א) עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים, שבהן הישות מקבלת סחורות או שירותים תמורת מכשירים הוניים של הישות (כולל מניות או אופציות למניות).

(ב) עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במזומן, שבהן הישות רוכשת סחורות או שירותים על ידי נטילת התחייבויות להעביר מזומן או נכסים אחרים לספק של אותם סחורות או שירותים בסכומים המבוססים על המחיר (או השווי) של מניות הישות או מכשירים הוניים אחרים שלה, וכן

(ג) עסקאות שבהן הישות מקבלת או רוכשת סחורות או שירותים ואשר תנאי ההסדר מאפשרים לישות או לספק של אותם סחורות או שירותים בחירה בין סילוק העסקה על ידי הישות במזומן (או בנכסים אחרים) לבין סילוקה באמצעות הנפקת מכשירים הוניים שלה.

למעט כמצוין בסעיפים 5 ו-6.

3. לצורכי תקן זה, העברות של מכשירים הוניים של ישות על ידי בעלי מניותיה לצדדים (כולל עובדים) שסיפקו סחורות או שירותים לישות הינן עסקאות תשלום מבוסס מניות, אלא אם ההעברה הינה בבירור למטרה אחרת מאשר תשלום בעד סחורות או שירותים שסופקו לישות. האמור לעיל חל גם על העברות של מכשירים הוניים של החברה האם של הישות, או מכשירים הוניים של ישות אחרת באותה קבוצה, שאליה משתייכת הישות, לצדדים אשר סיפקו סחורות או שירותים לישות.

4. לצורכי תקן זה, עסקה עם עובד (או צד אחר) מתוקף היותו מחזיק במכשירים הוניים של הישות אינה עסקת תשלום מבוסס מניות. לדוגמה, אם ישות מעניקה לכל המחזיקים בסוג מסוים של מכשיריה ההוניים את הזכות לרכוש מכשירים הוניים נוספים של הישות במחיר הנמוך מהשווי ההוגן של אותם מכשירים הוניים (הנפקה בדרך של זכויות), ועובד מקבל זכות זאת בשל החזקתו במכשירים ההוניים מאותו סוג מסוים, אזי ההענקה או המימוש של אותה זכות אינם כפופים לדרישות תקן זה.

5. כאמור בסעיף 2, תקן זה חל על עסקאות תשלום מבוסס מניות בהן הישות רוכשת או מקבלת סחורות או שירותים. סחורות כוללות מלאי, מוצרי צריכה, נדל"ן, מכוונות וציוד, נכסים בלתי מוחשיים ונכסים לא פיננסיים אחרים. עם זאת, ישות לא תיישם תקן זה לעסקאות בהן היא רוכשת סחורות כחלק מהנכסים נטו שנרכשו בצירוף עסקים, לגביו יחולו כללי חשבונאות מיוחדים. לפיכך, מכשירים הוניים שהונפקו בצירוף עסקים תמורת שליטה בגוף הנרכש אינם בתחולת תקן זה. עם זאת, מכשירים הוניים, שהוענקו לעובדים של הגוף הנרכש בתוקף היותם עובדים (כגון, בתמורה להמשך עבודתם), הם בתחולת תקן זה. באופן דומה, הביטול, ההחלפה או שינוי אחר של הסדרי תשלומים מבוססי מניות כתוצאה מצירוף עסקים או שינוי מבני אחר של ההון העצמי יטופלו בהתאם לדרישות תקן זה.

6. תקן זה אינו חל על עסקאות תשלום מבוסס מניות שבהן הישות מקבלת או רוכשת סחורות או שירותים על-פי חוזה שהוא בתחולת סעיפים 8-10 לתקן חשבונאות מספר 22, מכשירים פיננסיים: גילוי והצגה.

הכרה

7. ישות תכיר בסחורות או בשירותים שהתקבלו או נרכשו בעסקת תשלום מבוסס מניות כאשר היא מקבלת את הסחורות או עם קבלת השירותים. הישות תכיר בגידול מקביל בהון העצמי אם הסחורות או השירותים התקבלו בעסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במכשירים הוניים, או תכיר בהתחייבות אם הסחורות או השירותים נרכשו בעסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במזומן.

8. כאשר הסחורות או השירותים שהתקבלו או נרכשו בעסקת תשלום מבוסס מניות אינם כשירים להכרה כנכסים, הם יוכרו כהוצאות.

9. באופן רגיל, הוצאה נובעת מצריכה של סחורות או שירותים. לדוגמה, בדרך כלל, שירותים נצרכים באופן מיידי. במקרה זה, הוצאה מוכרת כאשר הצד שכנגד מספק את השירותים. צריכה של סחורות עשויה להיפרס על פני תקופת זמן או, כאשר מדובר במלאי, בעת מכירתו במועד מאוחר יותר. במקרים אלו הוצאה מוכרת כאשר הסחורות נצרכות או נמכרות. עם זאת, לעתים יש צורך להכיר בהוצאה לפני שהסחורות או השירותים נצרכים או נמכרים, משום שהם אינם כשירים להכרה כנכסים. לדוגמה, ישות עשויה לרכוש סחורות כחלק משלב המחקר של פרויקט לפיתוח מוצר חדש. למרות שסחורות אלה טרם נצרכו, הן עשויות שלא להיות כשירות להכרה כנכסים על-פי כללי חשבונאות מקובלים.

עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים

סקירה כללית

10. באשר לעסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים, הישות תמדוד את הסחורות או השירותים שהתקבלו, ואת הגידול המקביל בהון העצמי, במישרין, לפי השווי ההוגן של הסחורות או השירותים שהתקבלו, אלא אם כן לא ניתן לאמוד באופן מהימן את השווי ההוגן. אם הישות אינה מסוגלת לאמוד באופן מהימן את שווי ההוגן של הסחורות או השירותים שהתקבלו, אזי הישות תמדוד את שווי, ואת הגידול המקביל בהון העצמי, בעקיפין, בהתייחס⁽¹⁾ לשווי ההוגן של המכשירים הוניים המוענקים.

11. לצורך יישום דרישות סעיף 10 ככל הנוגע לעסקאות עם עובדים ואחרים המספקים שירותים דומים⁽²⁾, תמדוד הישות את השווי ההוגן של השירותים שהתקבלו בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים הוניים המוענקים, משום שבדרך כלל, אין זה אפשרי לאמוד באופן מהימן את השווי ההוגן של השירותים שהתקבלו, כאמור בסעיף 12. השווי ההוגן של אותם מכשירים הוניים ימדד במועד ההענקה.

12. מניות, אופציות למניות או מכשירים הוניים אחרים מוענקים לעובדים כחלק מחבילת התגמול שלהם, בנוסף למשכורת במזומן ולהטבות אחרות הנלוות להעסקתם. בדרך כלל, אין זה אפשרי למדוד במישרין את השירותים המתקבלים בעבור מרכיבים מסוימים של חבילת התגמול של העובד. יתכן גם שאי אפשר יהיה למדוד את השווי ההוגן של סך כל חבילת התגמול באופן בלתי תלוי, מבלי למדוד במישרין את השווי ההוגן של המכשירים הוניים המוענקים. יתר על כן, לעתים מניות או אופציות למניות מוענקות כחלק מהסדר למתן בונוס, ולא כחלק מתגמול בסיסי, כגון, תמריץ לעובדים כדי שימשיכו בעבודתם בישות או כדי לתגמל אותם על מאמציהם לשיפור ביצועי הישות. על ידי הענקת מניות או אופציות למניות, כתוספת לתגמול אחר, הישות משלמת תגמול נוסף כדי להשיג הטבות נוספות. סביר שיהיה קשה לאמוד את השווי ההוגן של אותן הטבות נוספות. בשל הקושי במדידה במישרין של השווי ההוגן של השירותים שהתקבלו, הישות תמדוד את השווי ההוגן של השירותים המתקבלים מהעובדים בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים הוניים המוענקים.

13. לצורך יישום דרישות סעיף 10 ככל הנוגע לעסקאות עם צדדים שאינם עובדים, קיימת הנחה לכאורה, שניתן לאמוד את השווי ההוגן של הסחורות או השירותים שהתקבלו באופן מהימן. שווי הוגן זה יימדד במועד שבו הישות מקבלת את הסחורות או שהצד שכנגד מספק את השירותים. במקרים נדירים, אם הישות מפריכה הנחה זו, משום שהיא אינה מסוגלת לאמוד באופן מהימן את השווי ההוגן של הסחורות או השירותים שהתקבלו, הישות תמדוד את הסחורות או השירותים

(1) בתקן זה נעשה שימוש בביטוי "בהתייחס ל-" במקום "לפי", מאחר ואם קיימים תנאי הבשלה, הרי, שבסופו של דבר העסקה נמדדת על ידי הכפלת השווי ההוגן של המכשירים הוניים המוענקים, אשר נמדד במועד שצוין בסעיפים 11 או 13 (לפי הרלוונטי), במספר המכשירים הוניים שמבשילים, כאמור בסעיף 19.

(2) מטעמי נוחות, המונח עובדים יכלול מכאן ואילך גם אחרים המספקים שירותים דומים.

שהתקבלו, ואת הגידול המקביל בהון העצמי, בעקיפין, בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים, אשר נמדד במועד שבו הישות מקבלת את הסחורות או שהצד שכנגד מספק את השירותים.

עסקאות בהן מתקבלים שירותים

14. אם המכשירים ההוניים המוענקים מבשילים באופן מיידי, אזי הצד שכנגד אינו נדרש להשלים תקופת שירות מוגדרת בטרם יהיה זכאי, ללא תנאי, לאותם מכשירים הוניים. בהעדר ראייה סותרת, על הישות להניח ששירותים שסופקו על ידי הצד שכנגד תמורת מכשירים הוניים אכן התקבלו. במקרה כזה, הישות תכיר במועד ההענקה במלוא השירותים שהתקבלו, ובגידול מקביל בהון העצמי.

15. אם המכשירים ההוניים המוענקים אינם מבשילים עד אשר הצד שכנגד ישלים תקופת שירות מוגדרת, על הישות להניח שהשירותים שעל הצד שכנגד לספק תמורת אותם מכשירים הוניים יתקבלו בעתיד, במהלך תקופת ההבשלה. הישות תדווח על אותם שירותים עם הספקתם על ידי הצד שכנגד במהלך תקופת ההבשלה, וכן על גידול מקביל בהון העצמי. לדוגמה:

(א) אם מוענקות לעובד אופציות למניות המותנות בהשלמת שלוש שנות שירות, על הישות להניח שהשירותים שעל העובד לספק תמורת האופציות למניות יתקבלו בעתיד, על פני תקופת ההבשלה בת שלוש השנים.

(ב) אם מוענקות לעובד אופציות למניות המותנות בהשגת תנאי ביצוע ובהמשך עבודתו בישות עד קיומו של אותו תנאי ביצוע, ומשך תקופת ההבשלה משתנה בהתאם למועד קיומו של אותו תנאי ביצוע, על הישות להניח שהשירותים שעל העובד לספק תמורת האופציות למניות יתקבלו בעתיד, על פני תקופת ההבשלה הצפויה (expected)³. הישות תאמוד את משך תקופת ההבשלה הצפויה במועד ההענקה, בהתבסס על התוצאה הסבירה ביותר של תנאי הביצוע. אם תנאי הביצוע הוא תנאי שוק, אומדן משך תקופת ההבשלה הצפויה יהיה עקבי עם ההנחות ששימשו לאמידת השווי ההוגן של האופציות המוענקות, והוא לא יתוקן לאחר מכן. אם תנאי הביצוע אינו תנאי שוק, הישות תתקן את האומדן שלה באשר למשך תקופת ההבשלה, במידת הצורך, אם מידע שהתקבל לאחר מכן מצביע על כך שסביר שמשך תקופת ההבשלה שונה מאומדנים קודמים.

³ בתקן זה תורגם המונח expected כ'צפוי'.

עסקאות הנמדדות בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים

קביעת השווי ההוגן של מכשירים הוניים מוענקים

16. באשר לעסקאות הנמדדות בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים, הישות תמדוד את השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים *במועד המדידה*, בהתבסס על מחירי שוק, אם הם זמינים, תוך הבאה בחשבון של התנאים לפיהם הוענקו מכשירים הוניים אלה (כפוף לדרישות סעיפים 19-22).

17. אם מחירי שוק אינם זמינים, הישות תאמוד את השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים תוך שימוש בטכניקת הערכה לאמידת המחיר של אותם מכשירים הוניים במועד המדידה שהיה נקבע בעסקה בתום לב בין מוכר מרצון לקונה מרצון, הפועלים בצורה מושכלת. טכניקת ההערכה חייבת להיות עקבית עם מתודולוגיות הערכה מקובלות לתמחור מכשירים פיננסיים, ועליה לכלול את כל הגורמים וההנחות שמשותפים בשוק הפועלים מרצון ובצורה מושכלת היו שוקלים בקביעת המחיר (בכפוף לדרישות סעיפים 19-22).

18. נספח ב' כולל הנחיות נוספות למדידת השווי ההוגן של מניות ואופציות למניות, תוך התמקדות בתנאים הספציפיים המהווים מאפיינים מקובלים בהענקת מניות או אופציות למניות לעובדים.

הטיפול בתנאי הבשלה

19. הענקת מכשירים הוניים עשויה להיות מותנית בקיום *תנאי הבשלה מוגדרים*. לדוגמה, הענקה של מניות או אופציות למניות לעובד, מותנית, בדרך כלל, בהמשך עבודתו בישות לתקופת זמן מוגדרת. הענקות עשויות להיות מותנות גם בקיומם של תנאי ביצוע, כגון השגת צמיחה מוגדרת ברווח או עלייה מוגדרת במחיר המניה של הישות. תנאי הבשלה, למעט תנאי שוק לא יובאו בחשבון באמידת השווי ההוגן של המניות או של האופציות למניות במועד המדידה. במקום זאת, תנאי הבשלה יובאו בחשבון על ידי התאמת מספר המכשירים ההוניים הכלול במדידת סכום העסקה. בעקבות התאמה זו, הסכום שיוכר בגין סחורות או שירותים שהתקבלו תמורת המכשירים ההוניים המוענקים יתבסס על מספר המכשירים ההוניים, אשר הבשילו, בסופו של דבר. מכאן, שעל בסיס מצטבר, לא יוכר סכום כלשהו בגין סחורות או שירותים שהתקבלו אם המכשירים ההוניים המוענקים אינם מבשילים עקב אי עמידה בתנאי הבשלה, כגון הצד שכנגד כשל בהשלמת תקופת שירות מוגדרת, או שהצד שכנגד לא קיים תנאי ביצוע, בכפוף לדרישות סעיף 21.

20. כדי ליישם את דרישות סעיף 19, הישות תכיר בסכום בגין הסחורות או השירותים שהתקבלו במהלך תקופת הבשלה בהתבסס על האומדן הזמין הטוב ביותר של מספר המכשירים ההוניים הצפוי להבשיל. הישות תתקן אומדן זה, במידת הצורך, אם מידע שהתקבל לאחר מכן מצביע על כך שמספר המכשירים ההוניים הצפוי להבשיל שונה מאומדנים קודמים. במועד הבשלה, הישות תתקן את האומדן כדי להשוותו למספר המכשירים ההוניים שהבשילו, בסופו של דבר, בכפוף לדרישות סעיף 21.

21. תנאי שוק, כגון, מחיר יעד של מניה, שעל פיהם הותנתה ההבשלה (או יכולת המימוש), יובאו בחשבון באמידת השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים. משום כך, לגבי הענקת מכשירים הוניים עם תנאי שוק, הישות תכיר בסחורות או בשירותים שהתקבלו מהצד שכנגד, אשר מקיים את כל התנאים האחרים להבשלה (כגון, שירותים שהתקבלו מעובד הממשיך בעבודתו בישות במהלך תקופת השירות המוגדרת), ללא קשר לקיום תנאי שוק זה.

הטיפול במאפיין הענקה מחדש (reload feature)

22. באשר לאופציות שלהן מאפיין הענקה מחדש, אין להביא בחשבון מאפיין זה באמידת השווי ההוגן של אופציות המוענקות במועד המדידה. במקום זאת, אופציה שמוענקת מחדש (reload option) תדווח כהענקה של אופציה חדשה, אם וכאשר אופציה כזאת מוענקת לאחר מכן.

לאחר מועד ההבשלה

23. לאחר שהישות הכירה בסחורות או שירותים שהתקבלו בהתאם לסעיפים 10-22, ובגידול מקביל בהון העצמי, הישות לא תבצע התאמה נוספת לסך הכולל של ההון העצמי לאחר מועד ההבשלה. לדוגמה, הישות לא תבטל לאחר מכן סכום שהוכר בגין שירותים שהתקבלו מעובד, אם המכשירים ההוניים שהבשילו חולטו (forfeited) במועד מאוחר יותר או, במקרה של אופציות למניות, האופציות אינן ממומשות. עם זאת, דרישה זאת אינה מונעת מהישות להכיר בהעברה בתוך ההון העצמי, היינו, העברה מרכיב אחד של הון עצמי למשנהו.

מקרים שבהם לא ניתן לאמוד באופן מהימן את השווי ההוגן של מכשירים הוניים

24. דרישות סעיפים 16-23 חלות כאשר הישות נדרשת למדוד עסקת תשלום מבוסס מניות בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים. במקרים נדירים, יתכן שהישות לא תהיה מסוגלת לאמוד באופן מהימן את השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים במועד המדידה, בהתאם לדרישות סעיפים 16-22. רק במקרים נדירים אלה, הישות תבצע, במקום זאת, את הדברים הבאים:

(א) הישות תמדוד את המכשירים ההוניים לפי שווי הפנימי (*INTRINSIC VALUE*), לראשונה, במועד שבו הישות מקבלת את הסחורות או שהצד שכנגד מספק את השירותים ולאחר מכן בכל מועד דיווח ובמועד הסילוק הסופי, כאשר כל שינוי בשווי הפנימי מוכר ברווח או בהפסד. באשר להענקה של אופציות למניות, הסדר התשלום מבוסס מניות מסולק באופן סופי עם מימוש האופציות, עם החילוט שלהן (כגון, בעת הפסקת עבודתו של העובד) או עם פקיעתן (כגון, בתום חיי האופציה).

(ב) הישות תכיר בסחורות או בשירותים שהתקבלו בהתבסס על מספר המכשירים ההוניים אשר יבשילו, בסופו של דבר, או (כאשר הדבר ישים) ימומשו. לדוגמה, לצורך יישום דרישה זו לאופציות למניות, הישות תכיר בסחורות או בשירותים שהתקבלו במהלך תקופת ההבשלה,

אם בכלל, בהתאם לסעיפים 14 ו-15, פרט לכך שהדרישות שבסעיף 15(ב) בנוגע לתנאי שוק אינן חלות. הסכום המוכר בגין סחורות או שירותים שהתקבלו במהלך תקופת ההבשלה יתבסס על מספר האופציות למניות שצפוי להבשיל. הישות תתקן אומדן זה, במידת הצורך, אם מידע שהתקבל לאחר מכן מצביע על כך שמספר האופציות למניות שצפוי להבשיל יהיה שונה מאומדנים קודמים. במועד ההבשלה, הישות תתקן את האומדן כדי שיהיה שווה למספר המכשירים ההוניים שהבשילו, בסופו של דבר. לאחר מועד ההבשלה, הישות תבטל את הסכום שהוכר בגין סחורות או שירותים שהתקבלו, אם מאוחר יותר חולטו האופציות למניות, או שפקעו בתום חיי האופציה למניה.

25. אם ישות מיישמת את סעיף 24, אין צורך ליישם את סעיפים 26-29, מאחר ששינויים כלשהם לתנאים לפיהם הוענקו המכשירים ההוניים יובאו בחשבון כאשר מיושמת שיטת השווי הפנימי, שפורטה בסעיף 24. עם זאת, אם ישות מסלקת הענקה של מכשירים הוניים שלגביהם יושם סעיף 24, אזי:

(א) אם הסילוק מתרחש במהלך תקופת ההבשלה, על הישות לטפל בסילוק כהאצה של ההבשלה, ולכן עליה להכיר באופן מיידי בסכום שאחרת היה מוכר בגין שירותים שהתקבלו על פני יתרת תקופת ההבשלה.

(ב) סכום כלשהו ששולם על ידי הישות במסגרת הסילוק יטופל כרכישה חזרה של מכשירים הוניים, היינו, כהפחתה מההון העצמי, פרט לאותו חלק מהתשלום העולה על השווי הפנימי של המכשירים ההוניים, כשהוא נמדד למועד הרכישה חזרה. כל עודף כזה יוכר כהוצאה.

שינויים לתנאים לפיהם הוענקו מכשירים הוניים, כולל ביטולים וסילוקים

26. ישות עשויה לבצע שינויים בתנאים שלפיהם הוענקו המכשירים ההוניים. לדוגמה, הישות יכולה להפחית את מחיר המימוש של אופציות שהוענקו לעובדים (היינו - לתמחר מחדש את האופציות), דבר המביא לעליית השווי ההוגן של אותן אופציות. הדרישות בסעיפים 27-29 לטיפול בתוצאות השינויים, הינן בהקשר של עסקאות תשלום מבוסס מניות עם עובדים. ברם, דרישות אלה תיושמה גם לגבי עסקאות תשלום מבוסס מניות עם צדדים שאינם עובדים, הנמדדות בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים ההוניים שהוענקו. במקרה האחרון, יש להתייחס לאזכור כלשהו בסעיפים 27-29 בהקשר למועד ההענקה כמועד שבו הישות מקבלת את הסחורות או שהצד שכנגד מספק את השירותים.

27. הישות תמשיך להכיר בשירותים שהתקבלו כשהם נמדדים לפי השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים במועד ההענקה, אלא אם כן מכשירים הוניים אלה אינם מבשילים עקב אי עמידה בתנאי הבשלה (למעט תנאי שוק) שהוגדר במועד ההענקה. דרישה זו חלה ללא קשר לשינויים כלשהם בתנאים שלפיהם הוענקו המכשירים ההוניים, או לביטול או לסילוק של אותה הענקה של מכשירים הוניים. נוסף לכך, הישות תכיר בהשפעות שינויים המגדילים את השווי ההוגן

הכולל של הסדר תשלום מבוסס מניות או שהם מיטיבים עם העובד באופן אחר. הנחיות ליישום דרישה זו מפורטות בנספח ב'.

28. אם הישות מבטלת או מסלקת הענקה של מכשירים הוניים במהלך תקופת ההבשלה (פרט להענקה שבטלה בדרך של חילוט כאשר תנאי ההבשלה לא קוימו) אזי:

(א) הישות תטפל בביטול או בסילוק כהאצת ההבשלה, ולכן תכיר באופן מיידי בסכום שאחרת היה מוכר בגין שירותים שהתקבלו על פני יתרת תקופת ההבשלה.

(ב) תשלום כלשהו לעובד בעת ביטול או סילוק של ההענקה יטופל כרכישה חזרה של זכות הונית, היינו - כהפחתה מההון העצמי, פרט למידה שבה התשלום עולה על השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים, כשהוא נמדד במועד הרכישה חזרה. סכום עודף כלשהו יוכר כהוצאה.

(ג) אם מוענקים לעובד מכשירים הוניים חדשים, ובמועד הענקת מכשירים הוניים אלו, הישות רואה במכשירים ההוניים החדשים כמחליפים מכשירים הוניים מבוטלים, הישות תטפל בהענקה של המכשירים ההוניים המחליפים, באופן זהה לשינוי של ההענקה המקורית של מכשירים הוניים, בהתאם לסעיף 27 ולהנחיות שבנספח ב'. השווי ההוגן התוספתי שהוענק הוא ההפרש בין השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המחליפים לבין השווי ההוגן נטו של המכשירים ההוניים המבוטלים, במועד שבו מוענקים המכשירים ההוניים המחליפים. השווי ההוגן נטו של המכשירים ההוניים המבוטלים הוא שווים ההוגן, מייד לפני הביטול, בניכוי הסכום של תשלום כלשהו לעובד בשל ביטול המכשירים ההוניים, המטופל כהפחתה מההון העצמי בהתאם לסעיף 28(ב) לעיל. אם הישות אינה רואה במכשירים ההוניים החדשים שהוענקו כמכשירים הוניים המחליפים את המכשירים ההוניים המבוטלים, הישות תטפל באותם מכשירים הוניים חדשים כהענקה חדשה של מכשירים הוניים.

29. אם הישות רוכשת חזרה מכשירים הוניים שהבשילו, התשלום לעובד יטופל כהפחתה מההון העצמי, פרט למידה שבה התשלום עולה על השווי ההוגן של המכשירים ההוניים שנרכשו חזרה, כשהם נמדדים במועד הרכישה חזרה. סכום עודף כלשהו יוכר כהוצאה.

עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במזומן

30. באשר לעסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במזומן, הישות תמדוד את הסחורות או השירותים שנרכשו ואת ההתחייבות שהתהוותה לישות לפי השווי ההוגן של ההתחייבות. עד לסילוק ההתחייבות, הישות תמדוד מחדש את השווי ההוגן של ההתחייבות בכל מועד דיווח ובמועד הסילוק, כאשר שינויים כלשהם בשווי ההוגן מוכרים ברווח או בהפסד לתקופה.

31. לדוגמה, ישות עשויה להעניק לעובדים זכויות לעליית ערך מניות (share appreciation rights) כחלק מחבילת התגמול שלהם, לפיהן העובדים יהיו זכאים לתשלום עתידי במזומן (במקום מכשיר הוני), המבוסס על עליית מחיר המניה של הישות מרמה מוגדרת תוך תקופת זמן מוגדרת. כמו כן, ישות יכולה להעניק לעובדיה זכות לקבל תשלום עתידי במזומן על ידי הענקת זכות למניות (כולל מניות שיונפקו עם המימוש של אופציות למניות) הניתנות לפדיון, באופן מחייב (כגון, עם הפסקת ההעסקה) או לפי בחירתו של העובד.

32. הישות תכיר בשירותים שהתקבלו, ובהתחייבות לשלם בעד אותם שירותים, עם הספקת השירותים על ידי העובדים. לדוגמה, זכויות מסוימות לעליית ערך מניות מבשילות באופן מיידי, ולכן העובדים אינם נדרשים להשלים תקופת שירות מוגדרת כדי להפוך זכאים לתשלום במזומן. בהעדר ראייה סותרת, על הישות להניח שהשירותים שסופקו על ידי העובדים תמורת הזכויות לעליית ערך מניות, אכן התקבלו. לפיכך, הישות תכיר באופן מיידי בשירותים שהתקבלו ובהתחייבות לשלם בעבורם. אם הזכויות לעליית ערך מניות אינן מבשילות עד להשלמת תקופת שירות מוגדרת, הישות תכיר בשירותים שהתקבלו, ובהתחייבות לשלם בעבורם, עם הספקת השירותים על ידי העובדים במהלך אותה תקופה.

33. ההתחייבות תימדד לראשונה ובכל מועד דיווח עד סילוקה, בשווי ההוגן של הזכויות לעליית ערך מניות, על ידי יישום מודל לתמחור אופציות, תוך התחשבות בתנאים שלפיהם הוענקו הזכויות לעליית ערך מניות, והיקף השירות שהעובדים סיפקו עד אותו מועד.

עסקאות תשלום מבוסס מניות עם חלופת תשלום במזומן

34. באשר לעסקאות תשלום מבוסס מניות שבהן תנאי ההסדר מאפשרים לישות או לצד שכנגד בחירה בין סילוק העסקה על ידי הישות במזומן (או בנכסים אחרים) לבין סילוק באמצעות הנפקת מכשירים הוניים שלה, הישות תטפל באותה עסקה, או במרכיביה, כעסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במזומן אם, ועד למידה שבה, התהוותה לישות התחייבות לסלק את העסקה במזומן או בנכסים אחרים, או כעסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במכשירים הוניים אם, ועד למידה שבה, לא התהוותה לישות התחייבות כזאת.

עסקאות תשלום מבוסס מניות בהן תנאי ההסדר מאפשרים לצד שכנגד בחירת אופן הסילוק

35. אם ישות העניקה לצד שכנגד את הזכות לבחור אם עסקת תשלום מבוסס מניות מסולקת במזומן⁴ או על ידי הנפקת מכשירים הוניים, הישות העניקה מכשיר פיננסי מורכב, הכולל רכיב של חוב (היינו - זכותו של הצד שכנגד לדרוש תשלום במזומן) ורכיב הוני (היינו - זכותו של הצד שכנגד לדרוש סילוק במכשירים הוניים במקום במזומן). באשר לעסקאות עם צדדים שאינם עובדים, שבהן השווי ההוגן של הסחורות או השירותים שהתקבלו נמדד במישרין, הישות תמדוד את הרכיב

⁴ הערה - בסעיפים 35-43, כל האזכורים למזומן כוללים גם נכסים אחרים של הישות.

ההוני של המכשיר הפיננסי המורכב כהפרש בין השווי ההוגן של הסחורות או השירותים שהתקבלו לבין השווי ההוגן של רכיב החוב, במועד שבו מתקבלים הסחורות או השירותים.

36. באשר לעסקאות אחרות, כולל עסקאות עם עובדים, הישות תמדוד את השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי המורכב במועד המדידה, תוך התחשבות בתנאים שלפיהם הוענקו הזכויות למזומן או למכשירים הוניים.

37. לצורך יישום סעיף 36, הישות תמדוד תחילה את השווי ההוגן של רכיב החוב, ולאחר מכן תמדוד את השווי ההוגן של הרכיב ההוני - תוך הבאה בחשבון שהצד שכנגד מוכרח לוותר על הזכות לקבל מזומן כדי לקבל את המכשיר ההוני. השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי המורכב הינו הסכום הכולל של השווי ההוגן של שני הרכיבים. עם זאת, עסקאות תשלום מבוסס מניות שבהן יש לצד שכנגד אפשרות בחירה של אופן הסילוק, בנויות לעתים קרובות, כך שהשווי ההוגן של חלופה אחת לסילוק זהה לשווי ההוגן של החלופה האחרת. לדוגמה, יתכן שלצד שכנגד תהיה אפשרות בחירה בין קבלת אופציות למניות לבין קבלת זכויות לעליית ערך מניות המסולקות במזומן. במקרים כאלה, השווי ההוגן של הרכיב ההוני הוא אפס, ומכאן שהשווי ההוגן של המכשיר הפיננסי המורכב זהה לשווי ההוגן של רכיב החוב. ולהיפך, אם השווי ההוגן של חלופות הסילוק שונה, השווי ההוגן של הרכיב ההוני יהיה, בדרך כלל, גדול מאפס. במקרה כזה, השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי המורכב יהיה גדול מהשווי ההוגן של רכיב החוב.

38. הישות תטפל בנפרד בסחורות או שירותים שהתקבלו או נרכשו בגין כל אחד מהרכיבים של המכשיר הפיננסי המורכב. לגבי רכיב החוב, הישות תכיר בסחורות או בשירותים שנרכשו, ובהתחייבות לשלם בעבורם, עם הספקת הסחורות או השירותים על ידי הצד שכנגד, בהתאם לדרישות החלות על עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במזומן (סעיפים 30-33). לגבי הרכיב ההוני (במידה וקיים), הישות תכיר בסחורות או בשירותים שהתקבלו, ובגידול בהון העצמי, כאשר הצד שכנגד מספק את הסחורות או השירותים, בהתאם לדרישות החלות על עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים (סעיפים 10-29).

39. במועד הסילוק, הישות תמדוד מחדש את ההתחייבות לפי השווי ההוגן שלה. אם הישות מנפיקה מכשירים הוניים כסילוק במקום לשלם מזומן, ההתחייבות תועבר ישירות להון העצמי, כתמורה למכשירים הוניים שהונפקו.

40. אם הישות משלמת במזומן במועד הסילוק במקום להנפיק מכשירים הוניים, התשלום ייחשב כסילוק ההתחייבות במלואה. רכיב הוני כלשהו שהוכר לפני כן, יישאר בתוך ההון העצמי. על ידי בחירת מזומן כסילוק, הצד שכנגד ויתר על זכותו לקבל מכשירים הוניים. ברם, דרישה זאת אינה מונעת מהישות להכיר בהעברה בתוך ההון העצמי, היינו – העברה מרכיב אחד של הון עצמי למשנהו.

עסקאות תשלום מבוסס מניות בהן תנאי ההסדר מאפשרים לישות בחירת אופן הסילוק

41. באשר לעסקת תשלום מבוסס מניות שבה תנאי ההסדר מאפשרים לישות בחירה בין סילוק במזומן לבין סילוק באמצעות הנפקת מכשירים הוניים שלה, על הישות לקבוע אם יש לה מחויבות בהווה, לסלק את העסקה האמורה במזומן ולטפל בה בהתאם. לישות קיימת מחויבות בהווה לסלק במזומן אם הבחירה בסילוק בדרך של מכשירים הוניים אינה ישימה (כגון, משום שהישות מנועה מבחינה משפטית להנפיק מניות), או שלישות נוהג מהעבר או מדיניות מוצהרת של סילוק במזומן, או שהיא, בדרך כלל, מסלקת במזומן כאשר הצד שכנגד מבקש זאת.

42. אם לישות קיימת מחויבות בהווה לסלק במזומן, עליה לטפל בעסקה זו בהתאם לדרישות החלות לגבי עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במזומן, כאמור בסעיפים 30-33.

43. אם מחויבות כזו אינה קיימת, הישות תטפל בעסקה בהתאם לדרישות החלות לגבי עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים, כאמור בסעיפים 10-29. בעת הסילוק:

(א) אם הישות בוחרת לסלק במזומן, התשלום במזומן יטופל כרכישה חזרה של זכות הונית, היינו - כהפחתה מההון העצמי, למעט האמור בסעיף 43(ג) להלן.

(ב) אם הישות בוחרת לסלק על ידי הנפקת מכשירים הוניים, לא נדרש טיפול חשבונאי נוסף (למעט העברה מרכיב הוני אחד בהון העצמי למשנהו, במידת הצורך), למעט האמור בסעיף 43(ג) להלן.

(ג) אם הישות בוחרת בחלופת הסילוק שלה השווי ההוגן הגבוה יותר במועד הסילוק, הישות תכיר בהוצאה נוספת בגין עודף השווי שניתן, היינו - ההפרש בין סכום המזומן ששולם לבין השווי ההוגן של המכשירים ההוניים שאחרת היו מונפקים, או ההפרש בין השווי ההוגן של המכשירים ההוניים שהונפקו לבין סכום המזומן, שאחרת היה משולם, לפי המקרה המתאים.

גילוי

44. ישות תיתן גילוי למידע המאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים להבין את המהות וההיקף של הסדרי תשלום מבוססי מניות שהיו קיימים במהלך התקופה.

45. לצורך יישום העיקרון שבסעיף 44, על הישות לתת גילוי לפחות לדברים הבאים:

(א) תיאור של כל אחד מסוגי ההסדרים של תשלומים מבוססי מניות שהיו קיימים בכל נקודת זמן במהלך התקופה, כולל התנאים הכלליים של כל אחד מההסדרים, כגון דרישות להבשלה, התאמת מחיר המימוש כתוצאה מחלוקת דיבידנד, התקופה המירבית של האופציות

המוענקות, ושיטת הסילוק (כגון, במזומן או במכשירים הוניים). ישות שלה סוגים דומים במהותם של הסדרי תשלומים מבוססי מניות יכולה לקבץ מידע זה, אלא אם כן גילוי נפרד לכל אחד מההסדרים נחוץ כדי לקיים את העיקרון בסעיף 44.

(ב) מספר האופציות למניות והממוצע המשוקלל של מחירי המימוש שלהן, לגבי כל אחת מקבוצות האופציות הבאות:

(1) קיימות במחזור (outstanding) לתחילת התקופה;

(2) שהוענקו במהלך התקופה;

(3) שחולטו במהלך התקופה;

(4) שמומשו במהלך התקופה;

(5) שפקעו במהלך התקופה;

(6) קיימות במחזור (outstanding) בתום התקופה;

(7) שניתנות למימוש בתום התקופה.

(ג) הממוצע המשוקלל של מחיר המניה במועד המימוש, באשר לאופציות למניות שמומשו במהלך התקופה.

(ד) באשר לאופציות למניות הקיימות במחזור לתום התקופה, תחום של מחירי המימוש והממוצע המשוקלל של יתרת אורך החיים החוזי. אם התחום של מחירי המימוש הוא רחב, האופציות הקיימות במחזור יחולקו לתחומים שהם בעלי משמעות להערכת המספר והעיתוי של הנפקת מניות נוספות והמזומן שעשוי להתקבל עם המימוש של אותן אופציות.

46. ישות תיתן גילוי למידע המאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים להבין כיצד נקבע השווי ההוגן של הסחורות או השירותים שהתקבלו, או השווי ההוגן של המכשירים ההוניים שהוענקו, במהלך התקופה.

47. אם הישות מדדה בעקיפין את השווי ההוגן של סחורות או שירותים שהתקבלו תמורת מכשירים הוניים של הישות, בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים, לצורך יישום העיקרון בסעיף 46, הישות תיתן גילוי לפחות לדברים הבאים:

(א) באשר לאופציות למניות שהוענקו במהלך התקופה - הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של אותן אופציות במועד המדידה ומידע לגבי אופן מדידת השווי ההוגן, כולל:

- (1) המודל בו השתמשו לתמחור האופציות והפרמטרים של אותו מודל, כולל הממוצע המשוקלל של מחיר המניה, מחיר המימוש, והתנודתיות (volatility) הצפויה, חיי האופציה, הדיבידנדים הצפויים, שיעור הריבית חסרת סיכון (risk-free) ופרמטרים אחרים כלשהם של המודל, כולל השיטה וההנחות ששימשו לצורך הכללת ההשפעות של מימוש מוקדם צפוי.
- (2) כיצד נקבעה התנודתיות הצפויה, כולל הסבר בדבר המידה שבה התנודתיות הצפויה התבססה על תנודתיות היסטורית; וכן
- (3) אם וכיצד מאפיינים אחרים כלשהם של הענקת האופציה שולבו במדידת השווי ההוגן, כגון תנאי שוק.
- (ב) באשר למכשירים הוניים אחרים שהוענקו במהלך התקופה (היינו - כאלה שאינם אופציות למניות) - המספר והממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של אותם מכשירים הוניים במועד המדידה, ומידע לגבי אופן מדידת השווי ההוגן, כולל:
- (1) אם השווי ההוגן לא נמדד על בסיס מחיר שוק נצפה - כיצד הוא נקבע;
- (2) אם וכיצד שולבו דיבידנדים צפויים במדידת השווי ההוגן; וכן
- (3) אם וכיצד שולבו מאפיינים אחרים כלשהם של המכשירים הוניים שהוענקו במדידת השווי ההוגן.
- (ג) באשר להסדרי תשלומים מבוססי מניות שחלו בהם שינויים במהלך התקופה:
- (1) הסבר לשינויים אלה;
- (2) השווי ההוגן התוספתי שהוענק (כתוצאה משינויים אלה); וכן
- (3) מידע לגבי אופן מדידת השווי ההוגן התוספתי שהוענק, באופן עקבי לדרישות הסעיפים (א) ו-(ב) לעיל, כאשר הדבר מתאים.
48. אם הישות מדדה במישרין את השווי ההוגן של סחורות או שירותים שהתקבלו במהלך התקופה, הישות תיתן גילוי לאופן קביעת אותו שווי הוגן, כגון, אם השווי ההוגן נמדד לפי מחיר שוק של אותם סחורות או שירותים.
49. אם הישות הפריכה את ההנחה בסעיף 13, עליה לגלות עובדה זאת, ולתת הסבר מדוע ההנחה הופרכה.

50. ישות תיתן גילוי למידע המאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים להבין את ההשפעה של עסקאות תשלום מבוסס מניות על הרווח או ההפסד של הישות לתקופה ועל מצבה הכספי.

51. לצורך יישום העיקרון בסעיף 50, על הישות לתת גילוי לפחות לדברים הבאים:

(א) ההוצאה הכוללת שהוכרה בתקופה והנובעת מעסקאות תשלום מבוסס מניות שבהן הסחורות או השירותים שהתקבלו לא היו כשירים להכרה כנכסים ולכן הוכרו באופן מיידי כהוצאה, לרבות גילוי נפרד של אותו חלק מההוצאה הכוללת הנובע מעסקאות המטופלות כעסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים;

(ב) באשר להתחייבויות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות:

(1) סך כל הערך בספרים בתום התקופה; וכן

(2) סך כל השווי פנימי בתום התקופה של התחייבויות שבגינן זכות הצד שכנגד למזומן או לנכסים אחרים הבשילה עד תום התקופה (כגון, זכויות לעליית ערך מניות שהבשילו).

52. אם המידע שתקן זה דורש לגלותו אינו ממלא אחר העקרונות שבסעיפים 44, 46 ו-50, הישות תיתן גילוי למידע נוסף כזה שהוא נחוץ כדי לעמוד בדרישות של סעיפים אלה.

הוראות מעבר

53. באשר לעסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים, הישות תיישם תקן זה לגבי הענקה של מניות, אופציות למניות או מכשירים הוניים אחרים שהוענקו לאחר 15 במרס, 2005 ואשר טרם הבשילו במועד התחילה.

54. תקן זה מעודד, אך אינו דורש, ליישם את הוראותיו לגבי עסקאות אחרות של תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים, אם הישות נתנה גילוי פומבי לשווי ההוגן של אותם מכשירים הוניים, שנקבע במועד המדידה.

55. באשר לעסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים, שלגביהן מיושם תקן זה בהתאם להוראות סעיף 53, על הישות להציג מחדש מידע השוואתי המתייחס לתקופות מיום 15 במרס, 2005. באשר לעסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים, שלגביהן בחרה הישות ליישם תקן זה כאמור בסעיף 54, על הישות להציג מחדש מידע השוואתי המתייחס לתקופות קודמות, וכאשר הדבר רלוונטי, להתאים את יתרת הפתיחה של יתרת הרווח שלא יועד לתקופה המוצגת המוקדמת ביותר.

56. באשר לכל עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים, שלגביהן תקן זה לא מיושם (כגון, מכשירים הוניים שהוענקו ביום 15 במרס, 2005 או קודם לכן), על הישות, למרות זאת, לתת גילוי למידע שנדרש על ידי סעיפים 44 ו-45.

57. אם, לאחר ה- 15 במרס, 2005, ישות עורכת שינויים בתנאים של עסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במכשירים הוניים, שלגביה תקן זה לא יושם, על הישות, למרות זאת, ליישם את סעיפים 26-29 כדי לטפל בשינויים אלה. אם ישות עורכת שינויים בתנאים של עסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במכשירים הוניים לאחר ה- 15 במרס, 2005, אך לפני 31 בדצמבר, 2005 על הישות להציג מחדש בדוחות הכספיים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2006, מידע השוואתי המתייחס לתקופות מיום 15 במרס, 2005 ועד 31 בדצמבר, 2005.

58. באשר להתחייבויות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות והקיימות במועד התחילה של תקן זה, על הישות ליישם את הוראות התקן למפרע (retrospectively). באשר להתחייבויות אלה, על הישות להציג מחדש מידע השוואתי, כולל התאמה של יתרת הפתיחה של יתרת הרווח שלא יועד לתקופה המוקדמת ביותר המוצגת שלגביה הוצג מחדש מידע השוואתי, כאשר הדבר רלוונטי.

59. תקן זה מעודד, אך אינו דורש, ליישם את הוראותיו למפרע לגבי התחייבויות אחרות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות, לדוגמה, לגבי התחייבויות שסולקו במהלך תקופה ושלגביהן מוצג מידע השוואתי.

תחילה

60. על ישות ליישם תקן זה לגבי תקופות המתחילות ביום 1 בינואר, 2006 או לאחר מכן. יישום מוקדם מומלץ. אם ישות מיישמת תקן זה לתקופה המתחילה לפני 1 בינואר, 2006, עליה לגלות עובדה זאת.

נספח א' הגדרה של מונחים

נספח זה מהווה חלק בלתי נפרד מתקן זה.

עסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במזומן (Cash-Settled Share-Based Payment Transaction)

עסקת תשלום מבוסס מניות שבה הישות רוכשת סחורות או שירותים על ידי נטילת התחייבות להעביר מזומן או נכסים אחרים לספק של אותם סחורות או שירותים בסכומים המבוססים על המחיר (או השווי) של מניות הישות או מכשירים הוניים אחרים של הישות.

עובדים ואחרים המספקים שירותים דומים (Employees And Others Providing Similar Services)

יחידים⁵ המספקים שירותים אישיים לישות ומתקיים לגביהם אחד מהבאים: (א) היחידים נחשבים כעובדי הישות למטרות משפטיות או מיסויות, (ב) היחידים עובדים בעבור הישות בהכוונתה באותו אופן כמו יחידים הנחשבים עובדים למטרות משפטיות או מיסויות, או (ג) השירותים הניתנים הינם דומים לאלה הניתנים על ידי עובדים. לדוגמה, המונח לעיל כולל את כל סגל ההנהלה, היינו, אותם אנשים שלהם סמכות ואחריות לתכנון, להכוונה ולשליטה בפעילויות הישות, כולל דירקטורים שאינם נושאי משרה ביצועית (Non-Executive).

מכשיר הוני (Equity Instrument)

כל חוזה המעיד על זכות שוירית (Residual Interest) בנכסים של ישות לאחר ניכוי כל התחייבויותיה.⁶

מכשיר הוני מוענק (Equity Instrument Granted)

זכות (מותנית או בלתי מותנית) למכשיר הוני של הישות המוענקת על ידה לצד אחר, על-פי הסדר תשלום מבוסס מניות (Share-Based Payment Arrangement).

עסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במכשירים הוניים (Equity-Settled Share-Based Payment Transaction)

עסקת תשלום מבוסס מניות שבה הישות מקבלת סחורות או שירותים תמורת מכשירים הוניים של הישות (כולל מניות או אופציות למניות).

⁵ לרבות יחידים הנותנים את שירותיהם באמצעות חברה.

⁶ "המסגרת המושגית" (THE FRAMEWORK) מגדירה התחייבות כמחויבות בהווה של הישות, הנובעת מאירועי העבר, אשר סילוקה עשוי לגרום לתזרים שלילי מהישות של משאבים, הכוללים הטבות כלכליות (היינו, תזרים שלילי של מזומן או נכסים אחרים של הישות).

שווי הוגן (Fair Value)

הסכום שבו ניתן להחליף נכס, לסלק התחייבות או להחליף מכשיר הוגן מוענק, בעסקה בתום לב בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון, הפועלים בצורה מושכלת.

מועד ההענקה (Grant Date)

המועד שבו הישות וצד אחר (כולל עובד) מסכימים להסדר תשלום מבוסס מניות, החל כאשר לישות ולצד שכנגד הבנה משותפת של תנאי ההסדר. במועד ההענקה הישות מעניקה לצד שכנגד זכות למזומן, נכסים אחרים, או מכשירים הוגניים של הישות, ובלבד שיתקיימו התנאים המוגדרים להבשלה, אם יש כאלה. אם הסכמה כזו כפופה להליך אישור (לדוגמה, על ידי בעלי המניות), אזי מועד ההענקה הינו המועד בו הושג האישור.

שווי פנימי (Intrinsic Value)

ההפרש שבין השווי ההוגן של המניות אשר לצד שכנגד זכות (מותנית או בלתי מותנית) לחתום עליהן או הזכות לקבלן, לבין המחיר (במידה וקיים) שהצד שכנגד נדרש (או יידרש) לשלם בעד אותן מניות. לדוגמה, אופציה למניה שמחיר המימוש שלה למניה בעלת שווי הוגן של 20 ש"ח הוא 15 ש"ח, שוויה הפנימי הוא 5 ש"ח.

תנאי שוק (Market Condition)

תנאי בו תלויים מחיר המימוש, הבשלה או יכולת המימוש של מכשיר הוגן, אשר קשור למחיר השוק של המכשירים ההוגניים של הישות, כגון השגת מחיר מניה מוגדר או סכום מוגדר של שווי פנימי של אופציה למניה, או השגת יעד מוגדר, המבוסס על מחיר השוק של המכשירים ההוגניים של הישות ביחס למדד מחירי שוק של מכשירים הוגניים של ישויות אחרות.

מועד המדידה (Measurement Date)

המועד שבו, לצורכי תקן זה, השווי ההוגן של המכשירים ההוגניים המוענקים נמדד. באשר לעסקאות עם עובדים ואחרים המספקים שירותים דומים, מועד המדידה הינו מועד ההענקה. באשר לעסקאות עם צדדים אחרים שאינם עובדים (ואחרים המספקים שירותים דומים), מועד המדידה הינו המועד שבו הישות מקבלת את הסחורות או שהצד שכנגד מספק את השירותים.

מאפיין הענקה מחדש (Reload Feature)

מאפיין המזכה בהענקה אוטומטית של אופציות למניות נוספות, כל אימת שהמחזיק באופציה מממש אופציות שהוענקו לו בעבר תוך שימוש במניות הישות שבידיו, במקום במזומן, לתשלום מחיר המימוש.

אופציה שמוענקת מחדש (Reload Option)

אופציה חדשה למניה המוענקת כאשר נעשה שימוש במניה לתשלום מחיר המימוש של אופציה קודמת למניה.

הסדר תשלום מבוסס מניות (Share-Based Payment Arrangement)

הסכם בין הישות לבין צד אחר (כולל עובד) להתקשרות בעסקת תשלום מבוסס מניות, אשר בעקבותיה מתאפשר לצד האחר לקבל מזומן או נכסים אחרים של הישות בסכומים, המבוססים על המחיר של מניות הישות, או על מכשירים הונניים אחרים של הישות, או לקבל מכשירים הונניים של הישות, ובלבד שמתקיימים התנאים המוגדרים להבשלה, אם יש כאלה.

עסקת תשלום מבוסס מניות (Share-Based Payment Transaction)

עסקה שלפיה הישות מקבלת סחורות או שירותים תמורת מכשירים הונניים של הישות (כולל מניות או אופציות למניות), או רוכשת סחורות או שירותים על ידי נטילת התחייבויות לספק של אותם סחורות או שירותים בסכומים המבוססים על המחיר של מניות הישות או של מכשירים הונניים אחרים של הישות.

אופציה למניה (Share Option)

חוזה המקנה למחזיק בו את הזכות, אך לא את המחויבות, לחתום על מניות הישות במחיר קבוע או במחיר הניתן לקביעה לתקופת זמן מוגדרת.

להבשיל (Vest)

להפוך זכאי. בהתאם להסדר תשלום מבוסס מניות, הזכות של הצד שכנגד לקבל מזומן, נכסים אחרים או מכשירים הונניים של הישות מבשילה עם קיום תנאים מוגדרים כלשהם להבשלה.

תנאי הבשלה (Vesting Conditions)

התנאים אשר חייבים להתקיים כדי שהצד שכנגד יהפוך זכאי לקבל מזומן, נכסים אחרים או מכשירים הונניים של הישות, על-פי הסדר תשלום מבוסס מניות. תנאי הבשלה כוללים תנאי שירות, המחייבים את הצד האחר להשלים תקופת שירות מוגדרת, וכן תנאי ביצוע, המחייבים עמידה ביעדי ביצוע מוגדרים (כגון גידול מוגדר ברווח הישות על פני תקופת זמן מוגדרת).

תקופת ההבשלה (Vesting Period)

התקופה שבה נדרש לקיים את כל התנאים המוגדרים להבשלה של הסדר תשלום מבוסס מניות.

נספח ב' הנחיות יישום

נספח זה מהווה חלק בלתי נפרד מתקן זה.

אמידת השווי ההוגן של מכשירים הוניים מוענקים

1. סעיפים 2 - 41ב לנספח זה דנים במדידת השווי ההוגן של מניות ואופציות למניות מוענקות, תוך התמקדות בתנאים הספציפיים, שהם מאפיינים מקובלים בהענקת מניות או אופציות למניות לעובדים. לפיכך, דיון זה אינו ממצה. יתר על כן, מאחר שסוגיות הערכה, הנדונות להלן, מתמקדות במניות ובאופציות למניות שהוענקו לעובדים, ההנחה היא שהשווי ההוגן של המניות או האופציות למניות נמדד במועד ההענקה. אולם, סוגיות הערכה רבות, הנדונות להלן, (כגון, קביעת התנדויות הצפויה) חלות גם בהקשר של אמידת השווי ההוגן של מניות או אופציות למניות שהוענקו לצדדים שאינם עובדים, במועד שבו הישות מקבלת סחורות או שהצד שכנגד מספק שירותים.

מניות

2. באשר למניות שהוענקו לעובדים, שויים ההוגן צריך להימדד לפי שווי השוק של מניות הישות (או מחיר שוק שנאמד, אם מניות הישות אינן נסחרות בציבור), כשהוא מותאם כדי להביא בחשבון את התנאים שלפיהם המניות הוענקו (פרט לתנאי הבשלה, שאין להביאם בחשבון במדידת השווי ההוגן בהתאם לסעיפים 19 - 21).

3. לדוגמה, אם העובד אינו זכאי לקבל דיבידנדים במהלך תקופת ההבשלה, יש להביא בחשבון גורם זה בעת אמידת השווי ההוגן של המניות המוענקות. בדומה לכך, אם המניות כפופות להגבלות בהעברתן לאחר מועד ההבשלה, יש להביא בחשבון גורם זה, אולם רק עד למידה שבה ההגבלות שלאחר ההבשלה משפיעות על המחיר שמשותף מרצון בשוק, הפועל בצורה מושכלת, היה משלם בעד אותה מניה. לדוגמה, אם המניות נסחרות באופן פעיל בשוק פעיל ונזיל, להגבלות שלאחר ההבשלה תיתכן שתהיה השפעה מועטה, אם בכלל, על המחיר שמשותף מרצון בשוק, הפועל בצורה מושכלת היה משלם בעד אותן מניות. אין להביא בחשבון, לצורך אמידת השווי ההוגן במועד ההענקה של המניות המוענקות, הגבלות על העברה או הגבלות אחרות, הקיימות במהלך תקופת ההבשלה, מאחר שאותן הגבלות נובעות מקיומם של תנאי הבשלה, אשר מטופלים בהתאם לסעיפים 19 - 21.

אופציות למניות

4. באשר לאופציות למניות המוענקות לעובדים, במקרים רבים מחירי שוק אינם זמינים, מאחר שהאופציות המוענקות כפופות לתנאים שאינם מיושמים על אופציות סחירות. אם אופציות סחירות בתנאים דומים אינן קיימות, יש לאמוד את השווי ההוגן של האופציות המוענקות על ידי יישום מודל לתמחור אופציות.

5b. הישות תשקול גורמים, שמשותפים מרצון בשוק, הפועלים בצורה מושכלת, היו שוקלים בבחירת המודל שישמש לתמחור אופציות. לדוגמה, למרבית האופציות לעובדים משך חיים ארוך, הן בדרך כלל ניתנות למימוש במהלך התקופה שבין מועד ההבשלה לבין תום חיי האופציות, ומימושן לעתים קרובות מתרחש מוקדם. גורמים אלה יבחנו בעת אמידת השווי ההוגן של האופציות במועד הענקתן. לגבי ישויות רבות, דבר זה עשוי למנוע את השימוש בנוסחת בלק-שולס-מרטון (Black-Scholes-Merton formula), אשר אינה לוקחת בחשבון אפשרות למימוש לפני תום חיי האופציה ועלולה שלא לשקף במידה מספקת את ההשפעות של מימוש מוקדם צפוי. כמו כן, נוסחה זו אינה לוקחת בחשבון את האפשרות שתנודתיות צפויה ופרמטרים אחרים של המודל עשויים להשתנות במהלך חיי האופציה. עם זאת, לגבי אופציות למניות שמשך חייהן החוזיים הוא קצר יחסית, או שיש לממשן תוך פרק זמן קצר לאחר מועד ההבשלה, יתכן שהגורמים שצוינו לעיל, אינם מיושמים. במקרים אלה, נוסחת בלק-שולס-מרטון עשויה להביא לערך שיהיה זהה למעשה לערך שיתקבל ממודל גמיש יותר לתמחור אופציות.

6b. כל המודלים לתמחור אופציות מביאים בחשבון, לפחות, את הגורמים הבאים:

(א) מחיר המימוש של האופציה;

(ב) משך חיי האופציה;

(ג) המחיר השוטף של מניות הבסיס (Underlying shares);

(ד) תנודתיות צפויה של מחיר המניה;

(ה) הדיבידנדים הצפויים בגין המניות (אם מתאים); וכן

(ו) שיעור הריבית חסרת סיכון לתקופה כמשך חיי האופציה.

7b. יש להביא בחשבון גורמים אחרים שמשותפים מרצון בשוק, הפועלים בצורה מושכלת, ישקלו בקביעת המחיר (פרט לתנאי הבשלה ומאפייני הענקה מחדש שאינם מובאים בחשבון במדידת השווי ההוגן בהתאם לסעיפים 19 - 22).

8b. לדוגמה, באופן רגיל, לא ניתן לממש, במהלך תקופות מוגדרות, אופציה למניה המוענקת לעובד (כגון, במהלך תקופת ההבשלה או במהלך תקופות המוגדרות על ידי רשויות פיקוח על ניירות ערך). גורם זה יובא בחשבון אם המודל שישמש לתמחור האופציה מניח שהאופציה ניתנת למימוש בכל זמן שהוא במהלך חייה. ואולם, אם הישות משתמשת במודל לתמחור אופציות המעריך אופציות שניתן לממשן רק בתום חיי האופציות, לא נדרשת התאמה בשל אי-יכולת לממשן במהלך תקופת ההבשלה (או תקופות אחרות במהלך חייהן), מאחר שהמודל האמור מניח שהאופציות אינן ניתנות למימוש במהלך אותן תקופות.

9ב. בדומה לכך, מרכיב נוסף המקובל באופציות למניות לעובדים הוא האפשרות למימוש מוקדם של האופציה, לדוגמה, מאחר שהאופציה אינה ניתנת להעברה באופן חופשי, או משום שהעובד מוכרח לממש את כל האופציות שהבשילו עם הפסקת העסקתו. השפעות המימוש המוקדם הצפוי יובאו בחשבון, כמתואר בסעיפים 16ב - 21ב.

10ב. הגורמים, שמשותף מרצון בשוק, הפועל בצורה מושכלת, לא ישקול בקביעת המחיר של אופציה למניה (או מכשיר הוני אחר), לא יובאו בחשבון באמידת השווי ההוגן של אופציות למניות (או מכשירים הוניים אחרים) המוענקות. לדוגמה, לגבי אופציות למניות המוענקות לעובדים, גורמים המשפיעים על ערך האופציה רק מנקודת ראותו של עובד פרטני אינם רלוונטיים לאמידת המחיר שהיה נקבע על ידי משותף מרצון בשוק, הפועל בצורה מושכלת.

פרמטרים של מודלים לתמחור אופציות

11ב. באמידת התנודתיות הצפויה של מניות הבסיס והדיבידנדים בגין מניות אלה, המטרה היא להגיע בקירוב לציפיות שישתקפו במחיר שוק שוטף או במחיר האופציה, שעשוי להיקבע במשא ומתן. בדומה לכך, באמידת ההשפעות של מימוש מוקדם של אופציות למניות לעובדים, המטרה היא להגיע בקירוב לציפיות שצד חיצוני, שלו גישה למידע מפורט באשר להתנהגות המימוש של עובדים, יפתח בהתבסס על מידע זמין במועד ההענקה.

12ב. לעתים קרובות, יהיה תחום של ציפיות סבירות אודות תנודתיות עתידית, דיבידנדים והתנהגות מימוש. אם כך הדבר, יחושב ערך צפוי, על ידי מתן משקל לכל סכום בתחום לפי ההסתברות המתאימה להתרחשותו.

13ב. ציפיות אודות העתיד, בדרך כלל, מבוססות על ניסיון, תוך התאמות אם צפוי באופן סביר שהעתיד יהיה שונה מהעבר. בנסיבות מסוימות, גורמים מזוהים עשויים להצביע על כך שניסיון העבר, שלגביו לא נערכו התאמות הוא גורם חיזוי דל יחסית של העתיד. לדוגמה, אם ישות שלה שני קווי עסקים שונים בבירור מממשת קו עסקים, שהיה פחות מסוכן באופן משמעותי מהאחר, יתכן שהתנודתיות בעבר לא תהווה את המידע הטוב ביותר לביסוס ציפיות סבירות לעתיד.

14ב. בנסיבות אחרות, מידע מהעבר יכול שלא להיות זמין. לדוגמה, לישות שנרשמה למסחר זה עתה, יהיה מעט, אם בכלל, נתונים מהעבר לגבי התנודתיות של מחיר המניה שלה. ישויות שאינן רשומות למסחר וישויות שזה עתה נרשמו, נדונות להלן.

15ב. לסיכום, ישות אינה יכולה לבסס אומדנים של תנודתיות, התנהגות מימוש ודיבידנדים על מידע מהעבר מבלי לשקול את המידה שבה ניסיון העבר צפוי לחזות באופן סביר את ניסיון העתיד.

מימוש מוקדם צפוי

16ב. לעתים קרובות, עובדים מממשים מוקדם אופציות למניות, מסיבות שונות. לדוגמה, באופן רגיל, אופציות למניות לעובדים אינן ניתנות להעברה. דבר זה גורם לעובדים, לעתים קרובות, לממש את

האופציות למניות שלהם מוקדם, מאחר שזו הדרך היחידה עבורם למצות את המענק שניתן להם ולהפכו למזומנים. נוסף לכך, עובדים נדרשים, בדרך כלל, בעת הפסקת העסקתם לממש אופציות כלשהן שהבשילו תוך פרק זמן קצר, שכן אחרת האופציות למניות יחולטו. גם גורם זה מביא למימוש מוקדם של אופציות למניות על ידי עובדים. גורמים אחרים, המביאים למימוש מוקדם, כוללים שנאת סיכון והימנעות מפיזור למספר רב של נכסי השקעה.

17ב. השפעות של מימוש מוקדם צפוי יובאו בחשבון בדרכים שונות בהתאם למודל לתמחור אופציות שיושם. לדוגמה, ניתן להביא בחשבון מימוש מוקדם צפוי על ידי שימוש באומדן משך החיים הצפוי של האופציה (אשר, לגבי אופציה למניה של עובד, הוא פרק הזמן ממועד ההענקה עד למועד שבו האופציה צפויה להיות ממומשת) כפרמטר למודל לתמחור אופציות (כגון, נוסחת בלק-שולס-מרטון). לחלופין, ניתן לכלול את המימוש המוקדם הצפוי כפרמטר למודל הבינומי לתמחור אופציות או למודל דומה, אשר משתמש בתקופת החיים החוזיים כפרמטר.

18ב. גורמים שיש לשקול באמידת מימוש מוקדם כוללים:

(א) אורך תקופת ההבשלה, מאחר שבאופן רגיל לא ניתן לממש את האופציה למניה עד לתום תקופת ההבשלה. מכאן, שקביעת ההשלכות של ההערכה לגבי המימוש המוקדם הצפוי מתבססת על ההנחה שהאופציות אכן יבשילו. השלכות תנאי ההבשלה נדונות בסעיפים 19 - 21.

(ב) אורך הזמן הממוצע שבו אופציות דומות נשארו קיימות במחזור בעבר.

(ג) מחיר מניות הבסיס. הניסיון עשוי להצביע על כך שהעובדים נוטים לממש אופציות כאשר מחיר המניה מגיע לרמה מוגדרת מעל מחיר המימוש.

(ד) דרג העובדים במסגרת הארגון. לדוגמה, הניסיון עשוי להצביע על כך שעובדים בדרג גבוה יותר נוטים לממש אופציות מאוחר יותר מאשר עובדים בדרג נמוך יותר (נדון בהמשך - ראה סעיף 21ב).

(ה) תנודתיות צפויה של מניות הבסיס. בממוצע, יתכן שתהיה נטייה מצד העובדים לממש אופציות בגין מניות שלהן תנודתיות גבוהה מוקדם יותר מאשר אופציות בגין מניות שלהן תנודתיות נמוכה.

19ב. כאמור בסעיף 17ב, ההשפעות של מימוש מוקדם עשויות להיות מובאות בחשבון על ידי שימוש באומדן משך החיים הצפוי של האופציה כפרמטר למודל לתמחור אופציות. באמידת משך החיים הצפוי של אופציות למניות שהוענקו לקבוצת עובדים, הישות יכולה לבסס אותו אומדן על ממוצע משוקלל, שנערך באופן נאות, של משך החיים הצפוי, בגין קבוצת העובדים במלואה או על ממוצע משוקלל של משך החיים, שנערך באופן נאות, בגין קבוצת משנה של עובדים בתוך הקבוצה, בהתבסס על נתונים מפורטים יותר בנוגע להתנהגות המימוש של העובדים (נדון בהמשך להלן).

20ב. סביר שהפרדת הענקה של אופציה לקבוצות עובדים, שהתנהגות מימוש שלהן הומוגנית יחסית תהיה חשובה. ערך אופציה אינו פונקציה ליניארית של תקופת האופציה; ערך האופציה גדל בשיעור פוחת ככל שהתקופה מתארכת. לדוגמה, אם כל ההנחות האחרות זהות, למרות שאופציה לשנתיים שווה יותר מאשר אופציה לשנה אחת, היא אינה שווה כפליים. משמעות הדבר היא שחישוב אומדן ערך אופציה על בסיס ממוצע משוקלל יחיד של משך החיים, הכולל תקופות חיים פרטניות שהן שונות משמעותית, יביא לידי הערכה ביתר של השווי ההוגן הכולל של האופציות למניות המוענקות. הפרדת אופציות שהוענקו למספר קבוצות, כאשר לכל אחת מהן יש תחום חיים, שהוא צר באופן יחסי, הכולל בממוצע המשוקלל של משך חייו, תביא להקטנה של אותה הערכה ביתר.

21ב. שיקולים דומים יחולו כאשר משתמשים במודל הבינומי או מודל דומה. לדוגמה, הניסיון של ישות המעניקה אופציות באופן נרחב לכל דרגי העובדים עשוי להצביע על כך שמנהלים בדרג הגבוה ביותר נוטים להחזיק את האופציות שלהם תקופה ארוכה יותר מאשר עובדי הנהלה בדרגי ביניים המחזיקים באופציות שלהם וכי עובדים בדרג נמוך יותר נוטים לממש את האופציות שלהם מוקדם יותר מאשר כל קבוצה אחרת. נוסף לכך, עובדים שמעודדים אותם או שהם נדרשים להחזיק סכום מינימלי מהמכשירים ההוניים של המעביד שלהם, כולל אופציות, עשויים בממוצע לממש אופציות מאוחר יותר מאשר עובדים, שאינם כפופים לתנאי זה. במקרים אלו, הפרדת אופציות לפי קבוצות של מקבליהן שהתנהגות המימוש שלהן הומוגנית באופן יחסי תביא לאומדן מדויק יותר של השווי ההוגן הכולל של האופציות למניות המוענקות.

תנודתיות צפויה

22ב. תנודתיות צפויה היא מדד לסכום שבו צפויות לחול תנודות במחיר במהלך תקופה. מדד התנודתיות המשמש במודלים לתמחור אופציות הוא סטיית התקן השנתית של שיעורי התשואה של המניה בחישוב רציף על פני תקופת זמן. תנודתיות מבוטאת, באופן רגיל, במונחים שנתיים שהם בני השוואה מבלי להתחשב בתקופת הזמן ששימשה בחישוב, לדוגמה, תצפיות יומיות, שבועיות או חודשיות.

23ב. שיעור התשואה (שיכול להיות חיובי או שלילי) של מניה לתקופה מודד את סכום ההטבה של בעל מניות מדיבידנדים ועליית ערך (או ירידת ערך) של מחיר המניה.

24ב. התנודתיות השנתית הצפויה של מניה היא התחום שבו צפוי להימצא שיעור התשואה השנתי (בחישוב רציף) בכשני שלישי מהזמן בקירוב. לדוגמה, אם למניה שלה תוחלת שיעור תשואה שנתי (בחישוב רציף) של 12% יש תנודתיות של 30%, ההסתברות ששיעור התשואה של המניה לשנה אחת יהיה בין 18% - (12% פחות 30%) לבין 42% (12% + 30%) היא כשני שלישי בקירוב. אם מחיר המניה הוא 100 ש"ח בתחילת השנה ולא שולמו כל דיבידנדים, מחיר המניה בתום השנה צפוי להיות בין 83.53 ש"ח ($e^{-0.18} \times 100$ ש"ח) לבין 152.20 ש"ח ($e^{0.42} \times 100$ ש"ח) בכשני שלישי מהזמן בקירוב.

25ב. גורמים שיש לשקול באמידת תנודתיות צפויה כוללים :

(א) תנודתיות גלומה מתוך אופציות סחירות למניות הישות, או מכשירים סחירים אחרים של הישות, הכוללים מאפייני אופציה (כגון אגרות חוב הניתנות להמרה), אם יש.

(ב) תנודתיות העבר של מחיר המניה על פני התקופה המאוחרת ביותר שהיא, בדרך כלל, תואמת את התקופה הצפויה של האופציה (תוך הבאה בחשבון של משך החיים החוזיים הנותרים של האופציה וההשפעות של מימוש מוקדם צפוי).

(ג) משך הזמן שבו מניות הישות נסחרו בציבור. יתכן שלישות שזה עתה נרשמה למסחר היתה תנודתיות גבוהה בעבר, בהשוואה לישויות דומות שנסחרות בציבור במהלך תקופה ארוכה יותר. הנחיות נוספות לגבי ישויות שזה עתה נרשמו למסחר מובאות להלן.

(ד) הנטייה של תנודתיות לחזור לממוצע שלה, כלומר - לרמה הממוצעת ארוכת הטווח שלה, וכן גורמים אחרים המצביעים על כך שהתנודתיות העתידית הצפויה עשויה להיות שונה מתנודתיות העבר. לדוגמה, אם במחיר המניה של ישות היתה תנודתיות חריגה במהלך תקופה מסוימת מזוהה כתוצאה מניסיון השתלטות שכשל או שינוי מבני רבתי שלא יצא אל הפועל, יש להתעלם מאותה תקופה בחישוב תנודתיות שנתית ממוצעת.

(ה) מרווחי זמן רגילים ונאותים לצורך תצפיות מחיר. תצפיות המחיר צריכות להיות עקביות מתקופה לתקופה. לדוגמה, ישות יכולה להשתמש במחיר הסגירה לכל שבוע או במחיר הגבוה ביותר לשבוע, אולם היא מנועה מלהשתמש במחיר הסגירה בשבועות מסוימים ובמחיר הגבוה ביותר בשבועות אחרים. כמו כן, תצפיות המחיר צריכות להיות מבוססות באותו מטבע בו נקוב מחיר המימוש.

ישויות שנרשמו זה עתה למסחר

26ב. כאמור בסעיף 25ב, ישות תבחן את תנודתיות העבר של מחיר המניה על פני התקופה המאוחרת ביותר, שהיא, בדרך כלל, תואמת את התקופה הצפויה של האופציה. אם לישות שזה עתה נרשמה למסחר אין מידע מספיק אודות תנודתיות העבר, עליה למרות זאת לחשב את התנודתיות מהעבר לתקופה הארוכה ביותר שלגביה זמינה הפעילות המסחרית שלה. הישות תוכל גם לבחון את תנודתיות העבר של ישויות דומות תוך מעקב אחר תקופה בת השוואה בחייהן של ישויות אלה. לדוגמה, ישות שנרשמה למסחר לפני שנה אחת בלבד ומעניקה אופציות, שלהן משך חיים ממוצע צפוי של חמש שנים, עשויה לשקול את הדפוס והרמה של תנודתיות העבר של ישויות באותה תעשייה לשש השנים הראשונות שבהן המניות של אותן ישויות נסחרו בציבור.

חברות שאינן רשומות למסחר

27ב. לישות שאינה רשומה למסחר אין אפשרות לשקול מידע מהעבר באמידת התנודתיות הצפויה. לחלופין, גורמים מסוימים שיש לשקול מובאים להלן.

28ב. במקרים מסוימים, יתכן שישות שאינה רשומה למסחר, אשר מנפיקה אופציות או מניות באופן סדיר לעובדיה (או לצדדים אחרים), הקימה שוק פנימי למניותיה. ניתן לשקול את התנודתיות של אותם מחירי מניות באמידת התנודתיות הצפויה.

29ב. לחלופין, הישות יכולה, לצורך אמידת התנודתיות הצפויה, לשקול את תנודתיות העבר או התנודתיות הגלומה של ישויות דומות הרשומות למסחר, שלגביהן המידע אודות מחירי מניות או אופציות הוא זמין לשימוש. דבר זה מתאים אם הישות ביססה את ערכן של מניותיה על מחירי המניות של ישויות דומות הרשומות למסחר.

30ב. אם הישות לא ביססה את אומדן ערך מניותיה על מחירי המניות של ישויות דומות הרשומות למסחר, ובמקום זאת השתמשה במתודולוגיית הערכה אחרת כדי להעריך את מניותיה, הישות תוכל לגזור את אומדן התנודתיות הצפויה באופן עקבי עם אותה מתודולוגיית הערכה. לדוגמה, הישות יכולה להעריך את מניותיה על בסיס הנכסים נטו או הרווחים. במקרה זה, הישות יכולה לשקול את התנודתיות הצפויה של אותם ערכי נכסים נטו או רווחים.

דיבידנדים צפויים

31ב. הבאה בחשבון של דיבידנדים צפויים במדידת השווי ההוגן של מניות או אופציות המוענקות תלויה באם הצד שכנגד זכאי לדיבידנדים או לשווה-ערך של דיבידנדים.

32ב. לדוגמה, אם מוענקות לעובדים אופציות והם זכאים לדיבידנדים בגין מניות הבסיס או לשווה-ערך של דיבידנדים (שיכולים להשתלם במזומן או לשמש להקטנת מחיר המימוש) בין מועד ההענקה לבין מועד המימוש, יש להעריך את האופציות שהוענקו אילו לא ישולמו כל דיבידנדים בגין מניות הבסיס, כלומר - הפרמטר של דיבידנדים צפויים יהיה אפס.

33ב. בדומה לכך, כאשר נערך אומדן של השווי ההוגן של המניות שהוענקו לעובדים במועד ההענקה, לא תידרש כל התאמה בגין דיבידנדים צפויים אם העובד זכאי לקבל דיבידנדים ששולמו במהלך תקופת ההבשלה.

34ב. ולהיפך, אם העובדים אינם זכאים לדיבידנדים או לשווה-ערך של דיבידנדים במהלך תקופת ההבשלה (או לפני המימוש - לגבי אופציה) - ההערכה של הזכויות למניות או לאופציות במועד ההענקה צריכה להביא בחשבון את הדיבידנדים הצפויים. הווה אומר, כאשר נאמד השווי ההוגן של אופציה שהוענקה, יש להביא בחשבון דיבידנדים צפויים ביישום המודל לתמחור אופציות. כאשר נאמד השווי ההוגן של הענקת מניה, יש להקטין אותה הערכה בערך הנוכחי של הדיבידנדים הצפויים שישולמו במהלך תקופת ההבשלה.

35ב. המודלים לתמחור אופציות מחייבים שתובא בחשבון תשואה צפויה של דיבידנדים. אולם, המודלים יכולים להיות מותאמים כדי להביא בחשבון סכום של דיבידנד צפוי במקום תשואה. ישות תוכל להשתמש בתשואה הצפויה שלה או בתשלומים הצפויים שלה. אם הישות משתמשת

בתשלומים הצפויים, עליה לשקול את הדפוס שלה מהעבר המתייחס לגידול בדיבידנדים. לדוגמה, אם מדיניות הישות היתה, בדרך כלל, להגדיל את הדיבידנדים בשיעור של 3% לשנה, אין מקום להניח, בקביעת אומדן ערך האופציה, שיחולק סכום דיבידנד קבוע במהלך חיי האופציה, אלא אם כן קיימות ראיות התומכות באותה הנחה.

36ב. בדרך כלל, יש לבסס את ההנחה בנוגע לדיבידנדים צפויים על מידע שהוא זמין לציבור. ישות שאינה מחלקת דיבידנדים ואין לה תוכניות לעשות זאת צריכה להניח שתשואת הדיבידנד הצפוי תהיה אפס. אולם, יתכן שישות בצמיחה, שאין לה היסטוריה של תשלום דיבידנדים, תצפה שהיא תתחיל לשלם דיבידנדים במהלך החיים הצפויים של האופציות למניות לעובדיה. ישויות כאלה יכולות להשתמש בממוצע של תשואת הדיבידנד בעבר (אפס) ובממוצע של תשואת הדיבידנד של קבוצה עמיתה בת השוואה באופן נאות.

שיעור ריבית חסרת סיכון

37ב. באופן רגיל, שיעור הריבית חסרת סיכון הוא התשואה המשתמעת שהיא זמינה באופן שוטף של הנפקות ממשלתיות, הנושאות ריבית נקובה בשיעור אפס, של המדינה שבמטבע שלה מבוטא מחיר המימוש, כאשר יתרת התקופה שלהן שווה לתקופה הצפויה של האופציה המוערכת (בהתבסס על יתרת משך החיים החוזיים של האופציה, תוך שמובאות בחשבון ההשפעות של מימוש מוקדם צפוי). יתכן שיהיה צורך להשתמש בתחליף מתאים, אם לא קיימות הנפקות ממשלתיות כאלה או שהנסיבות מצביעות על כך שהתשואה המשתמעת של הנפקות ממשלתיות, הנושאות ריבית נקובה בשיעור אפס, אינה מייצגת שיעור ריבית חסרת סיכון (לדוגמה, בכלכלות היפר-אינפלציוניות). כמו כן, יש להשתמש בתחליף מתאים אם משתתפים בשוק יקבעו באופן רגיל את שיעור הריבית חסרת סיכון על ידי שימוש בתחליף, במקום התשואה המשתמעת של הנפקות ממשלתיות, הנושאות ריבית נקובה בשיעור אפס, באמידת השווי ההוגן של אופציה שמשך חייה שווה לתקופה הצפויה של האופציה המוערכת.

ההשפעות של מבנה ההון

38ב. באופן רגיל, צדדים שלישיים, ולא הישות, כותבים אופציות למניות סחירות. בעת מימוש אופציות למניות אלה, מעביר הכותב מניות למחזיק באופציה. מניות אלו נרכשות מבעלי מניות קיימים. לפיכך, למימוש של אופציות למניות סחירות אין כל השפעה מדללת (Dilutive Effect).

39ב. בניגוד לכך, אם האופציות למניות נכתבות על ידי הישות, מניות חדשות מונפקות כאשר אותן אופציות למניות ממומשות (או שהן מונפקות בפועל או שהן מונפקות במהות, אם נעשה שימוש במניות שקודם לכך נרכשו חזרה והוחזקו באוצר (held in treasury)). בהנחה שהמניות יונפקו במחיר המימוש במקום במחיר שוק שוטף במועד המימוש, הדילול בפועל או הדילול הפוטנציאלי עשוי להקטין את מחיר המניה, כך שמחזיק האופציה לא יפיק אותו גודל של רווח במימוש, שהיה מופק במימוש אופציה סחירה דומה, שאינה מדללת את מחיר המניה.

40ב. השפעה משמעותית של האמור על ערכן של האופציות למניות המוענקות תלויה בגורמים שונים, כגון מספר המניות החדשות שיונפקו בעת המימוש של האופציות בהשוואה למספר המניות שכבר הונפקו. כמו כן, אם השוק כבר מצפה שהענקת האופציה תתרחש, יתכן שהשוק כבר הביא בחשבון את הדילול הפוטנציאלי במחיר המניה במועד ההענקה.

41ב. עם זאת, על הישות לשקול אם להשפעה אפשרית מדללת של מימוש בעתיד של האופציות למניות שהוענקו עשויה להיות השפעה על השווי ההוגן שנאמד במועד ההענקה. ניתן להתאים את המודלים לתמחור אופציות כדי שיביאו בחשבון השפעה מדללת פוטנציאלית זו.

שינויים להסדרי תשלומים מבוססי מניות, המסולקים במכשירים הוניים

42ב. סעיף 27 מחייב, ללא קשר לשינויים כלשהם בתנאים שלפיהם מוענקים המכשירים ההוניים או לביטול או לסילוק של אותה הענקה של מכשירים הוניים, שהישות תמשיך להכיר בשירותים שהתקבלו כשהם נמדדים לפי השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים במועד ההענקה, אלא אם כן מכשירים הוניים אלה לא הבשילו עקב אי עמידה בתנאי הבשלה (למעט תנאי שוק) שהוגדר במועד ההענקה. נוסף לכך, הישות תכיר בהשפעות של שינויים, המגדילים את השווי ההוגן הכולל של הסדר תשלום מבוסס מניות או שהם מיטיבים עם העובד, באופן אחר.

43ב. כדי ליישם את הדרישות שבסעיף 27:

(א) אם השינוי גורם להגדלת השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים (כגון, על ידי הקטנת מחיר המימוש), כשהם נמדדים מייד לפני השינוי ולאחריו, הישות תכלול את השווי ההוגן התוספתי שהוענק במדידת הסכום המוכר בגין השירותים שהתקבלו תמורת המכשירים ההוניים המוענקים. השווי ההוגן התוספתי שהוענק הוא ההפרש בין השווי ההוגן של המכשיר ההוני אחרי ששונה, לבין השווי ההוגן של המכשיר ההוני המקורי, כאשר שניהם נאמדים במועד השינוי. אם השינוי מתרחש במהלך תקופת ההבשלה, השווי ההוגן התוספתי שהוענק ייכלל במדידה של הסכום המוכר בגין השירותים שהתקבלו על פני התקופה ממועד השינוי ועד למועד שבו המכשירים ההוניים ששונו מבשילים, בתוספת לסכום המבוסס על השווי ההוגן במועד ההענקה של המכשירים ההוניים המקוריים, המוכר על פני יתרת תקופת ההבשלה המקורית. אם השינוי מתרחש לאחר מועד ההבשלה, השווי ההוגן התוספתי שהוענק מוכר באופן מייד, או על פני תקופת ההבשלה אם העובד נדרש להשלים תקופה נוספת של שירות לפני שהוא הופך להיות זכאי, ללא תנאי, לאותם מכשירים הוניים ששונו.

(ב) באופן דומה, אם השינוי גורם לגידול במספר המכשירים ההוניים המוענקים, הישות תכלול את השווי ההוגן של המכשירים ההוניים הנוספים המוענקים, כשהוא נמדד במועד השינוי, במדידה של הסכום המוכר בגין שירותים שהתקבלו תמורת המכשירים ההוניים המוענקים, וזאת באופן עקבי עם הדרישות שבסעיף משנה (א) לעיל. לדוגמה, אם השינוי מתרחש במהלך תקופת ההבשלה, השווי ההוגן של המכשירים ההוניים הנוספים המוענקים נכלל במדידת הסכום המוכר בגין שירותים שהתקבלו על פני התקופה ממועד השינוי ועד למועד שבו המכשירים

ההונויים הנוספים מבשילים, בתוספת לסכום המבוסס על השווי ההוגן במועד ההענקה של המכשירים ההונויים המקוריים המוענקים, המוכר על פני יתרת תקופת ההבשלה המקורית.

(ג) אם הישות משנה את תנאי ההבשלה בדרך כזו שהיא מיטיבה עם העובד, לדוגמה, על ידי צמצום תקופת ההבשלה או על ידי שינוי או ביטול תנאי ביצוע (למעט תנאי שוק, שהשינויים בו מטופלים בהתאם לסעיף משנה (א) לעיל), על הישות להביא בחשבון את תנאי ההבשלה ששונו ביישום הדרישות שבסעיפים 19 - 21.

44ב. יתר על כן, אם הישות משנה את התנאים של המכשירים ההונויים המוענקים בדרך המקטינה את השווי ההוגן הכולל של הסדר תשלום מבוסס מניות, או שהיא אינה מיטיבה עם העובד בדרך אחרת, הישות, למרות זאת, תמשיך לטפל בשירותים שהתקבלו תמורת המכשירים ההונויים שהוענקו, כאילו שאותו שינוי לא התרחש (למעט ביטול של כל המכשירים ההונויים שהוענקו או חלקם, אשר יטופל בהתאם לסעיף 28).
לדוגמה:

(א) אם השינוי מקטין את השווי ההוגן של המכשירים ההונויים המוענקים, כשהוא נמדד מייד לפני השינוי ולאחריו, הישות לא תביא בחשבון אותה הקטנה בשווי ההוגן ועליה להמשיך למדוד את הסכום המוכר בגין השירותים שהתקבלו תמורת המכשירים ההונויים בהתבסס על השווי ההוגן של המכשירים ההונויים המוענקים במועד ההענקה.

(ב) אם השינוי מקטין את מספר המכשירים ההונויים שהוענקו לעובד, הקטנה זו תטופל כביטול של אותו חלק של ההענקה, בהתאם לדרישות שבסעיף 28.

(ג) אם הישות משנה את תנאי ההבשלה בדרך כזו שאינה מיטיבה עם עובד, לדוגמה, על ידי הארכת תקופת ההבשלה או על ידי שינוי או תוספת תנאי ביצוע (למעט תנאי שוק, שהשינויים בו מטופלים בהתאם לסעיף משנה (א) לעיל), הישות לא תביא בחשבון את תנאי ההבשלה ששונו ביישום הדרישות שבסעיפים 19 - 21.

נספח ג'

שינויים בתקני חשבוונאות אחרים

נספח זה מהווה חלק בלתי נפרד מתקן זה.

השינויים בנספח זה ייושמו לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר, 2006 או לאחר מכן. אם ישות מיישמת תקן זה לתקופה מוקדמת יותר, שינויים אלו יחולו על אותה תקופה מוקדמת.

שינויים בתקן חשבוונאות מספר 19, *מסים על ההכנסה* :

ג1. בסעיף 57 ההפניה לסעיפים 58-68 תוחלף בהפניה לסעיפים 58 - 68.

ג2. לתקן יוספו סעיפים 68 א - 68 ג וכותרת משנה כדלקמן :

מסים שוטפים ומסים נדחים הנובעים מעסקאות תשלום מבוסס מניות

68א. בתחומי שיפוט מסוימים, ישות מקבלת ניכוי לצורכי מס (tax deduction) (היינו, סכום שיותר בניכוי בקביעת ההכנסה החייבת) אשר קשור לתגמול, המשולם במניות, אופציות למניות או מכשירים הוניים אחרים של הישות. סכום הניכוי עשוי להיות שונה מהוצאת התגמול המצטברת המתייחסת, ועשוי לחול בתקופה חשבונית מאוחרת יותר. לדוגמה, בתחומי שיפוט מסוימים, ישות עשויה להכיר בהוצאה בגין צריכת שירותי עבודה שהתקבלו תמורת אופציות למניות שהוענקו, בהתאם לתקן חשבוונאות מספר 24, *תשלום מבוסס מניות*, אך לא לקבל את הניכוי עד אשר האופציה למניה ממומשת, כאשר מדידת הניכוי מתבססת על מחיר מניית הישות במועד המימוש.

68ב. בדומה לעלויות מחקר, כאמור בסעיפים 9 ו-26 (ב) לתקן זה, ההפרש בין בסיס המס של שירותי העבודה המתקבלים עד לתאריך המאזן (שהוא החלק היחסי⁷ של הסכום שרשויות המס יתירו בניכוי בתקופות עתידיות) לבין הערך בספרים שהוא אפס, הוא הפרש זמני הניתן לניכוי, שבגינו יש ליצור נכס מסים נדחים. אם רשויות המס לא אמורות להתיר בניכוי סכום כלשהו בתקופות עתידיות בגין שירותי העבודה המתקבלים, אין הפרש זמני הניתן לניכוי ואין להכיר בנכס מסים נדחים (כגון, חברה הבוחרת במסלול ההוני). אם הסכום שרשויות המס יתירו בניכוי בתקופות עתידיות אינו ידוע בתום התקופה, יש לאמוד סכום זה, בהתבסס על מידע זמין בתום התקופה. לדוגמה, אם הסכום שרשויות המס יתירו בניכוי בתקופות עתידיות תלוי במחיר המניה של הישות במועד עתיד, המדידה של ההפרש הזמני הניתן לניכוי בכל תקופה, תתבסס על מחיר המניה של הישות בתום התקופה בגין שירותי העבודה שהתקבלו עד לתאריך המאזן.

⁷ החלק היחסי הוא הסכום הכולל שיותר בניכוי לצורכי מס בתקופות עתידיות מחולק בתקופת ההבשלה הכוללת ומוכפל בתקופת ההבשלה שחלפה עד לתאריך המאזן.

368. כאמור בסעיף 68א, סכום הניכוי (או אומדן הניכוי העתידי, הנמדד בהתאם לסעיף 68ב) עשוי להיות שונה מהוצאת התגמול המצטברת המתייחסת. סעיף 58 לתקן זה דורש שמסים שוטפים ומסים נדחים יוכרו כהכנסה או כהוצאה וייכללו ברווח או בהפסד לתקופה, אלא אם כן המס נובע מ: (א) עסקה או אירוע אשר מוכרים, באותה תקופה או בתקופה אחרת, ישירות בהון העצמי, או (ב) צירוף עסקים. אם סכום הניכוי (או אומדן הניכוי העתידי) עולה על הוצאת התגמול המצטברת המתייחסת, הדבר מצביע על כך שהניכוי מתייחס לא רק להוצאת התגמול, אלא גם לפריט הוני. במצב זה, עודף מסים שוטפים או מסים נדחים מתייחס יוכר ישירות בהון העצמי.

37. לנספח ב' לתקן תוסף דוגמה 5 :

דוגמה 5 - עסקאות תשלום מבוסס מניות

בהתאם לתקן חשבונאות מספר 24, *תשלום מבוסס מניות*, ישות הכירה בהוצאה בעבור צריכת שירותי עבודה שהתקבלו תמורת אופציות למניות שהוענקו. עד למימוש האופציות לא יינתן ניכוי לצורכי מס והניכוי יתבסס על הערך הפנימי של האופציות במועד המימוש.

כמוסבר בסעיף 68 לתקן זה, ההפרש בין בסיס המס של שירותי העבודה המתקבלים עד לתאריך המאזן (שהוא החלק היחסי של הסכום שרשויות המס יתירו בניכוי בתקופות עתידיות) באשר לשירותים אלו והערך בספרים, שהוא אפס, הוא הפרש זמני הניתן לניכוי, שבגינו יש ליצור נכס מסים נדחים. סעיף 68 דורש כי אם הסכום שרשויות המס יתירו בניכוי בתקופות עתידיות אינו ידוע בתום התקופה, יש לאמוד סכום זה, בהתבסס על מידע זמין בתום התקופה. אם הסכום שרשויות המס יתירו בניכוי בתקופות עתידיות תלוי במחיר המניה של הישות במועד עתידי, המדידה של ההפרש הזמני הניתן לניכוי בכל תקופה, תתבסס על מחיר המניה של הישות בתום התקופה בגין שירותי העבודה שהתקבלו עד לתאריך המאזן. לפיכך, בדוגמה זו, אומדן הניכוי העתידי (ולכן, מדידת נכס המסים הנדחים) יבוסס על הערך הפנימי של האופציות בתום התקופה.

כמוסבר בסעיף 68 לתקן זה, אם סכום הניכוי (או אומדן הניכוי העתידי) עולה על הוצאת התגמול המצטברת המתייחסת, הדבר מצביע על כך שהניכוי מתייחס לא רק להוצאת התגמול, אלא גם לפריט הוני. במצב זה, סעיף 68 דורש כי עודף מסים שוטפים או מסים נדחים מתייחס יוכר ישירות בהון העצמי.

שיעור המס החל על הישות הוא 40%. האופציות הוענקו בתחילת שנה 1, הבשילו בתום שנה 3 ומומשו בתום שנה 5. להלן פרטים לגבי ההוצאה שהוכרה בגין שירותי עובדים שהתקבלו ונצרכו בכל תקופה חשבונאית, מספר האופציות הקיימות במחזור בתום כל שנה, והערך הפנימי של האופציות בתום כל שנה :

שנה	הוצאות בגין שירותי עובדים	מספר האופציות בתום שנה	ערך פנימי לאופציה
שנה 1	188,000	50,000	5
שנה 2	185,000	45,000	8
שנה 3	190,000	40,000	13
שנה 4	0	40,000	17
שנה 5	0	40,000	20

הישות מכירה בנכס מסים נדחים ובהכנסות מסים נדחים בשנים 1-4 ובהכנסות מסים שוטפים בשנה 5 כלהלן. בשנים 4 ו-5, חלק מההכנסות מסים נדחים ושוטפים מוכר ישירות בהון העצמי, כיוון שאומדן הניכוי (וכן הניכוי בפועל) עולה על הוצאת התגמול המצטברת.

שנה 1

נכס מסים נדחים והכנסות מסים נדחים :

$$(50,000 * 5 * 1/3 * 0.40) = \underline{33,333}$$

בסיס המס של שירותי העובדים שהתקבלו מבוסס על הערך הפנימי של האופציות, ואופציות אלו הוענקו בעבור שירותים לתקופה של שלוש שנים. כיוון שרק שנת שירות אחת התקבלה עד תאריך המאזן, יש להכפיל את הערך הפנימי של האופציה בשליש כדי להגיע לבסיס המס של שירותי העובדים שהתקבלו בשנה 1.

הכנסות המסים הנדחים יוכרו במלואן ברווח או בהפסד, כיוון שאומדן הניכוי העתידי בסך 83,333 (50,000 * 5 * 1/3) נמוך מהוצאת התגמול המצטברת בסך 188,000.

שנה 2

$(45,000 * 8 * 2/3 * 0.40) =$	96,000	נכס מסים נדחים בתום שנה :
	<u>(33,333)</u>	בניכוי נכס מסים נדחים בתחילת שנה
	<u>162,667</u>	הכנסות מסים נדחים לשנה

¹ סכום זה מורכב מהסכומים הבאים כדלהלן :

		הכנסות מסים נדחים בגין ההפרש הזמני בין בסיס המס של שירותי העובדים שהתקבלו במהלך השנה לבין הערך בספרים שלהם, שהוא אפס :
$(45,000 * 8 * 1/3 * 0.40) =$	48,000	
		הכנסות מסים הנובעות מהתאמה של בסיס המס של שירותי העובדים שהתקבלו בשנים קודמות :
		(א) גידול בערך הפנימי :
	18,000	$(45,000 * 3 * 1/3 * 0.40)$
		(ב) קיטון במספר האופציות :
	<u>(3,333)</u>	$(5,000 * 5 * 1/3 * 0.40)$
	<u>62,667</u>	הכנסות מסים נדחים לשנה

הכנסות המסים הנדחים מוכרות במלואן ברווח או בהפסד, כיוון שאומדן הניכוי העתידי בסך 240,000 $(45,000 * 8 * 2/3)$ נמוך מהוצאת התגמול המצטברת בסך 373,000 $(188,000 + 185,000)$.

שנה 3

$(40,000 * 13 * 0.40) =$	208,000	נכס מסים נדחים בתום שנה :
	<u>(96,000)</u>	בניכוי נכס מסים נדחים בתחילת שנה
	<u>112,000</u>	הכנסות מסים נדחים לשנה

הכנסות המסים הנדחים מוכרות במלואן ברווח או בהפסד, כיוון שאומדן הניכוי העתידי בסך 563,000 (40,000*13) נמוך מהוצאת התגמול המצטברת בסך 563,000 (188,000+185,000+190,000).

שנה 4

$(40,000 * 17 * 0.40) =$	272,000	נכס מסים נדחים בתום שנה :
	<u>(208,000)</u>	בניכוי נכס מסים נדחים בתחילת שנה
	<u>64,000</u>	הכנסות מסים נדחים לשנה

הכנסות המסים הנדחים מוכרות בחלקן ברווח או בהפסד ובחלקן ישירות בהון העצמי כדלקמן :

	אומדן הניכוי העתידי
	$= (40,000 * 17)$
680,000	הוצאת תגמול מצטברת
<u>563,000</u>	עודף ניכוי
<u>117,000</u>	הכנסות מסים נדחים לשנה
64,000	עודף שיוכר ישירות בהון העצמי
	$= (117,000 * 0.40)$
<u>46,800</u>	סכום שיוכר ברווח או בהפסד
<u>17,200</u>	

שנה 5

	הוצאות מסים נדחים
272,000	(ביטול של נכס מסים נדחים)
	סכום שהוכר ישירות בהון העצמי (ביטול של
	הכנסות מסים נדחים מצטברות שהוכרו
<u>46,800</u>	ישירות בהון העצמי)
<u>225,200</u>	סכום שיוכר ברווח או בהפסד

	הכנסות מסים שוטפים בהתבסס על הערך
	הפנימי של האופציות במועד המימוש
320,000	$= (40,000 * 20 * 0.40)$
	סכום שיוכר ברווח או בהפסד
<u>225,200</u>	$= (563,000 * 0.40)$
<u>94,800</u>	סכום שיוכר ישירות בהון העצמי

יתרות	תנועות					שנה
	מאזן	הון עצמי	דוח רווח והפסד			
נכס מסים נדחים		סה"כ הוצאות (הכנסות) מסים	הוצאות (הכנסות) מסים נדחים	הוצאות (הכנסות) מסים שוטפים	הוצאות שירותי עובדים	
33,333	0	(33,333)	(33,333)	0	188,000	שנה 1
96,000	0	(62,667)	(62,667)	0	185,000	שנה 2
208,000	0	(112,000)	(112,000)	0	190,000	שנה 3
272,000	(46,800)	(17,200)	(17,200)	0	0	שנה 4
0	46,800 (94,800)	0	225,200	(225,200)	0	שנה 5
0	(94,800)	(225,200)	0	(225,200)	563,000	סה"כ

ג4. מסעיף 89 לתקן יושמט המשפט השני כדלקמן :

"ההשפעה המצטברת תחושב לאחר ניכוי השפעת המס."

ג5. לסעיף 36 לנספח ד' לתקן יוסף סעיף משנה ט כדלקמן :

ט. הפניה לתקן דיווח כספי בינלאומי מספר 2, תשלום מבוסס מניות בסעיפים 68א-68ג לתקן הבינלאומי הוחלפה בהפניה לתקן חשבונאות מספר 24, תשלום מבוסס מניות.

הדגמות אלה אינן מהוות חלק מהתקן.

תוכן עניינים

סעיף

1-4	הגדרה של מועד ההענקה
5-7	מועד המדידה של עסקאות עם צדדים שאינם עובדים
8	הסדרי מעבר
9-22	דוגמאות:
9-17	עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים
18-19	עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במזומן
20-26	הסדרי תשלום מבוסס מניות עם חלופת תשלום במזומן
27	הוראות מעבר
28	הדגמת הגילויים

הגדרה של מועד ההענקה

1. תקן זה מגדיר את מועד ההענקה כמועד שבו הישות והעובד (או צד אחר המספק שירותים דומים) מסכימים להסדר תשלום מבוסס מניות, החל כאשר לישות ולצד שכנגד הבנה משותפת של תנאי ההסדר. במועד ההענקה הישות מעניקה לצד שכנגד זכות למזומן, נכסים אחרים, או מכשירים הוניים של הישות, ובלבד שהתקיימו תנאי הבשלה מוגדרים, אם יש כאלה. אם הסכמה כזו כפופה להליך אישור (לדוגמה, על ידי בעלי המניות), מועד ההענקה יהיה המועד שבו הושג האישור.
2. כאמור לעיל, מועד ההענקה הוא כאשר שני הצדדים מסכימים להסדר תשלום מבוסס מניות. במילה "הסכמה" נעשה שימוש במובן המקובל, כאשר המשמעות היא שחיובות להיות הן הצעה והן קיבול של אותה הצעה. מכאן, שהמועד שבו צד אחד נותן הצעה לצד אחר אינו מועד ההענקה. מועד ההענקה הינו כאשר אותו צד אחר מקבל את ההצעה. במקרים מסוימים, הצד שכנגד נותן באופן מפורש את הסכמתו להסדר, כגון, על ידי חתימה על חוזה. במקרים אחרים, יתכן שההסכמה תהיה משתמעת, כגון לגבי מספר רב של הסדרי תשלום מבוסס מניות עם עובדים, הראיה לקיום הסכמתם של העובדים היא התחלה של הספקת השירותים.
3. נוסף לכך, כדי ששני הצדדים יסכימו להסדר תשלום מבוסס מניות, נדרש שתהיה להם הבנה משותפת של תנאי ההסדר. משום כך, אם חלק מתנאי ההסדר הוסכמו במועד מסוים, בעוד שלגבי התנאים הנוותרים הוסכמה במועד מאוחר יותר, מועד ההענקה יחול באותו מועד מאוחר, כאשר כל התנאים הוסכמו. לדוגמה, אם ישות מסכימה להנפיק לעובד אופציות למניות, אולם מחיר המימוש יקבע על ידי ועדת התגמול (Compensation committee) אשר מתכנסת אחת לשלושה חודשים, מועד ההענקה יהיה כאשר מחיר המימוש יקבע על ידי אותה ועדה.
4. במקרים מסוימים, מועד ההענקה עשוי לחול לאחר שהעובדים, שלהם הוענקו המכשירים ההוניים, החלו בהספקת שירותיהם לישות. לדוגמה, אם הענקה של מכשירים הוניים כפופה לאישורו של בעל מניות, מועד ההענקה עשוי לחול מספר חודשים לאחר שהעובדים החלו בהספקת שירותיהם, המתאימים לאותה הענקה. תקן זה דורש מהישות להכיר בשירותים עם קבלתם. במצב זה, על הישות לאמוד את השווי ההוגן של המכשירים ההוניים במועד ההענקה (לדוגמה, על ידי אמידה של השווי ההוגן של המכשירים ההוניים בתום תקופת הדיווח), למטרת ההכרה בשירותים שהתקבלו במהלך התקופה שבין מועד התחלת השירותים לבין מועד ההענקה. ברגע שנקבע מועד ההענקה על הישות לתקן את האומדן המוקדם יותר כך שהסכומים שהוכרו בגין השירותים שהתקבלו המתאימים לאותה הענקה יהיו מבוססים, בסופו של דבר, על השווי ההוגן של המכשירים ההוניים במועד ההענקה.

מועד המדידה של עסקאות עם צדדים שאינם עובדים

5. באשר לעסקאות עם צדדים שאינם עובדים וגם אינם אחרים המספקים שירותים דומים, אשר נמדדות בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים, על הישות למדוד, בהתאם לסעיף 13 לתקן, אותו שווי הוגן במועד שבו הישות מקבלת את הסחורות או הצד שכנגד מספק את השירות.
6. אם הסחורות או השירותים מתקבלים ביותר ממועד אחד, על הישות למדוד את השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים בכל אחד מהמועדים שבהם התקבלו הסחורות או השירותים. הישות תיישם אותו שווי הוגן במדידת הסחורות או השירותים שהתקבלו באותו מועד.
7. עם זאת, במקרים מסוימים ניתן להשתמש בקירוב. לדוגמה, אם ישות קיבלה שירותים באופן רצוף במהלך תקופה של שלושה חודשים, ובמהלך תקופה זו מחיר המניה שלה לא השתנה משמעותית, הישות תוכל להשתמש במחיר ממוצע של המניה במהלך התקופה של שלושת החודשים באמידת השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים.

הסדרי מעבר

8. סעיף 54 לתקן מעודד, אך אינו מחייב, את הישות ליישם את דרישות התקן להענקות אחרות של מכשירים הוניים (היינו, הענקות, למעט אלו שהוגדרו בסעיף 53 לתקן), אם הישות נתנה גילוי פומבי לשווי ההוגן של אותם מכשירים הוניים, כפי שנמדד במועד המדידה. לדוגמה, מכשירים הוניים כאלה כוללים מכשירים הוניים שלגביהם הישות כללה, בביאורים לדוחותיה הכספיים, מידע שנדרש לגלותו בארה"ב בהתאם לתקן חשבונאות אמריקני (SFAS) מספר 123, הטיפול החשבונאי בתגמול מבוסס מניות (Accounting for Stock-Based Compensation).

עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים

9. באשר לעסקאות המסולקות במכשירים הוניים, הנמדדות בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים, קובע סעיף 19 לתקן שתנאי הבשלה, למעט תנאי שוק⁸, אינם מובאים בחשבון באמידת השווי ההוגן של המניות או האופציות למניות במועד המדידה (היינו, מועד ההענקה, לגבי עסקאות עם עובדים ואחרים המספקים שירותים דומים). במקום זאת, תנאי הבשלה מובאים בחשבון על ידי התאמת מספר המכשירים ההוניים הכלול במדידת סכום העסקה. בעקבות התאמה זו, הסכום שיוכר בגין סחורות או שירותים שהתקבלו תמורת המכשירים ההוניים המוענקים יתבסס על מספר המכשירים ההוניים אשר הבשילו, בסופו של דבר. מכאן, שעל בסיס מצטבר, לא יוכר סכום כלשהו בגין סחורות או שירותים שהתקבלו אם המכשירים ההוניים המוענקים אינם מבשילים עקב אי עמידה בתנאי ההבשלה, כגון, הצד שכנגד כשל בהשלמת תקופת שירות מוגדרת, או שהצד שכנגד לא קיים תנאי ביצוע. שיטה חשבונאית זו ידועה כשיטת מועד ההענקה המותאמת (modified grant date method), מאחר שמספר המכשירים ההוניים הכלולים בקביעת סכום העסקה מותאם כדי לשקף את התוצאות של תנאי ההבשלה, אולם אין מבצעים התאמה לשווי ההוגן של אותם מכשירים הוניים. שווי הוגן זה נאמד במועד ההענקה (לגבי עסקאות עם עובדים ואחרים המספקים שירותים דומים) ואינו מתוקן לאחר מכן. לכן, הגדלות או הקטנות בשווי ההוגן של המכשירים ההוניים לאחר מועד ההענקה אינו מובאות בחשבון בקביעת סכום העסקה (למעט בהקשר למדידת השווי ההוגן התוספתי הנובע משינויים שהתבצעו בהענקה של מכשירים הוניים לאחר מכן).
10. כדי ליישם דרישות אלו, סעיף 20 לתקן דורש מהישות להכיר בסחורות או בשירותים שהתקבלו במהלך תקופת ההבשלה, בהתבסס על האומדן הזמין הטוב ביותר של מספר המכשירים ההוניים הצפוי להבשיל ומחייב אותה לתקן את האומדן, במידת הצורך, אם מידע שהתקבל במהלך תקופת ההבשלה מצביע על כך שמספר המכשירים ההוניים הצפוי להבשיל הוא שונה מאומדנים קודמים. במועד ההבשלה, הישות מתקנת את האומדן כדי להשוותו למספר המכשירים ההוניים שהבשילו, בסופו של דבר (בכפוף לדרישות סעיף 21 בנוגע לתנאי שוק).
11. בדוגמאות המובאות להלן, כל האופציות למניות מבשילות באותו זמן, בתום תקופה מוגדרת. במצבים מסוימים, יתכן שאופציות למניות או מכשירים הוניים אחרים שהוענקו יבשילו בחלקים על פני תקופת ההבשלה. לדוגמה, בהנחה שהוענקו לעובד 100 אופציות למניות, אשר יבשילו בחלקים של 25 אופציות למניות בתום כל שנה על פני ארבע השנים הבאות. כדי ליישם את דרישות התקן, על הישות לטפל בכל חלק כאמור כהענקה נפרדת של אופציות למניות, מאחר שלכל חלק תקופת הבשלה שונה, ולכן השווי ההוגן של כל חלק יהיה שונה (מאחר שאורכה של תקופת ההבשלה משפיע, לדוגמה, על העיתוי הסביר של תזרימי המזומנים, הנובעים ממימוש האופציות).

⁸ בחלק הנותר של סעיף זה, הדיון בתנאי הבשלה אינו כולל תנאי שוק, הכפופים לדרישות סעיף 21 לתקן.

דוגמה 1

רקע

ישות מעניקה 100 אופציות למניות לכל אחד מ-500 עובדיה. כל הענקה מותנית בכך שהעובד ימשיך לעבוד בישות במהלך שלוש השנים הבאות. הישות אומדת את השווי ההוגן של כל אופציה למניה ב- 15 ש"ח.

בהתבסס על ממוצע משוקלל של הסתברות, הישות אומדת ש-20% מהעובדים יעזבו במהלך התקופה של שלוש שנים ולכן זכותם לאופציות למניות תחולט (forfeit).

יישום דרישות

תרחיש 1

אם כל הערכות הישות יתממשו במדויק, הישות מכירה בסכומים הבאים במהלך תקופת ההבשלה, בגין שירותים שהתקבלו תמורת האופציות למניות.

הוצאת תגמול	הוצאת תגמול	חישוב	שנה
<u>מצטברת</u>	<u>לתקופה</u>		
ש"ח	ש"ח		
200,000	200,000	50,000 אופציות x 80% x 15 ש"ח x 1/3 שנים	1
		(50,000 אופציות x 80% x 15 ש"ח x 2/3 שנים)	2
400,000	200,000	פחות 200,000 ש"ח	
		(50,000 אופציות x 80% x 15 ש"ח x 3/3 שנים)	3
600,000	200,000	פחות 400,000 ש"ח	

תרחיש 2

במהלך שנה 1, 20 עובדים עזבו. הישות מתקנת את אומדן סך כל העזיבות של עובדים במהלך תקופת שלוש השנים מ-20% (100 עובדים) ל-15% (75 עובדים). במהלך שנה 2, עזבו 22 עובדים נוספים. הישות מתקנת את אומדן סך כל העזיבות של עובדים במהלך תקופת שלוש השנים מ-15% ל-12% (60 עובדים). במהלך שנה 3, עזבו 15 עובדים נוספים. לפיכך, 57 עובדים איבדו את זכותם לאופציות למניות במהלך תקופת שלוש השנים, ובתום השנה השלישית, הבשילו 44,300 אופציות למניות (443 עובדים x 100 אופציות לכל עובד).

<u>שנה</u>	<u>חישוב</u>	<u>הוצאת תגמול</u>	<u>הוצאת תגמול</u>
		<u>לתקופה</u>	<u>מצטברת</u>
		<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>
1	50,000 אופציות x 85% x 15 ש"ח x 1/3 שנים	212,500	212,500
2	(50,000 אופציות x 88% x 15 ש"ח x 2/3 שנים)		
	פחות 212,500 ש"ח	227,500	440,000
3	(44,300 אופציות x 15 ש"ח) פחות 440,000 ש"ח	224,500	664,500

12. בדוגמה 1, האופציות למניות הוענקו תוך התניה שהעובדים ישלימו תקופת שירות מוגדרת. במקרים מסוימים, הענקה של אופציה למניה או מניה גם עשויה להיות מותנית בהשגת יעד ביצוע מוגדר. דוגמאות 2, 3 ו-4 ממחישות את יישום התקן להענקת אופציות למניות או להענקת מניות הכוללת תנאי ביצוע (למעט תנאי שוק, אשר דוגמאות 5 ו-6 ממחישות את יישום התקן לגביהם). בדוגמה 2, אורכה של תקופת ההבשלה משתנה, בכפוף למועד קיומו של אותו תנאי ביצוע. סעיף 15 לתקן דורש מהישות לאמוד את משך תקופת ההבשלה הצפויה, בהתבסס על התוצאה הסבירה ביותר של תנאי הביצוע, ולתקן אומדן זה, במידת הצורך, אם מידע שהתקבל לאחר מכן מצביע על כך שסביר שמשך תקופת ההבשלה שונה מאומדנים קודמים.

דוגמה 2

הענקה הכוללת תנאי ביצוע, לפיו אורכה של תקופת ההבשלה משתנה

רקע

בתחילת שנה 1, מעניקה הישות 100 מניות לכל אחד מ-500 עובדים, בתנאי שהעובדים ימשיכו להיות מועסקים בישות במהלך תקופת ההבשלה. המניות יבשילו בתום שנה 1, אם רווחי הישות יגדלו ביותר מ-18%; בתום שנה 2, אם רווחי הישות יגדלו ביותר מ-13% בממוצע לשנה על פני תקופה של שנתיים; ובתום שנה 3, אם רווחי הישות יגדלו ביותר מ-10% בממוצע לשנה על פני התקופה של שלוש השנים. השווי ההוגן של המניות הוא 30 ש"ח למניה בתחילת שנה 1, השווה למחיר המניה במועד ההענקה. לא צפוי שיחולקו דיבידנדים במהלך התקופה של שלוש השנים.

בתום שנה 1, גדלו רווחי הישות ב-14% ו-30 עובדים עזבו. הישות מצפה שתמשך מגמת העלייה ברווחים בשיעור דומה בשנה 2, ולכן היא מצפה שהמניות יבשילו בתום שנה 2. הישות מצפה, על בסיס ממוצע משוקלל של הסתברות, ש-30 עובדים נוספים יעזבו במהלך שנה 2, ולכן מצפה ש-100 מניות יבשילו לכל אחד מ-440 עובדים בתום שנה 2.

בתום שנה 2, רווחי הישות גדלו ב-10% בלבד, ולכן המניות אינן מבשילות בתום שנה 2. במהלך השנה עזבו 28 עובדים. הישות מצפה ש-25 עובדים נוספים יעזבו במהלך שנה 3, וכי רווחי הישות יגדלו בשיעור של לפחות 6%, ובכך יושג 10% בממוצע לשנה.

בתום שנה 3, עזבו 23 עובדים ורווחי הישות גדלו ב-8%. כתוצאה מכך, חל גידול של 10.67% בממוצע לשנה. לפיכך, 419 עובדים קיבלו 100 מניות בתום שנה 3.

יישום דרישות

הוצאת תגמול	הוצאת תגמול	חישוב	שנה
<u>מצטברת</u>	<u>לתקופה</u>		
ש"ח	ש"ח		
660,000	660,000	440 עובדים x 100 מניות x 30 ש"ח x 1/2	1
		(417 עובדים x 100 מניות x 30 ש"ח x 2/3)	2
834,000	174,000	פחות 660,000 ש"ח	
		(419 עובדים x 100 מניות x 30 ש"ח x 3/3)	3
1,257,000	423,000	פחות 834,000 ש"ח	

דוגמה 2א

הענקה הכוללת תנאי ביצוע, לפיו אורכה של תקופת ההבשלה משתנה כאשר סבירות התקיימותו של תנאי הביצוע משתנה במהלך תקופת ההבשלה

רקע

בתחילת שנה 1, מעניקה הישות 100 מניות לכל אחד מ- 500 עובדים, בתנאי שהעובדים ימשיכו להיות מועסקים בישות במהלך תקופת ההבשלה. המניות יבשילו בתום שנה 1, אם רווחי הישות יגדלו ביותר מ-18%; בתום שנה 2, אם רווחי הישות יגדלו ביותר מ-13% בממוצע לשנה על פני תקופה של שנתיים; ובתום שנה 3, אם רווחי הישות יגדלו ביותר מ-10% בממוצע לשנה על פני התקופה של שלוש השנים. השווי ההוגן של המניות הוא 30 ש"ח למניה בתחילת שנה 1, השווה למחיר המניה במועד ההענקה. לא צפוי שיחולקו דיבידנדים במהלך התקופה של שלוש השנים.

בתום שנה 1, גדלו רווחי הישות ב-14% ו-30 עובדים עזבו. הישות מצפה שתמשך מגמת העלייה ברווחים בשיעור דומה בשנה 2, ולכן היא מצפה שהמניות יבשילו בתום שנה 2. הישות מצפה, על בסיס ממוצע משוקלל של הסתברות, ש-30 עובדים נוספים יעזבו במהלך שנה 2, ולכן מצפה ש-100 מניות יבשילו לכל אחד מ-440 עובדים בתום שנה 2.

בתום שנה 2, רווחי הישות גדלו ב-10% בלבד, ולכן המניות אינן מבשילות בתום שנה 2. במהלך השנה עזבו 28 עובדים. הישות מצפה ש-25 עובדים נוספים יעזבו במהלך שנה 3, וכי רווחי הישות יגדלו בשיעור של כ-3%, משמע 9% בממוצע לשנה ולכן המניות לא יבשילו.

בתום שנה 3, עזבו 23 עובדים ורווחי הישות גדלו ב-8%. כתוצאה מכך, חל גידול של 10.67% בממוצע לשנה. לפיכך, 419 עובדים קיבלו 100 מניות בתום שנה 3.

יישום דרישות

שנה	חישוב	הוצאת תגמול	הוצאת תגמול
		ש"ח	ש"ח
1	440 עובדים x 100 מניות x 30 ש"ח x 1/2	660,000	660,000
2	ביטול ההוצאה שהוכרה בשנה 1	0	(660,000)
3	(419 עובדים x 100 מניות x 30 ש"ח x 3/3)	1,257,000	1,257,000

סעיף 19 לתקן קובע כי על בסיס מצטבר, לא יוכר סכום כלשהו בגין סחורות או שירותים שהתקבלו אם המכשירים ההוניים המוענקים אינם מבשילים עקב אי עמידה בתנאי ההבשלה. לאור העובדה, שבתום השנה השנייה הישות מצפה כי לא תהיה עמידה בתנאי הביצוע ולכן המניות לא יבשילו, יש לבטל את ההוצאה שהוכרה בשנה 1.

הענקת הכוללת תנאי ביצוע, לפיו מספר המכשירים ההוניים משתנה

רקע

בתחילת שנה 1, ישות א' מעניקה אופציות למניות לכל אחד מ-100 עובדיה, המועסקים במחלקת המכירות. האופציות למניות יבשילו בתום שנה 3, בתנאי שהעובדים ימשיכו להיות מועסקים בישות, ובתנאי שהיקף המכירות של מוצר מסוים יגדל ב-5% ממוצע לשנה לפחות. אם היקף המכירות של המוצר יגדל בשיעור ממוצע של בין 5% לבין 10% לשנה, כל אחד העובדים יקבל 100 אופציות למניות. אם היקף המכירות יגדל בשיעור ממוצע שבין 10% לבין 15% לשנה, כל אחד העובדים יקבל 200 אופציות למניות. אם היקף המכירות יגדל בשיעור ממוצע של 15% או יותר, כל אחד העובדים יקבל 300 אופציות למניות.

במועד ההענקת, ישות א' אומדת את השווי ההוגן של האופציות למניות ב-20 ש"ח לאופציה. כן אומדת ישות א' שהיקף המכירות של המוצר יגדל בשיעור ממוצע שבין 10% לבין 15% לשנה, ולכן היא מצפה, שלכל עובד הממשיך להיות מועסק בישות עד תום שנה 3, יבשילו 200 אופציות למניות. כמו כן, הישות אומדת, על בסיס ממוצע משוקלל של הסתברות, ש-20% מהעובדים יעזבו לפני תום שנה 3.

בתום שנה 1, שבעה עובדים עזבו והישות עדיין מצפה שמספר כולל של 20 עובדים יעזבו עד תום שנה 3. לכן, הישות מצפה ש-80 עובדים ימשיכו להיות מועסקים במהלך התקופה של שלוש השנים. מכירות המוצר גדלו ב-12% והישות מצפה ששיעור גידול זה יימשך במהלך השנתיים הבאות.

בתום שנה 2, חמישה עובדים נוספים עזבו, והמספר הכולל של עובדים שעזבו עד כה מגיע ל-12. בשלב זה הישות מצפה שרק עוד 3 עובדים יעזבו במהלך שנה 3, ולכן היא אומדת שמספר כולל של 15 עובדים יעזבו במהלך שלוש השנים, ולכן צפוי ש-85 עובדים ימשיכו בשירותם בישות. במכירות המוצר חל גידול של 18%, דבר המביא לגידול של 15% בממוצע במכירות במהלך השנתיים עד להיום. בשלב זה הישות מצפה שהמכירות יגיעו בממוצע ל-15% או יותר במהלך התקופה של 3 שנים, ולכן היא מצפה שכל אחד מעובדי המכירות יקבל 300 אופציות למניות בתום שנה 3.

בתום שנה 3 עזבו שני עובדים נוספים. לכן, 14 עובדים עזבו במהלך התקופה של שלוש השנים, ונותרו 86 עובדים. מכירות הישות גדלו ב-16% בממוצע לשנה במהלך שלוש השנים. משום כך, כל אחד מ-86 העובדים מקבל 300 אופציות למניות.

יישום דרישות

הוצאת תגמול	הוצאת תגמול			חישוב	שנה
<u>מצטברת</u>	<u>לתקופה</u>				
ש"ח	ש"ח				
		20 x	אופציות	200 x עובדים	80
					1/3 x
106,667	106,667				
		20 x	אופציות	300 x עובדים	85
					(2/3 x פחות 106,667 ש"ח
340,000	233,333				
		20 x	אופציות	300 x עובדים	86
					(3/3 x פחות 340,000 ש"ח
516,000	176,000				

הענקה הכוללת תנאי ביצוע, לפיו מחיר המימוש משתנה

רקע

בתחילת שנה 1 מעניקה ישות 10,000 אופציות למניות למנהל בכיר, בתנאי שהמנהל ימשיך להיות מועסק בישות עד תום שנה 3. מחיר המימוש הוא 40 ש"ח. מחיר המימוש יורד ל-30 ש"ח, אם רווחי הישות יגדלו לפחות ב-10% בממוצע לשנה במהלך תקופת שלוש השנים.

במועד ההענקה, הישות אומדת את השווי ההוגן של האופציות למניות, שמחיר המימוש שלהן 30 ש"ח, ב-16 ש"ח לאופציה. אם מחיר המימוש יהיה 40 ש"ח, הישות אומדת את השווי ההוגן של האופציות למניות ב-12 ש"ח לאופציה.

במהלך שנה 1, רווחי הישות גדלו ב-12%, והישות מצפה שהרווחים ימשיכו לגדול בשיעור זה במהלך השנתיים הבאות. משום כך, הישות מצפה שיעד הרווחיות אכן יושג, ולכן מחיר המימוש של האופציות למניות יהיה 30 ש"ח.

במהלך שנה 2, רווחי הישות גדלו ב-13%, והישות משיכה לצפות שיעד הרווחיות יושג.

במהלך שנה 3, רווחי הישות גדלו ב-3% בלבד, ולכן יעד הרווחיות לא הושג. המנהל השלים תקופת שירות של שלוש שנים, ולכן מילא אחר תנאי תקופת השירות. מאחר שיעד הרווחיות לא הושג, מחיר המימוש של 10,000 אופציות למניות שהבשילו הוא 40 ש"ח.

יישום דרישות

מאחר שמחיר המימוש משתנה בכפוף לתוצאות של תנאי ביצוע שאינו תנאי שוק, ההשפעה של אותו תנאי ביצוע (היינו, האפשרות שמחיר המימוש עשוי להיות 40 ש"ח והאפשרות שמחיר המימוש עשוי להיות 30 ש"ח) אינה מובאת בחשבון באמידת השווי ההוגן של האופציות למניות במועד ההענקה. במקום זאת, הישות אומדת את השווי ההוגן של האופציות למניות במועד ההענקה לפי כל תרחיש (היינו, מחיר מימוש של 40 ש"ח ומחיר מימוש של 30 ש"ח) ובסופו של דבר מתקנת את סכום העסקה כדי לשקף את התוצאות של אותו תנאי ביצוע, כמומחש להלן.

<u>שנה</u>	<u>חישוב</u>	<u>הוצאת תגמול</u> <u>לתקופה</u>	<u>הוצאת תגמול</u> <u>מצטברת</u>
		<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>
1	10,000 אופציות x 16 ש"ח x 1/3	53,333	53,333
2	(10,000 אופציות x 16 ש"ח x 2/3) פחות 53,333		
	ש"ח	53,334	106,667
3	(10,000 אופציות x 12 ש"ח x 3/3) פחות		
	106,667 ש"ח	13,333	120,000

13. סעיף 21 לתקן דורש שתנאי שוק, כגון מחיר יעד של מניה שעל פיהם הותנתה ההבשלה (או יכולת המימוש), יובאו בחשבון באמידת השווי ההוגן של המכשירים ההונניים המוענקים. לפיכך, באשר להענקה של מכשירים הונניים עם תנאי שוק, הישות מכירה בסחורות או בשירותים שהתקבלו מהצד שכנגד, אשר עמד בכל תנאי ההבשלה אחרים (כגון, שירותים שהתקבלו מעובד, אשר ממשיך בעבודתו בישות במהלך תקופת שירות מוגדרת), ללא קשר לקיום תנאי שוק זה. דוגמה 5 ממחישה את דרישות אלו.

הענקה עם תנאי שוק

רקע

בתחילת שנה 1, ישות מעניקה למנהל בכיר 10,000 אופציות למניות, בתנאי שהמנהל ימשיך להיות מועסק בישות עד תום שנה 3. למרות זאת, האופציות למניות אינן ניתנות למימוש, אלא אם מחיר המניה עלה מ-50 ש"ח בתחילת שנה 1 למחיר העולה על 65 ש"ח בתום שנה 3. אם מחיר המניה עולה על 65 ש"ח בתום שנה 3, האופציות למניות ניתנות למימוש בכל עת במהלך שבע השנים הבאות, היינו, עד תום שנה 10.

הישות מיישמת את המודל הבינומי לתמחור אופציות, אשר מביא בחשבון את האפשרות שמחיר המניה יעלה על 65 ש"ח בתום שנה 3 (ולכן ניתן יהיה לממש את האופציות למניות) ואת האפשרות שמחיר המניה לא יעלה על 65 ש"ח בתום שנה 3 (ועקב כך האופציות יחולטו). הישות אומדת את השווי ההוגן של האופציות למניות עם תנאי שוק זה ב-24 ש"ח לאופציה.

יישום דרישות

מאחר שסעיף 21 לתקן דורש מהישות להכיר בשירותים שהתקבלו מהצד שכנגד, אשר עמד בכל תנאי ההבשלה האחרים (כגון, שירותים שהתקבלו מעובד אשר ממשיך בעבודתו בישות במהלך תקופת השירות המוגדרת), ללא קשר לקיום תנאי שוק זה, אין זה משנה אם הושג מחיר היעד של המניה או לא הושג. האפשרות שיתכן שמחיר היעד של המניה לא יושג הובאה כבר בחשבון באמידת השווי ההוגן של האופציות למניות במועד ההענקה. משום כך, אם הישות מצפה שהמנהל ישלים תקופת שירות בת שלוש שנים, והמנהל אכן עשה זאת, תכיר הישות בסכומים הבאים בשנים 1, 2, ו-3:

שנה	חישוב	הוצאת תגמול לתקופה ש"ח	הוצאת תגמול מצטברת ש"ח
1	10,000 אופציות x 24 ש"ח x 1/3	80,000	80,000
2	10,000 אופציות x 24 ש"ח x 2/3 פחות 80,000 ש"ח	80,000	160,000
3	10,000 אופציות x 24 ש"ח פחות 160,000 ש"ח	80,000	240,000

כאמור לעיל, סכומים אלה מוכרים, ללא קשר לתוצאה של תנאי השוק. למרות זאת, אם המנהל עזב במהלך שנה 2 (או שנה 3), הסכום שהוכר במהלך שנה 1 (ושנה 2) יבוטל בשנה 2 (או שנה 3). הסיבה לכך היא שתנאי השירות, בניגוד לתנאי השוק, לא הובא בחשבון באמידת השווי ההוגן של האופציות למניות במועד ההענקה. במקום זאת, תנאי השירות הובא בחשבון בדרך של התאמת סכום העסקה, כך שיבוסס על מספר המכשירים ההוניים אשר מבשילים, בסופו של דבר, בהתאם לסעיפים 19 ו-20 לתקן.

14. בדוגמה 5, התוצאה של תנאי השוק לא הביאה לשינוי באורכה של תקופת ההבשלה. למרות זאת, אם אורך תקופת ההבשלה משתנה בהתאם למועד קיומו של תנאי הביצוע, סעיף 15 לתקן דורש מהישות להניח שהשירותים שעל העובדים לספק תמורת המכשירים ההוניים שהוענקו יתקבלו בעתיד, במהלך תקופת ההבשלה הצפויה. הישות נדרשת לאמוד את אורכה של תקופת ההבשלה הצפויה במועד ההענקה, בהתבסס על התוצאה הסבירה ביותר של תנאי הביצוע. אם תנאי הביצוע הוא תנאי שוק, אומדן אורכה של תקופת ההבשלה הצפויה יהיה עקבי עם ההנחות ששימשו לאמידת השווי ההוגן של האופציות למניות שהוענקו, והוא לא יתוקן לאחר מכן. דוגמה 6 ממחישה דרישות אלו.

הענקה עם תנאי שוק, שלפיו משתנה אורך תקופת ההבשלה

רקע

בתחילת שנה 1, מעניקה ישות 10,000 אופציות למניות שאורך חייהן הוא 10 שנים לכל אחד מעשרת המנהלים הבכירים. האופציות למניות יבשילו ויהיו ניתנות למימוש באופן מיידי אם מחיר המניה של הישות יעלה מ-50 ש"ח ל-70 ש"ח, בתנאי שהמנהל ימשיך בשירותו בישות עד שיושג מחיר היעד של המניה.

הישות מיישמת את המודל הבינומי לתמחור אופציות, המביא בחשבון את האפשרות שמחיר היעד של המניה יושג במהלך 10 שנות החיים של האופציות, ואת האפשרות שהיעד לא יושג. הישות אומדת את השווי ההוגן של האופציות למניות במועד ההענקה ב-25 ש"ח לאופציה. בהתאם למודל לתמחור אופציות, קבעה הישות שהשכיח של התפלגות תאריכי ההבשלה האפשריים הוא חמש שנים. במלים אחרות, מתוך כל התוצאות האפשריות, התוצאה הסבירה ביותר של תנאי השוק היא שמחיר היעד של המניה יושג בתום שנה 5. משום כך, הישות אומדת את תקופת ההבשלה הצפויה בחמש שנים. הישות גם אומדת ששני מנהלים יעזבו עד תום שנה 5, ולכן היא מצפה ש-80,000 אופציות למניות (10,000 אופציות למניות כפול 8 מנהלים) יבשילו בתום שנה 5.

במהלך השנים 1-4, הישות ממשיכה לאמוד שבסך הכל יעזבו שני מנהלים עד תום שנה 5. למרות זאת, בסך הכל עזבו שלושה מנהלים, אחד בכל אחת השנים 3, 4 ו-5. מחיר היעד של המניה מושג בתום שנה 6. מנהל נוסף עזב במהלך שנה 6, לפני שהושג מחיר היעד של המניה.

יישום דרישות

סעיף 15 לתקן דורש מהישות להכיר בשירותים שהתקבלו על פני תקופת ההבשלה הצפויה, כפי שנאמדה במועד ההענקה, וכן דורש מהישות שלא לתקן אומדן זה. משום כך, הישות מכירה בשירותים שהתקבלו מהמנהלים על פני השנים 1-5. לכן, סכום העסקה מבוסס, בסופו של דבר, על 70,000 אופציות למניות (10,000 אופציות למניות כפול 7 מנהלים, אשר המשיכו בשירות בישות עד תום שנה 5). למרות שמנהל נוסף עזב במהלך שנה 6, אין מבוצעת כל התאמה, מאחר שהמנהל השלים כבר את תקופת ההבשלה הצפויה של 5 שנים. לפיכך, הישות מכירה בסכומים הבאים בשנים 1-5:

<u>שנה</u>	<u>חישוב</u>	<u>הוצאת תגמול</u> <u>לתקופה</u> <u>ש"ח</u>	<u>הוצאת תגמול</u> <u>מצטברת</u> <u>ש"ח</u>
1	80,000 אופציות x 25 ש"ח x 1/5	400,000	400,000
2	(80,000 אופציות x 25 ש"ח x 2/5) פחות 400,000 ש"ח	400,000	800,000
3	(80,000 אופציות x 25 ש"ח x 3/5) פחות 800,000 ש"ח	400,000	1,200,000
4	(80,000 אופציות x 25 ש"ח x 4/5) פחות 1,200,000 ש"ח	400,000	1,600,000
5	(70,000 אופציות x 25 ש"ח) פחות 1,600,000 ש"ח	150,000	1,750,000

15. סעיפים 26-29 לתקן וסעיפים 42-44 לתקן מפרטים את הדרישות החלות במקרה שאופציה למניה מתומחרת מחדש (או שהישות משנה את תנאי הסדר תשלום מבוסס מניות באופן אחר).
דוגמאות 7-9 ממחישות חלק מדרישות אלו.

הענקה של אופציות למניות אשר מתומחרות מחדש לאחר מכן

רקע

בתחילת שנה 1, ישות מעניקה 100 אופציות למניות לכל אחד מ- 500 עובדיה. כל הענקה מותנית בכך שהעובד ימשיך להיות מועסק בישות במהלך שלוש השנים הבאות. הישות אומדת את השווי ההוגן של כל אופציה ב- 15 ש"ח. בהתבסס על ממוצע משוקלל של הסתברות, הישות אומדת ש-100 עובדים יעזבו במהלך התקופה של שלוש השנים ולכן זכותם לאופציות למניות תחולט. הנח כי 40 עובדים עזבו במהלך שנה 1. כמו כן, הנח כי לקראת תום שנה 1, מחיר המניה של הישות ירד, והישות מתמחרת מחדש את האופציות למניות שלה וכי אותן אופציות למניות, שתומחרו מחדש, יבשילו בתום שנה 3. הישות אומדת ש-70 עובדים נוספים יעזבו במהלך השנים 2 ו-3, ולכן סך הכל 110 עובדים צפויים לעזוב על פני תקופת ההבשלה של שלוש השנים. במהלך שנה 2, עזבו 35 עובדים נוספים, והישות אומדת ש-30 עובדים נוספים יעזבו במהלך שנה 3, כך שסך הכל 105 עובדים צפויים לעזוב על פני תקופת ההבשלה של שלוש השנים. במהלך שנה 3, עזבו בסך הכל 28 עובדים, ולכן סך הכל 103 עובדים עזבו במהלך תקופת ההבשלה. לגבי 397 העובדים הנותרים, האופציות למניות הבשילו בתום שנה 3.

הישות אומדת כי, במועד התמחור מחדש, השווי ההוגן של כל אופציה למניה מקורית שהוענקה (היינו, לפני שהובא בחשבון התמחור מחדש) הוא 5 ש"ח וכי השווי ההוגן של כל אופציה למניה, שתומחרה מחדש הוא 8 ש"ח.

יישום דרישות

סעיף 27 לתקן דורש מהישות להכיר בהשפעות של שינויים, המגדילים את השווי ההוגן הכולל של הסדר תשלום מבוסס מניות או שהם מיטיבים עם העובד באופן אחר. אם השינוי מגדיל את השווי ההוגן של המכשירים ההוניים שהוענקו (כגון, על ידי הקטנת מחיר המימוש), כשהם נמדדים מייד לפני השינוי ולאחריו, סעיף 433(א) דורש מהישות לכלול את השווי ההוגן התוספתי שהוענק (היינו, ההפרש בין השווי ההוגן של המכשיר ההוני ששונה לבין השווי ההוגן של המכשיר ההוני המקורי, כאשר שניהם נאמדים במועד השינוי) במדידת הסכום המוכר בגין שירותים שהתקבלו תמורת המכשירים ההוניים שהוענקו. אם השינוי מתרחש במהלך תקופת ההבשלה, השווי ההוגן התוספתי שהוענק ייכלל במדידה של הסכום המוכר בגין השירותים שהתקבלו על פני התקופה ממועד השינוי ועד למועד שבו המכשירים ההוניים ששוננו מבשילים, בתוספת הסכום המבוסס על השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המקוריים במועד ההענקה, המוכר על פני יתרת תקופת ההבשלה המקורית.

השווי התוספתי הוא 3 ש"ח לאופציה למניה (8 ש"ח פחות 5 ש"ח). סכום זה יוכר על פני השנתיים הנותרות של תקופת ההבשלה, יחד עם הוצאת התגמול המבוססות על השווי של האופציה המקורית בסך 15 ש"ח.

הסכומים המוכרים בשנים 1-3 הם כדלקמן:

<u>הוצאת תגמול</u>	<u>הוצאת תגמול</u>	<u>חישוב</u>	<u>שנה</u>
<u>מצטברת</u>	<u>לתקופה</u>		
<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>		
		15 x 100 אופציות x 500 (פחות 110) עובדים x 100 אופציות x 15	1
195,000	195,000	ש"ח x 1/3	
		15 x 100 אופציות x 500 (פחות 105) עובדים x 100 אופציות x 15	2
454,250	259,250	ש"ח x 2/3 + 3 ש"ח x 1/2 (פחות 195,000 ש"ח)	
		100 x 500 (פחות 103) עובדים x 100	3
714,600	260,350	אופציות x (15 ש"ח + 3 ש"ח) פחות ש"ח 454,250	

הענקה של אופציות למניות עם תנאי הבשלה שחל בו שינוי לאחר מכן

רקע

בתחילת שנה 1, מעניקה ישות 1,000 אופציות למניות לכל עובד מצוות המכירות שלה, בתנאי שהעובד ימשיך להיות מועסק בישות במהלך שלוש שנים, ושצוות המכירות ימכור מעל 50,000 יחידות של מוצר מסוים על פני התקופה של שלוש השנים. השווי ההוגן של האופציות למניות הוא 15 ש"ח לכל אופציה במועד ההענקה.

במהלך שנה 2, הגדילה הישות את יעד המכירות ל-100,000 יחידות. לקראת תום שנה 3, מכרה הישות 55,000 יחידות, והאופציות למניות חולטו. 12 עובדים מתוך צוות המכירות המשיכו להיות מועסקים בישות בתקופה של שלוש השנים.

יישום דרישות

סעיף 20 לתקן דורש, לגבי תנאי ביצוע שאינו תנאי שוק, שהישות תכיר בשירותים שהתקבלו במהלך תקופת ההבשלה בהתבסס על האומדן הזמין הטוב ביותר של מספר המכשירים ההוניים הצפויים להבשיל ולתקן אומדן זה, במידת הצורך, אם מידע שהתקבל לאחר מכן מצביע על כך שמספר המכשירים ההוניים הצפוי להבשיל שונה מאומדנים קודמים. במועד ההבשלה, מתקנת הישות את האומדן כדי להשוותו למספר המכשירים ההוניים אשר הבשילו, בסופו של דבר. עם זאת, סעיף 27 לתקן דורש, ללא קשר לשינויים כלשהם בתנאים שלפיהם הוענקו המכשירים ההוניים, או לביטול או לסילוק של אותה הענקה של מכשירים הוניים, שהישות תמשיך להכיר בשירותים שהתקבלו, כשהם נמדדים לפי השווי ההוגן של המכשירים ההוניים שהוענקו במועד ההענקה, אלא אם כן מכשירים הוניים אלה אינם מבשילים עקב אי עמידה בתנאי הבשלה (למעט תנאי שוק) שהוגדר במועד ההענקה. נוסף לכך, סעיף 44(ג) מציינ כי, אם הישות משנה את תנאי ההבשלה בדרך כזו שאינה מיטיבה עם העובד, הישות לא תביא בחשבון את תנאי ההבשלה ששונו ביישום הדרישות שבסעיפים 19-21 לתקן.

בהתאם לכך, מאחר שהשינוי בתנאי הביצוע גרם לסבירות נמוכה יותר שהאופציות למניות יבשילו, דבר שאינו מיטיב עם העובד, הישות לא תביא בחשבון את תנאי הביצוע ששונה בעת ההכרה בשירותים שהתקבלו. במקום זאת, הישות ממשיכה להכיר בשירותים שהתקבלו על פני התקופה של שלוש השנים בהתבסס על תנאי ההבשלה המקוריים. לכן, בסופו של דבר, הישות מכירה בהוצאת תגמול מצטברת בסך 180,000 ש"ח על פני התקופה של שלוש השנים (12 עובדים X 1,000 אופציות X 15 ש"ח).

אותה תוצאה היתה מתקבלת אם, במקום לשנות את יעד הביצוע, הישות היתה מגדילה את מספר שנות השירות, הנדרשות בכדי שהאופציות למניות יבשילו, משלוש שנים לעשר שנים. מאחר ששינוי כזה גורם לסבירות נמוכה יותר שהאופציות למניות יבשילו, דבר שאינו מיטיב עם העובדים, הישות לא תביא בחשבון את תנאי השירות ששונה בעת ההכרה בשירותים שהתקבלו. במקום זאת, הישות מכירה בשירותים שהתקבלו מ-12 העובדים שהמשיכו בשירותם בישות על פני תקופת ההבשלה המקורית של שלוש שנים.

16. סעיף 24 לתקן דורש כי, במקרים נדירים בלבד, שבהם התקן דורש מהישות למדוד עסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במכשירים הונויים בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים ההונויים שהוענקו, אך הישות אינה מסוגלת לאמוד באופן מהימן את השווי ההוגן במועד המדידה המוגדר (כגון מועד הענקה, לגבי עסקאות עם עובדים), הישות, במקום זאת, תמדוד את העסקה תוך שימוש בשיטת מדידה של שווי פנימי (intrinsic value measurement method). סעיף 24 כולל גם דרישות באשר לאופן יישום שיטה זו. הדוגמה להלן ממחישה דרישות אלו.

הענקה של מניות, עם חלופת תשלום במזומן שהוספה לאחר מכן

רקע

בתחילת שנה 1, העניקה ישות 10,000 מניות, ששוים הוגן הוא 33 ש"ח למניה, למנהל בכיר, בתנאי שהוא ישלים תקופת שירות של שלוש שנים. בתום שנה 2, ירד מחיר המניה ל-25 ש"ח למניה. באותו מועד, הוסיפה הישות להענקה חלופת תשלום במזומן, לפיה יוכל המנהל לבחור אם לקבל 10,000 מניות או מזומן בסכום השווה לשווי של 10,000 מניות במועד ההבשלה. מחיר המניה הוא 22 ש"ח במועד ההבשלה.

יישום דרישות

סעיף 27 לתקן דורש מהישות, ללא קשר לשינויים כלשהם לתנאים שלפיהם הוענקו המכשירים ההוניים, או לביטול או לסילוק של אותה הענקה של מכשירים הוניים, להמשיך להכיר בשירותים שהתקבלו כשהם נמדדים לפי השווי ההוגן של המכשירים ההוניים שהוענקו במועד ההענקה, אלא אם כן מכשירים הוניים אלה אינם מבשילים עקב אי עמידה בתנאי הבשלה (למעט תנאי שוק) שהוגדר במועד ההענקה. לפיכך, הישות מכירה בשירותים שהתקבלו על פני התקופה של שלוש השנים, בהתבסס על השווי ההוגן של המניות במועד ההענקה.

בנוסף לכך, ההוספה של חלופת התשלום במזומן בתום שנה 2 יוצרת מחויבות לסילוק במזומן.

בתקן אין התייחסות מפורשת למקרה של שינוי בתנאים שלפיהם הוענקו המכשירים ההוניים, אשר משנה את סיווג העסקה לעסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במזומן. בעת ההחלטה על השינוי הטיפול יהיה בהתאם להוראות סעיפים 26-29 לגבי שינויים בתנאים שלפיהם הוענקו מכשירים הוניים. לאחר מכן, הטיפול בעסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במזומן לאחר מכן יהיה בהתאם להוראות התקן באשר לעסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במזומן (סעיפים 30-33).

בהתאם לדרישות באשר לעסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במזומן (סעיפים 30-33 לתקן), הישות מכירה בהתחייבות לסילוק במזומן במועד השינוי, בהתבסס על השווי ההוגן של המניות במועד השינוי והמידה שבה השירותים המוגדרים התקבלו. נוסף לכך, הישות מודדת מחדש את השווי ההוגן של ההתחייבות בכל מועד דיווח ובמועד הסילוק, כאשר שינויים כלשהם בשווי ההוגן מוכרים ברווח או בהפסד לתקופה. לכן, הישות מכירה בסכומים להלן:

<u>שנה</u>	<u>חישוב</u>	<u>הוצאה</u> <u>ש"ח</u>	<u>הון עצמי</u> <u>ש"ח</u>	<u>התחייבות</u> <u>ש"ח</u>
1	הוצאת תגמול לשנה : 10,000 מניות x 33 ש"ח x 1/3	110,000	110,000	
2	הוצאת תגמול לשנה : (10,000 מניות x 33 ש"ח x 2/3) פחות 110,000 ש"ח סיווג מחדש של הון עצמי להתחייבויות :	110,000	110,000	
3	10,000 מניות x 25 ש"ח x 2/3 : הוצאת תגמול לשנה : (10,000 מניות x 33 ש"ח x 3/3) פחות 220,000 ש"ח התאמת התחייבות לשווי הוגן לתום שנה : (166,667 ש"ח + 83,333 ש"ח) פחות (22 ש"ח x 10,000 מניות)	110,000	*26,667	166,667 *83,333 (30,000)
	סך הכל	<u>300,000</u>	<u>80,000</u>	<u>220,000</u>

* הקצאה בין התחייבויות לבין הון עצמי, כדי להציג את השליש הסופי של ההתחייבות בהתבסס על השווי ההוגן של המניות במועד השינוי.

הענקה של אופציות למניות, המטופלת בדרך של יישום שיטת השווי הפנימי

רקע

בתחילת שנה 1, מעניקה ישות 1,000 אופציות למניות ל-50 עובדים. האופציות למניות יבשילו בתום שנה 3, בתנאי שהעובדים ימשיכו להיות מועסקים עד אז. אורך חיי האופציות למניות עשר שנים. מחיר המימוש הוא 60 ש"ח ומחיר המניה של הישות גם הוא 60 ש"ח במועד ההענקה.

במועד ההענקה, הישות מגיעה למסקנה שאין ביכולתה לאמוד באופן מהימן את השווי ההוגן של האופציות למניות שהוענקו.

בתום שנה 1, שלושה עובדים עזבו והישות אומדת ששבעה עובדים נוספים יעזבו במהלך השנים 2 ו-3. לפיכך, הישות אומדת ש-80% מהאופציות למניות יבשילו.

שני עובדים עזבו במהלך שנה 2, ולפיכך תיקנה הישות את האומדן שלה לגבי מספר האופציות למניות שהיא מצפה שיבשילו ל-86%.

שני עובדים עזבו במהלך שנה 3. לכן, 43,000 אופציות למניות הבשילו בתום שנה 3.

מחיר המניה של הישות במהלך השנים 1-10, ומספר האופציות למניות שמומשו במהלך השנים 4-10 מובאים בטבלה להלן. אופציות למניות, שמומשו במהלך שנה מסוימת, מומשו כולן בתום אותה שנה.

מספר האופציות למניות

<u>שנה</u>	<u>מחיר המניה בתום שנה</u>	<u>שמומשו בתום שנה</u>
1	63	0
2	65	0
3	75	0
4	88	6,000
5	100	8,000
6	90	5,000
7	96	9,000
8	105	8,000
9	108	5,000
10	115	2,000

יישום דרישות

בהתאם לסעיף 24 לתקן, הישות מכירה בסכומים הבאים בשנים 1-10 :

<u>שנה</u>	<u>חישוב</u>	<u>הוצאות לתקופה</u> ש"ח	<u>הוצאות מצטברות</u> ש"ח
1	50,000 אופציות x 80% x (63 ש"ח פחות 60 ש"ח) x 1/3 שנים	40,000	40,000
2	50,000 אופציות x 86% x (65 ש"ח פחות 60 ש"ח) x 2/3 שנים פחות 40,000 ש"ח	103,333	143,333
3	43,000 אופציות X (75 ש"ח פחות 60 ש"ח) פחות 143,333 ש"ח	501,667	645,000
4	37,000 אופציות קיימות במחזור ליום המאזן x (88 ש"ח פחות 75 ש"ח) + 6,000 אופציות שמומשו x	559,000	1,204,000
5	29,000 אופציות קיימות במחזור ליום המאזן X (100 ש"ח פחות 88 ש"ח) + 8,000 אופציות	444,000	1,648,000
6	שמומשו x (100 ש"ח פחות 88 ש"ח) 24,000 אופציות קיימות במחזור ליום המאזן x	(290,000)	1,358,000
7	(90 ש"ח פחות 100 ש"ח) 15,000 אופציות קיימות במחזור ליום המאזן x	144,000	1,502,000
8	(96 ש"ח פחות 90 ש"ח) + 9,000 אופציות שמומשו x (96 ש"ח פחות 90 ש"ח)	135,000	1,637,000
9	7,000 אופציות קיימות במחזור ליום המאזן x (105 ש"ח פחות 96 ש"ח) + 8,000 אופציות	21,000	1,658,000
10	שמומשו x (108 ש"ח פחות 105 ש"ח) 2,000 אופציות קיימות במחזור ליום המאזן x	14,000	1,672,000
17	שמומשו x (115 ש"ח פחות 108 ש"ח)		

17. קיימים סוגים שונים רבים של תוכניות של מניות ואופציות למניות לעובדים. הדוגמה להלן ממחישה את יישום התקן לסוג מסוים של תוכנית, תוכנית רכישת מניות לעובדים. באופן כללי, תוכנית רכישת מניות לעובדים מספקת לעובדים הזדמנות לרכוש את מניות הישות בהנחה. התנאים, שלפיהם פועלות תוכניות רכישת מניות לעובדים, שונים ממדינה למדינה. הוזה אומר, שיש לא רק סוגים שונים רבים של תוכניות של מניות ואופציות למניות לעובדים, אלא שיש גם סוגים שונים רבים של תוכניות רכישת מניות לעובדים. משום כך, הדוגמה להלן ממחישה את יישום התקן לגבי תוכנית ספציפית אחת לרכישת מניות על ידי עובדים.

תוכנית רכישת מניות לעובדים

רקע

ישות מציעה לכל 1,000 עובדיה את ההזדמנות להשתתף בתוכנית רכישת מניות לעובדים. לעובדים יש פרק זמן של שבועיים כדי להחליט אם לקבל את ההצעה. בהתאם לתנאי התוכנית, זכאי כל אחד העובדים לרכוש כמות מירבית של 100 מניות. מחיר הרכישה יהיה נמוך ב - 20% ממחיר השוק של מניות הישות במועד שבו ההצעה מתקבלת, ויש לשלם את מחיר הרכישה באופן מיידי עם קבלת ההצעה. כל המניות שנרכשות חייבות להיות מוחזקות בנאמנות בעבור העובדים, ולא ניתן למכרן במהלך חמש שנים. העובד אינו רשאי לפרוש מהתוכנית במהלך אותה תקופה. לדוגמה, אם העסקתו של העובד מופסקת במהלך התקופה של חמש השנים, המניות חייבות, למרות זאת, להישאר במסגרת התוכנית עד לתום התקופה של חמש השנים. דיבידנדים כלשהם שישולמו בתקופה של חמש השנים יוחזקו בנאמנות עבור העובדים עד תום התקופה של חמש השנים.

בסך הכל, 800 עובדים קיבלו את ההצעה וכל אחד העובדים רוכש, בממוצע, 80 מניות, היינו, העובדים רכשו בסך הכל 64,000 מניות. הממוצע המשוקלל של מחיר השוק של המניות במועד הרכישה הוא 30 ש"ח למניה, והממוצע המשוקלל של מחיר הרכישה הוא 24 ש"ח למניה.

יישום דרישות

באשר לעסקאות עם עובדים, התקן דורש שסכום העסקה יימדד בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים (ראה סעיף 11 לתקן). כדי ליישם דרישה זו, צריך בשלב ראשון לקבוע את סוג המכשיר ההוני המוענק לעובדים. למרות שהתוכנית מתוארת כתוכנית רכישת מניות לעובדים (להלן - "תוכנית רכישה"), הרי שתוכניות רכישה אחדות כאלה כוללות מאפייני אופציה ולכן הן, בפועל, תוכניות אופציות למניות. לדוגמה, יתכן שתוכנית רכישה תכלול "מאפיין של הסתכלות אחורה" ("lookback feature"), אשר לפיו העובד יכול לרכוש מניות בהנחה, ולבחור אם ההנחה תיושם למחיר המניה של הישות במועד ההענקה או למחיר המניה שלה במועד הרכישה. או שתוכנית רכישה יכולה לקבוע את מחיר הרכישה, ולאפשר לעובדים פרק זמן משמעותי כדי להחליט אם להשתתף בתוכנית. דוגמה אחרת למאפיין אופציה היא תוכנית רכישה, המאפשרת לעובדים המשתתפים בתוכנית לבטל את השתתפותם לפני או בתום תקופה מוגדרת ולקבל החזר של סכומים ששולמו לתוכנית קודם לכן.

עם זאת, בדוגמה זו, התוכנית אינה כוללת מאפייני אופציה. ההנחה מיושמת למחיר המניה במועד הרכישה, והעובדים אינם רשאים לפרוש מהתוכנית.

גורם אחר שיש לשקול הוא ההשפעה של הגבלות על העברה לאחר מועד ההבשלה, אם ישנן כאלה. סעיף 3ב מצייין כי, אם מניות כפופות להגבלות בהעברתן לאחר מועד ההבשלה, יש להביא בחשבון גורם זה באמידת השווי ההוגן של אותן מניות, אולם רק עד למידה שבה ההגבלות שלאחר ההבשלה משפיעות על המחיר שמשותף מרצון בשוק, הפועל בצורה מושכלת, היה משלם בעד אותה מניה. לדוגמה, אם המניות

נסחרות באופן פעיל בשוק נזיל ופעיל, להגבלות על העברה שלאחר ההבשלה תיתכן שתהיה השפעה מועטה, אם בכלל, על המחיר שמשותף מרצון בשוק, הפועל בצורה מושכלת היה משלם בעד אותן מניות.

בדוגמה לעיל, המניות מבשילות עם רכישתן, אך לא ניתן למכרן במהלך חמש שנים לאחר מועד הרכישה. לפיכך, על הישות לשקול את ההשפעה של ההערכה של הגבלת העברה במשך חמש השנים שלאחר ההבשלה. דבר זה כרוך בשימוש בטכניקת הערכה לאמידת מחיר המניה המוגבלת למועד הרכישה בעסקה בתום לב בין מוכר מרצון לקונה מרצון, הפועלים בצורה מושכלת. יש להניח כי הישות, בדוגמה זו, אומדת את השווי ההוגן של כל מניה מוגבלת ב- 28 ש"ח. במקרה זה השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים הוא 4 ש"ח למניה (שהוא השווי ההוגן של המניה המוגבלת בסך 28 ש"ח בניכוי מחיר הרכישה בסך 24 ש"ח). מאחר שנרכשו 64,000 מניות, השווי ההוגן הכולל של המכשירים ההוניים המוענקים הוא 256,000 ש"ח.

בדוגמה זו, לא קיימת תקופת הבשלה. לכן, בהתאם לסעיף 14 לתקן, על הישות להכיר בהוצאה של 256,000 ש"ח באופן מיידי.

עם זאת, במקרים מסוימים, יתכן שההוצאה המתייחסת לתוכנית רכישה לא תהיה מהותית. תקן חשבונאות מספר 21, *מדיניות חשבונאית, שינויים במדיניות חשבונאית וטעויות*, מציין כי לא קיימת דרישה ליישום מדיניות חשבונאית בהתאם לתקני חשבונאות, כאשר השפעת יישומה אינה מהותית (תקן חשבונאות מספר 21, סעיף 8). תקן חשבונאות מספר 21 אף מציין שהשמטה או מצג מטעה של פריט הוא מהותי אם הוא עשוי, יחד או כל אחד בנפרד, להשפיע על החלטות כלכליות של משתמשים, המתקבלות על בסיס הדוחות הכספיים. מהותיות תלויה בגודל ובמהות השמטה או המצג המטעה בהתחשב במכלול הנסיבות. גודלו או מהותו של הפריט, או שילוב שלהם, עשוי להיות הגורם המכריע (תקן חשבונאות מספר 21, סעיף 5). לפיכך, בדוגמה זו, על הישות לבחון אם ההוצאה של 256,000 ש"ח היא מהותית.

עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במזומן

18. סעיפים 30-33 לתקן קובעים את הדרישות באשר לעסקאות שבהן ישות רוכשת סחורות או שירותים על ידי נטילת התחייבויות לספק של אותם סחורות או שירותים בסכומים המבוססים על מחיר מניות הישות או מכשירים הוניים אחרים. הישות נדרשת להכיר לראשונה בסחורות או בשירותים שנרכשו, ובהתחייבות לשלם עבור אותם סחורות או שירותים, כאשר הישות משיגה את הסחורות או עם הספקת השירותים, כשהם נמדדים לפי השווי ההוגן של ההתחייבות. לאחר מכן, עד לסילוק ההתחייבות, נדרשת הישות להכיר בשינויים בשווי ההוגן של ההתחייבות.

19. לדוגמה, ישות עשויה להעניק לעובדים זכויות לעליית ערך מניות כחלק מתבילת התגמול שלהם, לפיהן העובדים יהיו זכאים לתשלום עתידי במזומן (במקום מכשיר הוני), המבוסס על עליית מחיר המניה של הישות מרמה מוגדרת תוך תקופת זמן מוגדרת. אם הזכויות לעליית ערך מניות אינן מבשילות עד להשלמת תקופת שירות מוגדרת, הישות תכיר בשירותים שהתקבלו, ובהתחייבות לשלם עבורם, עם הספקת השירותים על ידי העובדים במהלך אותה תקופה. ההתחייבות נמדדת,

לראשונה ובכל מועד דיווח עד סילוקה, בשווי ההוגן של הזכויות לעליית ערך מניות, על ידי יישום מודל לתמחור אופציות, ועד למידה שהעובדים סיפקו את השירותים עד לאותו מועד. שינויים בשווי ההוגן מוכרים ברווח או בהפסד. לפיכך, אם הסכום שהוכר בגין השירותים שהתקבלו נכלל בערך בספרים של נכס שקיבל ביטוי במאזן של הישות (כגון, מלאי), הערך בספרים של אותו נכס לא יותאם בגין ההשפעות הנובעות ממדידה מחדש של ההתחייבות. דוגמה 12 ממחישה את דרישות אלו.

רקע

ישות מעניקה 100 זכויות לעליית ערך מניות במזומן (share appreciation rights) לכל אחד מ-500 עובדיה, בתנאי שהעובדים ימשיכו להיות מועסקים בישות בשלוש השנים הבאות.

במהלך שנה 1, עזבו 35 עובדים. הישות אומדת ש-60 עובדים נוספים יעזבו במהלך שנים 2 ו-3. במהלך שנה 2, עזבו 40 עובדים והישות אומדת ש-25 עובדים נוספים יעזבו במהלך שנה 3. במהלך שנה 3, עזבו 22 עובדים. בתום שנה 3, 150 עובדים מימשו את זכויותיהם לעליית ערך מניות במזומן (להלן - "זכויות לעליית ערך"), 140 עובדים נוספים מימשו את זכויותיהם לעליית ערך בתום שנה 4 ו-113 העובדים הנותרים מימשו את זכויותיהם לעליית ערך בתום שנה 5.

הישות אומדת את השווי ההוגן של הזכויות לעליית ערך בתום כל שנה שבה מתקיימת התחייבות כדלקמן. בתום שנה 3, כל הזכויות לעליית ערך המוחזקות על ידי העובדים שהמשיכו בעבודתם הבשילו. השווי הפנימי של הזכויות לעליית ערך במועד המימוש (שהוא שווה לסכום המזומן ששולם) בתום השנים 3, 4 ו-5 מוצג אף הוא להלן.

<u>שנה</u>	<u>שווי הוגן</u>	<u>שווי פנימי</u>
1	14.40 ש"ח	
2	15.50 ש"ח	
3	18.20 ש"ח	15.00 ש"ח
4	21.40 ש"ח	20.00 ש"ח
5		25.00 ש"ח

		יישום דרישות	
	התחייבות	הוצאה	שנה חישוב
	ש"ח	ש"ח	
			1 (95 - 500) עובדים X 100 זכויות
	194,400	194,400	לעליית ערך (להלן - "זכויות") X 14.40 ש"ח X 1/3
	413,333	218,933	2 (100 - 500) עובדים X 100 זכויות X 15.50 ש"ח X 2/3 פחות 194,400 ש"ח
	460,460	47,127	3 (150 - 97 - 500) עובדים X 100 זכויות X 18.20 ש"ח פחות 413,333 ש"ח
		<u>225,000</u>	+ 150 עובדים X 100 זכויות X 15 ש"ח
		272,127	סך הכל
	241,820	(218,640)	4 (140 - 253) עובדים X 100 זכויות X 21.40 ש"ח פחות 460,460 ש"ח
		<u>280,000</u>	+ 140 עובדים X 100 זכויות X 20 ש"ח
		61,360	סך הכל
	0	(241,820)	5 0 ש"ח פחות 241,820 ש"ח
		<u>282,500</u>	+ 113 עובדים X 100 זכויות X 25 ש"ח
		<u>40,680</u>	סך הכל
		<u>787,500</u>	סך הכל

הסדרי תשלום מבוסס מניות עם חלופת תשלום במזומן

20. הסדרי תשלום מבוסס מניות מסוימים מאפשרים לעובד לבחור אם לקבל מזומן או מכשירים הוניים. במצב כזה, מוענק מכשיר פיננסי מורכב, היינו - מכשיר פיננסי הכולל רכיב חוב ורכיב הוני. סעיף 37 לתקן דורש מהישות לאמוד את השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי המורכב במועד ההענקה, כאשר תחילה יימדד השווי ההוגן של רכיב החוב, ולאחר מכן יימדד השווי ההוגן של הרכיב ההוני - תוך הבאה בחשבון שהעובד מוכרח לוותר על הזכות לקבל מזומן, כדי לקבל את המכשיר ההוני.

21. בדרך כלל, הסדרי תשלום מבוסס מניות עם חלופת תשלום במזומן בנויים כך שהשווי ההוגן של חלופה אחת לסילוק זהה לשווי ההוגן של החלופה האחרת. לדוגמה, יתכן שלעובד תהיה אפשרות בחירה בין קבלת אופציות למניות לבין זכויות לעליית ערך מניות המסולקות במזומן. במקרים כאלה, השווי ההוגן של הרכיב ההוני יהיה אפס, ולכן השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי המורכב יהיה זהה לשווי ההוגן של רכיב החוב. עם זאת, אם השווי ההוגן של חלופות הסילוק שונה, בדרך כלל, השווי ההוגן של הרכיב ההוני יהיה גדול מאפס, כאשר במקרה זה השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי המורכב יהיה גדול מהשווי ההוגן של רכיב החוב.

22. סעיף 38 לתקן דורש מהישות לטפל בנפרד בשירותים שהתקבלו בגין כל אחד מהרכיבים של המכשיר הפיננסי המורכב. לגבי רכיב החוב, הישות מכירה בשירותים שהתקבלו, ובהתחייבות לשלם בעבורם, עם הספקת השירותים על ידי הצד שכנגד, בהתאם לדרישות החלות על עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במזומן. לגבי הרכיב ההוני (במידה וקיים), הישות מכירה בשירותים שהתקבלו, ובגידול בהון העצמי, כאשר הצד שכנגד מספק את השירותים, בהתאם לדרישות החלות על עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים. דוגמה 13 ממחישה דרישות אלו.

רקע

ישות מעניקה לעובד את הזכות לבחור בין 1,000 מניות פאנטום (phantom shares), דהיינו – זכות למזומן בסכום השווה לשווי של 1,000 מניות, לבין 1,200 מניות. ההענקה מותנית בהשלמת תקופת שירות בת שלוש שנים. אם העובד יבחר בחלופת המניות, עליו להחזיק בהן שלוש שנים לאחר מועד ההבשלה.

במועד ההענקה, מחיר המניה של הישות הוא 50 ש"ח למניה. בתום השנים 1, 2 ו-3, מחיר המניה הוא 52 ש"ח, 55 ש"ח ו-60 ש"ח, בהתאמה. הישות אינה מצפה לשלם דיבידנדים בשלוש השנים הבאות. לאחר שהובאו בחשבון ההשפעות של הגבלות על העברה שלאחר מועד ההבשלה, הישות אומדת את השווי ההוגן של חלופת המניות במועד ההענקה ב- 48 ש"ח למניה.

בתום שנה 3, העובד בוחר :

תרחיש 1 : חלופת מזומן.

תרחיש 2 : חלופת הון עצמי.

יישום דרישות

השווי ההוגן של חלופת ההון העצמי הוא 57,600 ש"ח (1,200 מניות X 48 ש"ח). השווי ההוגן של חלופת המזומן הוא 50,000 ש"ח (1,000 מניות דמיוניות X 50 ש"ח). לפיכך, השווי ההוגן של הרכיב ההוני של המכשיר המורכב הוא 7,600 ש"ח (57,600 ש"ח פחות 50,000 ש"ח).

הישות מכירה בסכומים הבאים :

<u>שנה</u>	<u>הוצאה</u> ש"ח	<u>הון עצמי</u> ש"ח	<u>התחייבות</u> ש"ח
1	רכיב ההתחייבות : (1,000 X 52 ש"ח X 1/3)	17,333	17,333
	רכיב הוני : (7,600 ש"ח X 1/3)	2,533	
2	רכיב ההתחייבות : (1,000 X 55 ש"ח X 2/3) פחות 17,333 ש"ח	19,333	19,333
	רכיב הוני : (7,600 ש"ח X 1/3)	2,533	
3	רכיב ההתחייבות : (1,000 X 60 ש"ח) פחות 36,666 ש"ח	23,334	23,334
	רכיב הוני : (7,600 ש"ח X 1/3)	2,534	

			<u>שנה</u>
<u>התחייבות</u>	<u>הון עצמי</u>	<u>הוצאה</u>	
<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>	
			תום שנה 3
(60,000)			תרחיש 1 : מזומן בסך 60,000 ש"ח שולם
<u>0</u>	<u>7,600</u>	<u>67,600</u>	תרחיש 1 - סך הכל
(60,000)	60,000		תרחיש 2 : 1,200 מניות הונפקו
<u>0</u>	<u>67,600</u>	<u>67,600</u>	תרחיש 2 - סך הכל

23. הסדרי תשלום מבוסס מניות מסוימים מאפשרים לישות לבחור אם לשלם מזומן או להנפיק מכשירים הוניים שלה. בהתאם לסעיף 41 לתקן על הישות לקבוע אם יש לה מחויבות בהווה לסלק את העסקה האמורה במזומן. לישות קיימת מחויבות בהווה לסלק במזומן אם הבחירה בסילוק בדרך של מכשירים הוניים אינה ישימה (כגון, משום שהישות מנועה מבחינה משפטית להנפיק מניות), או שלישות נוהג מהעבר או מדיניות מוצהרת של סילוק במזומן, או שהיא, בדרך כלל, מסלקת במזומן כאשר הצד שכנגד מבקש זאת.

24. סעיף 42 לתקן קובע כי אם לישות קיימת מחויבות בהווה לסלק במזומן, עליה לטפל בעסקה זו בהתאם לדרישות החלות לגבי עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במזומן.

25. סעיף 43 לתקן קובע כי אם מחויבות כזו אינה קיימת, הישות תטפל בעסקה בהתאם לדרישות החלות לגבי עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים. כמו כן, בעת הסילוק:

(א) אם הישות בוחרת לסלק במזומן, התשלום במזומן יטופל כרכישה חזרה של זכות הונית, היינו - כהפחתה מההון העצמי, למעט האמור בסעיף משנה (ג) להלן.

(ב) אם הישות בוחרת לסלק על ידי הנפקת מכשירים הוניים, לא נדרש טיפול חשבונאי נוסף (למעט העברה מרכיב הוני אחד בהון העצמי למשנהו, במידת הצורך), למעט האמור בסעיף משנה (ג) להלן.

(ג) אם הישות בוחרת בחלופת הסילוק שלה השווי ההוגן הגבוה יותר במועד הסילוק, הישות תכיר בהוצאה נוספת בגין עודף השווי שניתן, היינו - ההפרש בין סכום המזומן ששולם לבין השווי ההוגן של המכשירים ההוניים שאחרת היו מונפקים, או ההפרש בין השווי ההוגן של המכשירים ההוניים שהונפקו לבין סכום המזומן, שאחרת היה משולם, לפי המקרה המתאים.

26. דוגמה 14 ממחישה דרישות אלו.

עסקאות תשלום מבוסס מניות בהן תנאי ההסדר מאפשרים לישות בחירת אופן הסילוק

רקע

ביום 1 בינואר, 2006 מעניקה ישות למנהל בכיר זכות ל- 1,000 מניות. בהתאם להסכם, לישות זכות לבחור בין סילוק העסקה על ידי הנפקת 1,000 מניות לבין סילוק העסקה בסך של 40,000 ש"ח במזומן במועד הסילוק. ההענקה מותנית בהשלמת תקופת שירות בת שלוש שנים.

לישות קיימת אפשרות להנפקת מניות, ואין לה נוהג מהעבר או מדיניות מוצהרת של סילוק במזומן. במועד ההענקה, מחיר המניה של הישות הוא 30 ש"ח למניה. בתום שנה 3, מחיר המניה של הישות הוא בהנחה א: 42 ש"ח ובהנחה ב: 37 ש"ח.

בתום שנה 3, הישות בוחרת:

תרחיש 1: חלופת מזומן.

תרחיש 2: חלופת הנפקת מניות.

תרחיש 3: חלופת הסילוק אשר לה השווי ההוגן הגבוה יותר במועד הסילוק.

יישום דרישות

בהתאם לסעיף 41, על הישות לקבוע אם יש לה מחויבות בהווה, לסלק את העסקה האמורה במזומן. לאור יכולתה של הישות להנפיק מניות, והעובדה שאין לה נוהג מהעבר או מדיניות מוצהרת של סילוק במזומן, אין לישות מחויבות בהווה לסילוק במזומן. לפיכך, הישות מטפלת בעסקה בהתאם לדרישות החלות לגבי עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים, כאמור בסעיפים 10-29.

הישות מכירה בסכומים הבאים :

<u>שנה</u>	<u>הוצאה</u>	<u>הון עצמי</u>	<u>התחייבות</u>
	<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>
1	(1,000 X 30 ש"ח X 1/3)	10,000	-
2	(1,000 X 30 ש"ח X 2/3) פחות 10,000 ש"ח	10,000	-
3	(1,000 X 30 ש"ח) פחות 20,000 ש"ח	10,000	-
תום שנה 3			
	תרחיש 1 : מזומן בסך 40,000 ש"ח שולם ^(*)	(40,000)	
	תרחיש 1 - סך הכל	<u>(10,000)</u>	<u>0</u>
	תרחיש 2 : 1,000 מניות הונפקו ^(**)	-	-
	תרחיש 2 - סך הכל	<u>30,000</u>	<u>0</u>
תרחיש 3 : חלופת סילוק אשר לה השווי ההוגן הגבוה יותר במועד הסילוק			
	הנחה א : הישות הנפיקה 1,000 מניות	2,000	2,000
	תרחיש 3 הנחה א - סך הכל	<u>32,000</u>	<u>0</u>
	הנחה ב : הישות שילמה 40,000 ש"ח במזומן	3,000	(37,000)
	תרחיש 3 הנחה ב - סך הכל	<u>33,000</u>	<u>(7,000)</u>

בתרחיש 1 בתום שנה שלישית, לאחר תשלום במזומן בסך 40,000 ש"ח, תיכלל בדוחות הכספיים הוצאה כוללת של 30,000 ש"ח, ההון העצמי יוקטן בסך 10,000 ש"ח כנגד התשלום במזומן בסך 40,000 ש"ח.

בתרחיש 2 בתום שנה שלישית, לאחר הנפקת המניות, תיכלל בדוחות הכספיים הוצאה כוללת של 30,000 ש"ח וההון העצמי יגדל בסך 30,000 ש"ח, למרות שהמניות שהונפקו שווים 37,000 ש"ח וזאת מאחר וההוצאה נמדדת במועד ההענקה.

בתרחיש 3 בהתאם להנחה א, היתה לישות בחירה בין סילוק העסקה על ידי תשלום 40,000 ש"ח לבין סילוק העסקה על ידי הנפקת 1,000 מניות, שהשווי ההוגן שלהן בתום שנה 3 הוא 42,000 ש"ח. הישות בחרה בחלופת הסילוק, אשר לה השווי ההוגן הגבוה יותר. לפיכך, הישות בחרה בהנפקת 1,000 מניות

^(*) מחיר המניה בתום שנה 3 - 42 ש"ח.
^(**) מחיר המניה בתום שנה 3 - 37 ש"ח.

לסילוק העסקה. בהתאם לסעיף 43(ג) הישות מכירה בהוצאה נוספת בגין עודף השווי שניתן, היינו ההפרש בין השווי ההוגן של המניות שהונפקו (42,000 ש"ח) לבין סכום המזומן שאחרת היה משולם (40,000 ש"ח). התוצאה הכוללת היא הוצאה בסך 32,000 ש"ח כנגד גידול בהון העצמי באותו סכום.

בתרחיש 3 בהתאם להנחה ב, היתה לישות בחירה בין סילוק העסקה על ידי תשלום 40,000 ש"ח לבין סילוק העסקה על ידי הנפקת 1,000 מניות, שהשווי ההוגן שלהן בתום שנה 3 הוא 37,000 ש"ח. הישות בחרה בחלופת הסילוק, אשר לה השווי ההוגן הגבוה יותר. לפיכך, הישות בחרה בתשלום 40,000 ש"ח לסילוק העסקה. בהתאם לסעיף 43(ג) הישות מכירה בהוצאה נוספת בגין עודף השווי שניתן, היינו ההפרש בין סכום המזומן ששולם (40,000 ש"ח) לבין השווי ההוגן של המניות שאחרת היו מונפקות (37,000 ש"ח). כמו כן, הישות מטפלת בתשלום במזומן כרכישה חזרה של זכות הונית ולכן מקטינה את ההון העצמי בסכום זה (40,000 ש"ח). התוצאה הכוללת היא הוצאה בסך 33,000 ש"ח וקיטון בהון העצמי בסך 7,000 ש"ח כנגד התשלום במזומן בסך 40,000 ש"ח.

הוראות מעבר

27. סעיף 57 לתקן קובע כי אם, לאחר ה- 15 במרס, 2005, ישות עורכת שינויים בתנאים של עסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במכשירים הוניים, שלגביה תקן זה לא יושם, על הישות, למרות זאת, ליישם את סעיפים 26-29 כדי לטפל בשינויים אלה. על הישות להציג מחדש מידע השוואתי המתייחס לתקופות מיום 15 במרס, 2005. דוגמה 15 ממחישה דרישות אלו.

הענקה של מכשירים הוניים שהתקן לא חל עליה, בה מבוצע שינוי לאחר פרסום ההצעה לתקן

רקע

ביום 1 בינואר, 2003 מעניקה ישות 10,000 אופציות למניות למנהל בכיר, בתנאי שהמנהל ימשיך להיות מועסק בישות עד תום שנת 2005. מחיר המימוש הוא 40 ש"ח. האופציות ניתנות למימוש עד תום שנת 2007. במועד ההענקה, השווי ההוגן של האופציות למניות הוא 16 ש"ח לאופציה.

במהלך שנת 2005, חלה ירידה במחיר המניה של הישות בעקבות ירידה ברווחיות. לפיכך, ביום 30 ביוני, 2005, שינתה הישות את מחיר המימוש מ- 40 ש"ח ל- 30 ש"ח וקבעה כי ההבשלה מותנית בהמשך העסקתו של המנהל עד תום שנת 2006. האופציות ניתנות למימוש עד תום שנת 2009. הישות אומדת את השווי ההוגן של האופציות למניות לפני השינוי ב- 8 ש"ח לאופציה ואת השווי ההוגן של האופציות למניות לאחר השינוי ב- 18 ש"ח לאופציה.

יישום דרישות

סעיף 57 קובע כי אם, לאחר ה- 15 במרס, 2005, ישות עורכת שינויים בתנאים של עסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במכשירים הוניים, שלגביה תקן זה לא יושם, על הישות, למרות זאת, ליישם את סעיפים 26-29 כדי לטפל בשינויים כאלה. בהתאם לסעיף 27, הישות מכירה בהשפעות של שינויים, המגדילים את השווי ההוגן הכולל של הסדר תשלום מבוסס מניות או שהם מיטיבים עם העובד, באופן אחר. סעיף 43ב מבהיר כי אם השינוי גורם להגדלת השווי ההוגן של המכשירים הוניים המוענקים (כגון, על ידי הקטנת מחיר המימוש), כשהם נמדדים מייד לפני השינוי ולאחריו (להלן - השווי ההוגן התוספתי), הישות תכלול את השווי ההוגן התוספתי בעת מדידת הסכום שיוכר בגין השירותים שיתקבלו תמורת המכשירים הוניים המוענקים. אם השינוי מתרחש במהלך תקופת ההבשלה, השווי ההוגן התוספתי שהוענק יכלול במדידה של הסכום שיוכר בגין השירותים שיתקבלו על פני התקופה ממועד השינוי ועד למועד שבו המכשירים הוניים ששונו מבשילים. אם השינוי מתרחש לאחר מועד ההבשלה, השווי ההוגן התוספתי שהוענק מוכר באופן מידי, או על פני תקופת ההבשלה אם העובד נדרש להשלים תקופה נוספת של שירות לפני שהוא הופך להיות זכאי, ללא תנאי, לאותם מכשירים הוניים ששונו.

<u>שנה</u>	<u>חישוב</u>	<u>הוצאת תגמול לתקופה</u> ש"ח	<u>הוצאת תגמול מצטברת</u> ש"ח
2005	10,000 אופציות x (18 ש"ח פחות 8 ש"ח) x 0.5/1.5	33,333 ^(*)	33,333 ^(*)
2006	10,000 אופציות x (18 ש"ח פחות 8 ש"ח) x 1/1.5	66,667	100,000

לאור העובדה שהתקן לא חל על ההענקה המקורית של האופציות, אך חל על השינוי בתנאי ההענקה, השווי ההוגן התוספתי מוכר על פני יתרת תקופת ההבשלה ולא נוסף לסכום המיוחס לתנאי ההענקה המקוריים.

(*) מאחר ותחילת התקן היא לגבי דוחות כספיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר, 2006, בשנת 2005 לא תוכר הוצאה בגין הענקת האופציות או שינוי תנאיה. בשנת 2006 יוצגו מחדש הדוחות הכספיים לשנת 2005 ותיכלל בהם ההוצאה המוצגת לעיל.

המחשות לגילויים

28. הדוגמה להלן ממחישה את דרישות הגילוי שנקבעו בסעיפים 44-52 לתקן.^(*)

תמצית מהביאורים לדוחות הכספיים של חברה א' לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007.

תשלום מבוסס מניות

במהלך התקופה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007, היו לחברה ארבעה הסדרי תשלום מבוסס מניות, המתוארים להלן.

<u>סוג ההסדר</u>	<u>תוכנית לאופציות למניות להנהלה הבכירה</u>	<u>תוכנית לאופציות למניות לעובדים</u>	<u>תוכנית כללית לאופציות למניות למנהלים</u>	<u>תוכנית לעליית ערך מניות במזומן להנהלה הבכירה</u>
מועד ההענקה	1 בינואר 2006	1 בינואר 2007	1 בינואר 2007	1 ביולי 2007
המספר שהוענק	50,000	75,000	50,000	25,000
אורך החיים החוזי	10 שנים	10 שנים	לא מתייחס	10 שנים
תנאי ההבשלה	שירות של 1.5 שנים והשגת מחיר יעד של מניה אשר הושג	שירות של שלוש שנים	שירות של שנים והשגת יעד של גידול ברווחים למניה	שירות של שלוש שנים והשגת יעד של גידול בנתח השוק

אומדן השווי ההוגן של כל אופציה למניה שהוענקה במסגרת התוכנית הכללית לאופציות למניות לעובדים הוא 23.60 ש"ח. אומדן זה חושב על ידי יישום המודל הבינומי לתמחור אופציות. הפרמטרים של המודל היו מחיר המניה במועד ההענקה בסך 50 ש"ח, מחיר מימוש בסך 50 ש"ח, תנודתיות צפויה של 30%, לא צפויים דיבידנדים, אורך חיים חוזי של 10 שנים, ושיעור ריבית חסרת סיכון של 5%. כדי להביא בחשבון את ההשפעות של מימוש מוקדם, הונח כי העובדים יממשו את האופציות לאחר מועד ההבשלה, כאשר מחיר המניה יגיע לכפל מחיר המימוש. התנודתיות ההיסטורית היתה 40%, הכוללת את השנים המוקדמות של חיי החברה. החברה מצפה שהתנודתיות של מחירי המניות שלה תקטן כאשר החברה תגיע לבגרות.

^(*) יש לשים לב שהדוגמה לא נועדה להיות דפוס או דגם ולכן היא אינה ממצה. לדוגמה, היא אינה ממחישה את הדרישות לגילויים שבסעיפים 47 (ג), 48 ו-49 לתקן.

אומדן השווי ההוגן של כל מניה שהוענקה בתוכנית למניות למנהלים הוא 50.00 ש"ח, השווה למחיר המניה במועד ההענקה.

להלן מובאים פרטים נוספים באשר לשתי התוכניות לאופציות למניות:

2007		2006		
ממוצע	מספר	ממוצע	מספר	
משוקלל של מחיר המימוש	האופציות	משוקלל של מחיר המימוש	האופציות	
40 ש"ח	45,000	-	0	קיימות במחזור לתחילת שנה
50 ש"ח	75,000	40 ש"ח	50,000	הוענקו
46 ש"ח	(8,000)	40 ש"ח	(5,000)	חולטו
40 ש"ח	(4,000)	-,-	0	מומשו
46 ש"ח	108,000	40 ש"ח	45,000	קיימות במחזור לתום שנה
40 ש"ח	38,000	40 ש"ח	0	ניתנות למימוש בתום שנה

הממוצע המשוקלל של מחיר המניה במועד המימוש לגבי אופציות למניות שמומשו במהלך התקופה היה 52 ש"ח. מחיר המימוש של האופציות הקיימות במחזור ליום 31 בדצמבר, 2005 היה 40 ש"ח או 50 ש"ח, והממוצע המשוקלל של החיים החוזיים הנותרים היה 8.64 שנים.

2007	2006	
ש"ח	ש"ח	
1,105,867	495,000	הוצאה הנובעת מעסקאות תשלום מבוסס מניות
		הוצאה הנובעת מתוכניות להענקת מניות ואופציות למניות
1,007,000	495,000	יתרה לתום שנה של ההתחייבות בגין תוכנית לעליית ערך מניות במזומן
98,867	-	הוצאה הנובעת מהגידול בשווי ההוגן של ההתחייבות בגין התוכנית לעליית ערך מניות במזומן
9,200	-	

נספח ה'

הבדלים בין תקן חשבונאות מספר 24, תשלום מבוסס מניות, לתקן דיווח כספי בינלאומי מספר 2, תשלום מבוסס מניות

נספח זה אינו מהווה חלק מהתקן.

1. לסעיף 15(ב) לתקן הבינלאומי נוספה הערת שוליים בתקן זה המציינת כי בתקן זה תורגם המונח expected כ'צפוי'.
2. לסעיף 45(א) לתקן הבינלאומי נוספה דוגמה לתנאי כללי של כל אחד מהסדרים - התאמת מחיר המימוש כתוצאה מחלוקת דיבידנד - שיש לתת לו גילוי.
3. מסעיף 45(ג) לתקן הבינלאומי הושמט בתקן זה המשפט השני לפיו אם אופציות מומשו באופן סדיר במהלך התקופה, הישות יכולה במקום זאת לתת גילוי לממוצע המשוקלל של מחיר המניה במהלך התקופה.
4. בסעיפים 53-59 לתקן זה הוחלף המועד האפקטיבי למענקים מיום 7 בנובמבר, 2002 למועד פרסום ההצעה לתקן - 15 במרס, 2005.
5. סעיף 57 לתקן הבינלאומי קבע כי אם לאחר מועד התחילה, ישות עורכת שינויים בתנאים של הענקה של מכשירים הוניים שלגביה תקן זה לא יושם, על הישות, למרות זאת, ליישם את סעיפים 26-29 כדי לטפל בשינויים אלה. סעיף 57 לתקן זה קובע כי אם לאחר ה- 15 במרס, 2005, ישות עורכת שינויים בתנאים של הענקה של מכשירים הוניים שלגביה תקן זה לא יושם, על הישות, למרות זאת, ליישם את סעיפים 26-29 כדי לטפל בשינויים אלה. אם ישות עורכת שינויים בתנאים של עסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במכשירים הוניים לאחר ה- 15 במרס, 2005, אך לפני ה- 31 בדצמבר, 2005 על הישות להציג מחדש בדוחות הכספיים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2006, מידע השוואתי המתייחס לתקופות מיום 15 במרס, 2005 ועד 31 בדצמבר, 2005.
6. בסעיף 60 לתקן הבינלאומי שונה בתקן זה מועד התחילה מיום 1 בינואר, 2005 ליום 1 בינואר, 2006.
7. להגדרת "עובדים ואחרים המספקים שירותים דומים" בנספח א' לתקן הבינלאומי, נוספה בתקן זה הערת שוליים.
8. לנספח ג', שינויים בתקני חשבונאות אחרים בתקן הבינלאומי נוספו בתקן זה סעיפים 4 ו- 5.

9. לסעיף 2ג בנספח ג' לתקן הבינלאומי נוסף בתקן זה בתיקון סעיף 68ב כי אם רשויות המס לא אמורות להתיר בניכוי סכום כלשהו בתקופות עתידיות בגין שירותי העבודה המתקבלים, אין הפרש זמני הניתן לניכוי ואין להכיר בנכס מסים נדחים (כגון, חברה הבוחרת במסלול ההוני). כמו כן, נוספה הערת שוליים.
10. בנספח ד', דוגמה מספר 11 לתקן הבינלאומי הוחלפו בתקן זה ההפניות לתקן חשבונאות בינלאומי מספר 8, *מדיניות חשבונאית, שינויים במדיניות החשבונאית וטעויות* בהפניות לתקן חשבונאות מספר 21, *מדיניות חשבונאית, שינויים במדיניות החשבונאית וטעויות*. כמו כן, ההפניה לתקני דיווח כספי בינלאומיים הוחלפה בהפניה לתקני חשבונאות.
11. בנספח ד' לתקן הבינלאומי נוספו בתקן זה סעיפים 23-27 ודוגמאות 2א, 14 ו-15.
12. בסעיף 5 לתקן הבינלאומי הוחלפה בתקן זה ההפניה לתקן דיווח כספי בינלאומי מספר 3, *צירופי עסקים* בהפניה לכללי חשבונאות מיוחדים.
13. בסעיף 6 לתקן הבינלאומי הוחלפה בתקן זה ההפניה לתקן חשבונאות בינלאומי מספר 32, *מכשירים פיננסיים: גילוי והצגה* בהפניה לתקן חשבונאות מספר 22, *מכשירים פיננסיים: גילוי והצגה*. כמו כן, מסעיף 6 לתקן הבינלאומי הושמטה בתקן זה ההפניה לסעיפים 5-7 לתקן חשבונאות בינלאומי מספר 39, *מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה*.
14. בסעיף 9 לתקן הבינלאומי הוחלפה בתקן זה ההפניה לתקן המתאים בהפניה לכללי חשבונאות מקובלים.

הוועדה המקצועית של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות

חברי הוועדה

רו"ח דב ספיר - יו"ר הוועדה

רו"ח חיים אסיאג
רו"ח אלי אשרף
רו"ח יגאל גוזמן
פרופסור דן גלאי
פרופסור אריה גנס, רו"ח
רו"ח אבי זיגלמן

צוות מקצועי

רו"ח שרון מימון צדיק
רו"ח חיה פרשר
גבי דיקלה כהן

יועץ מקצועי לוועדה

רו"ח רונן מנשס

משתתפים קבועים

רו"ח יהודה אלגריסי
רו"ח דוד גולדברג
רו"ח דורון דבי
רו"ח צחי חבושה
רו"ח אדיר ענבר
רו"ח מוטי פרידמן
רו"ח משה פרץ
רו"ח יזהר קנה

צוות מקצועי אד-הוק

פרופסור אריה גנס, רו"ח - יו"ר
רו"ח משה אטיאס
רו"ח אבי אלימלך
רו"ח רן כהן
רו"ח אורי לוי
רו"ח רונן מנשס
רו"ח רוני עמיחי
רו"ח משה פרץ
רו"ח שלומי שוב
רו"ח דני ויטאן - משקיף
רו"ח חגית טובול - משקיפה

המועצה של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות

מר משה טרי, יו"ר רשות ני"ע - סגן יו"ר המועצה
רו"ח עופר מנירב, נשיא לשכת רו"ח - סגן יו"ר המועצה
פרופסור יאיר אורגלר, יו"ר דירקטוריון הבורסה
מר אייל בן שלוש, המפקח על שוק ההון
רו"ח אלכס הילמן, נשיא לשכת רואי חשבון לשעבר
פרופסור צבי טלמון (רו"ח), נשיא לשכת רואי חשבון לשעבר
רו"ח רון לובש
מר עמוס מר חיים, נציג איגוד החברות הציבוריות הרשומות בבורסה
ד"ר אייל סולגניק, רו"ח - רשות ני"ע
עו"ד (רו"ח) מיכל עבאדי-בויאנג'ו, סמנכ"ל משרד הבריאות
רו"ח פנחס קימלמן, לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים
מר איתן רוב, מנהל רשות המיסים בישראל
רו"ח יצחק רוטמן, נשיא לשכת רואי חשבון לשעבר
רו"ח יוסי שחק, נשיא לשכת רואי חשבון לשעבר
רו"ח ישראל שטראוס, נשיא לשכת רואי חשבון לשעבר
מר מוטי שפיגל, סגן המפקח על הבנקים